

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

BS
2574
H8
1909

UC-NRLF

QB 264 287

ST. MATTHEW

HUNGARIAN AND ENGLISH

SZENT MÁTÉ

IRÁSA SZERINT VALÓ EVANGYÉLIOM.

MAGYAR NYELVRE

FORDÍTOTTA

KÁROLI GÁSPÁR.

NEW YORK:
AMERIKÁBA BIBLIA TÁRSULÁT.

KIADJAT 1816-ÉV.

1909.

[Hun. & Eng., Brev., 12mo.]

Bible. N.T. Matthew. Hungarian.
" THE GOSPEL
1909. Karoli.

ACCORDING TO

SAINT MATTHEW:

TRANSLATED OUT OF

THE ORIGINAL GREEK,

AND WITH

THE FORMER TRANSLATIONS DILIGENTLY COMPARED
AND REVISED.

NEW YORK:
AMERICAN BIBLE SOCIETY,
INSTITUTED IN THE YEAR MDCCXVI.

1909.

[*Hun. & Eng., Brev., 12mo.*]

SZENT MÁTÉ

IRÁSA SZERINT VALÓ
EVANGYÉLIOM.

1. RÉSZ.

JÉZUS Krisztusnak, Dávid fíjának és Ábrahám fíjának nemzetségéről való Könyv.

2 Ábrahám nemzé Izsákot: Izsák nemzé Jákóbot: Jákób nemzé Júdát és annak atyafiait;

3 Júda nemzé Fárest és Zárát, Támártól: Fáres nemzé Esromot: Esrom nemzé Arámot:

4 Arám nemzé Aminádábot: Aminádáb nemzé Naásson:

5 Naásson nemzé Sálmont: Sálmon nemzé Boózt, Ráhábtól: Boóz nemzé Obedet, Ruthtól: Obed nemzé Jessét:

6 Jesse nemzé Dávid királyt, Dávid király nemzé Salamont: attól a ki vala előzőr Uriás felesége;

7 Salamon nemzé Roboámot: Roboám nemzé Abiát: Abia nemzé Asát:

8 Asa nemzé Jósafátot: Jósafát nemzé Jorámot: Jorám nemzé Hóziást:

9 Hóziás nemzé Joathámot: Joathám nemzé Akházt: Akház nemzé Ezékiást:

10 Ezékiás nemzé Manassest: Manasses nemzé Amon: Amon nemzé Jósíást:

11 Jósíás nemzé Jákimot: Jákim nemzé Jékóniást, és annak atyafiait, a Babilóniai fogságra való vitelkor.

12 A Babilóniai fogságra való vitel után pedig, Jékóniás nemzé Saláthielt: Saláthiel nemzé Zorobábel:

13 Zorobábel nemzé Abiúdot: Abiúd nemzé Eliákimot: Eliákim nemzé Azort:

(Hun. & Eng.)

BS 2574
H 8
1909
THE GOSPEL

ACCORDING TO
ST. MATTHEW.

CHAPTER 1.

THE book of the generation of Jesus Christ, the son of David, the son of Abraham.

2 Abraham begat Isaac; and Isaac begat Jacob; and Jacob begat Judas and his brethren;

3 And Judas begat Phares and Zara of Thamar; and Phares begat Esrom; and Esrom begat Aram;

4 And Aram begat Aminadab; and Aminadab begat Naasson; and Naasson begat Salmon;

5 And Salmon begat Booz of Rachab; and Booz begat Obed of Ruth; and Obed begat Jesse;

6 And Jesse begat David the king; and David the king begat Solomon of her that had been the wife of Urias;

7 And Solomon begat Roboam; and Roboam begat Abia; and Abia begat Asa;

8 And Asa begat Josaphat; and Josaphat begat Joram; and Joram begat Ozias;

9 And Ozias begat Joatham; and Joatham begat Achaz; and Achaz begat Ezekias;

10 And Ezekias begat Manasses; and Manasses begat Amon; and Amon begat Josias;

11 And Josias begat Jechonias and his brethren, about the time they were carried away to Babylon:

12 And after they were brought to Babylon, Jechonias begat Salathiel; and Salathiel begat Zorobabel;

13 And Zorobabel begat Abiud; and Abiud begat Eliakim; and Eliakim begat Azor;

14 Azor nemzé Sádókot: Sádók nemzé Akimot: Akim nemzé Eliudot:

15 Eliud nemzé Eleázárt: Eleázár nemzé Mattánt: Mattán nemzé Jákóbot:

16 Jákób nemzé Józsefet, Máriának férjét, kitől születék a Jézus, ki Krisztusnak mondatik.

17 Annakokáért az egész nemzetiség, Ábrahám-tól fogva Dávidig, tizennégy nemzetség; és Dávidtól fogva a Babilóniai fogságra való vitelkorig, tizennégy nemzetség, és a Babilóniai fogságra való viteltől fogva a Krisztusig, tizennégy nemzetség.

18 A Jézus Krisztusnak születése pedig így volt: Mikor az ő anyja Mária eljegyeztetett volna Józsefnek, minekelőtte őtet haza vinné, találtaték viselőnek a szent Lélektől.

19 József pedig az ő férje, mivel-hogy igaz ember vala, és nem akará őtet gyalázatba keverni, akará őtet titkon elhagyni.

20 Mikor pedig ezeket magában elgondolta volna; ímé az Úrnak Angyala álomban megjelenék néki és monda: József Dávidnak fia, ne félj elvenned Máriát feleségül: mert a mi ő benne fogantott, a szent Lélektől vagyon.

21 Szül pedig fiat, és nevezed annak nevét Jézusnak: mert ő szabadítja meg az ő népét, annak bűneiből.

22 Mind ez pedig azért lett, hogy megteljesednék, a mit az Úr mondott volt a Próféta által, ki így szól:

23 Ímé egy szűz fogad az ő méhében és szül fiat, és nevezed annak nevét Emmánuelnek, mellynek magyarázatja ezt tészi: Mi velünk Isten!

24 Felseerkenvén pedig József az álomból, úgy cselekedék a mint néki az Úrnak Angyala parancsolta vala, és elvevé Máriát feleségül.

25 És nem esméré őtet, míg szülé amaz ő elsőszülött fiját: és nevezé annak nevét Jézusnak.

14 And Azor begat Sadoc; and Sadoc begat Achim; and Achim begat Eliud;

15 And Eliud begat Eleazar; and Eleazar begat Matthan; and Matthan begat Jacob;

16 And Jacob begat Joseph the husband of Mary, of whom was born Jesus, who is called Christ.

17 So all the generations from Abraham to David are fourteen generations; and from David until the carrying away into Babylon are fourteen generations; and from the carrying away into Babylon unto Christ are fourteen generations.

18 ¶ Now the birth of Jesus Christ was on this wise: When as his mother Mary was espoused to Joseph, before they came together, she was found with child of the Holy Ghost.

19 Then Joseph her husband, being a just man, and not willing to make her a public example, was minded to put her away privily.

20 But while he thought on these things, behold, the angel of the Lord appeared unto him in a dream, saying, Joseph, thou son of David, fear not to take unto thee Mary thy wife: for that which is conceived in her is of the Holy Ghost.

21 And she shall bring forth a son, and thou shalt call his name JESUS: for he shall save his people from their sins.

22 Now all this was done, that it might be fulfilled which was spoken of the Lord by the prophet, saying,

23 Behold, a virgin shall be with child, and shall bring forth a son, and they shall call his name Emmanuel, which being interpreted is, God with us.

24 Then Joseph being raised from sleep did as the angel of the Lord had bidden him, and took unto him his wife:

25 And knew her not till she had brought forth her firstborn son: and he called his name JESUS.

2. RÉSZ.

MIKOR pedig született volna Jézus Bethlehembben Júda *nemzetiségének városában*, Héródes király idejében, imé napkelet felől jövének Jerszálemba Bölcsek.

2 És mondának: Hol vagyon a Zsidóknak Királya, a ki született? Mert láttuk az ő csillagát napkeleten, és jöttünk, hogy néki tisztességet tégyünk.

3 Ezeket pedig mikor hallotta volna Héródes király, igen megháborodék, és ő vele egybe az egész Jerszálem.

4 És egybegyűjtván minden Párfjedelmeket, és a község között való Irástudókat, tudakozik vala tőlök, hol kellene a Krisztusnak születni?

5 Azok pedig mondának néki: Júdának *városában* Bethlehembben: mert így vagyon megírva a Prófétánál.

6 Te is Bethlehem Júda földének *városa*, semmiképen nem vagy legkisebb Júda Fejedelemséginek *városai* között: mert te belőled támad a Fejedelem, ki az én népemnek, az Izráelnek legeltetője leszen.

7 Akkor Héródes titkon hivatván a Bölcséket, szorgalmatosan megtudakozá tőlök, micsoda időben jelent volna meg *néki* a csillag?

8 És mikor elbocsátaná őket Bethlehembbe, monda *néki*: Elmenvén *oda*, szorgalmatosan értekezzetek a gyermek felől: és minekutánna megtaláljátok, adjátok tudtomra, hogy én is elmenjek és tisztességet tégyek néki.

9 Azok pedig a Király beszédit meghallván, elmenének; és imé a csillag, melyet láttak vala napkeleten, előttök megyen vala, míglen jutna és megállana *a hely felött*, a hol a gyermek vala.

10 És mikor látták volna a csillagot, igen nagy örömmel örvendözének:

11 És bémenvén a házba, megtalálák a gyermeket Máriával az ő anyyával, és leborulván tisztességet tőnek néki; és az ő kincseket

CHAPTER 2.

NOW when Jesus was born in Bethlehem of Judea in the days of Herod the king, behold, there came wise men from the east to Jerusalem,

2 Saying, Where is he that is born King of the Jews? for we have seen his star in the east, and are come to worship him.

3 When Herod the king had heard *these things*, he was troubled, and all Jerusalem with him.

4 And when he had gathered all the chief priests and scribes of the people together, he demanded of them where Christ should be born.

5 And they said unto him, In Bethlehem of Judea: for thus it is written by the prophet,

6 And thou Bethlehem, *in* the land of Juda, art not the least among the princes of Juda: for out of thee shall come a Governor; that shall rule my people Israel.

7 Then Herod, when he had privily called the wise men, inquired of them diligently what time the star appeared.

8 And he sent them to Bethlehem, and said, Go and search diligently for the young child; and when ye have found *him*, bring me word again, that I may come and worship him also.

9 When they had heard the king, they departed; and, lo, the star, which they saw in the east, went before them, till it came and stood over where the young child was.

10 When they saw the star, they rejoiced with exceeding great joy.

11 ¶ And when they were come into the house, they saw the young child with Mary his mother, and fell down, and worshipped *him*:

előhozván adának néki ajándékokat, aranyat, temjént és mirhát.

12 És az Istentől megintetvén álom által, hogy Héródeshez vissza ne mennének, más úton térének az ő hazájokba.

13 Minekutána pedig ők megtértek volna, ímé az Úrnak Angyala megjelenék Józsefnek álomban, és monda: Kelj fel, vedyed a gyermeket, az ő anyjával egybe, és szaladj Égyiptomba, és légy ott a míg mondom néked: mert Héródes majd halálra fogja keresni a gyermeket.

14 József pedig felkelvén, vevé a gyermeket az ő anyjával egybe éjszakán és szalada Égyiptomba.

15 És lakék ott mind a Héródes haláláig; hogy megteljesednék a mit az Úr mondott a Próféta által, ki így szólott: Égyiptomból hívtam ki az én fiamat:

16 Akkor Héródes, mikor eszébe vette volna, hogy megcsúfoltatott a Bölcséktől; igen megbúsula, és elküldvén *szolgáit*, levágata minden gyermekeket kik valának Bethlehemben, és annak minden határiban, két esztendőöket és azoknál kisebbeket, az idő szerint, mellyet kérdett vala a Bölcséktől.

17 Akkor teljesedék meg, a mit az Úr mondott volt Jeremiás Próféta által, ki így szólott volt:

18 A kiáltás Rámában is meghalattott, *tudniillik* keserű sok sírás, rívás; Rákhel síratván fiai, nem akart vigasztalást bévenni, mivel-hogy az ő *fjai* nem volnának.

19 Mikor pedig megholt volna Héródes, ímé az Úrnak Angyala megjelenék álomban Józsefnek Égyiptomban.

20 És monda: Kelj fel, vedyed a gyermeket az ő anyjával egybe, és eredj el Izráel országába: mert megholtak, a kik a gyermeknek életét keresik vala.

21 József azért felkelvén, vevé a gyermeket annak anyjával egybe, és ménc Izráel országába.

and when they had opened their treasures, they presented unto him gifts; gold, and frankincense, and myrrh.

12 And being warned of God in a dream that they should not return to Herod, they departed into their own country another way.

13 And when they were departed, behold, the angel of the Lord appeareth to Joseph in a dream, saying, Arise, and take the young child and his mother, and flee into Egypt, and be thou there until I bring thee word: for Herod will seek the young child to destroy him.

14 When he arose, he took the young child and his mother by night, and departed into Egypt:

15 And was there until the death of Herod: that it might be fulfilled which was spoken of the Lord by the prophet, saying, Out of Egypt have I called my son.

16 ¶ Then Herod, when he saw that he was mocked of the wise men, was exceeding wroth, and sent forth, and slew all the children that were in Bethlehem, and in all the coasts thereof, from two years old and under, according to the time which he had diligently inquired of the wise men.

17 Then was fulfilled that which was spoken by Jeremy the prophet, saying,

18 In Rama was there a voice heard, lamentation, and weeping, and great mourning, Rachel weeping for her children, and would not be comforted, because they are not.

19 ¶ But when Herod was dead, behold, an angel of the Lord appeareth in a dream to Joseph in Egypt,

20 Saying, Arise, and take the young child and his mother, and go into the land of Israel: for they are dead which sought the young child's life.

21 And he arose, and took the young child and his mother, and came into the land of Israel.

22 Mikor pedig hallotta volna, hogy Júdeában Arkélaus uralkodnék Héródesnek az ő atyának helyébe, nem mere oda menni; hanem az Istentől megintetvén álom által, Galilea részei felé tartá.

23 És mikor oda ment volna, lakozék Názáretnek városában, hogy bételjesednék a mit a Próféták mondtak: Názárenusnak hivattatik.

3. RÉSZ.

AKKOR az időben eljőve Kezszelő János, ki prédikál vala Júdeának pusztájában.

2 És ezt mondja vala: Térjetekek meg; mert elközelített a mennyeknek országa.

3 Mert ez amaz, kiről szólott Ésaiás Próféta, ezt mondván: Kialtó szó *vagyon* a pusztában, készítték meg az Úrnak útát, és egyengessétek meg az ő ösvényeit.

4 Jánosnak pedig ruhája vala teveszőrből, és az ő derekának öve bőrből *csínált*; elesége pedig vala sáska és erdei méz.

5 Akkor kimennek vala ő hozzá a Jérusálembeliek, az egész Júdea és a Jordán mellett való egész tartomány.

6 És megkeresztelkednek vala ő tőle a Jordán *vízében*, minekutánna az ő bűneikről vallást tennének.

7 Mikor pedig látta volna János, hogy a Farizeusok és Sadduceusok közül sokan jönének ő hozzá, hogy megkereszteltetnének, monda nékik: Mérges kígyóknak nemzetségei, kicsoda intett meg titeket, hogy az *Istennek* következő haragját eltávoztatnátok?

8 Teremjetekek azért megtéréshez illendő gyümölcsöket.

9 És *ingyen* meg se gondoljátok, hogy ezt kelljen mondanotok: Abrahám nékünk atyánk: mert mondom néktek, hogy az Isten e kövekből is támaszthat fiaikat Abrahámnak.

10 *Immár* pedig a fejsze a fáknak

22 But when he heard that Archelaus did reign in Judea in the room of his father Herod, he was afraid to go thither: notwithstanding, being warned of God in a dream, he turned aside into the parts of Galilee:

23 And he came and dwelt in a city called Nazareth: that it might be fulfilled which was spoken by the prophets, He shall be called a Nazarene.

CHAPTER 3.

IN those days came John the Baptist, preaching in the wilderness of Judea,

2 And saying, Repent ye: for the kingdom of heaven is at hand.

3 For this is he that was spoken of by the prophet Esaias, saying, The voice of one crying in the wilderness, Prepare ye the way of the Lord, make his paths straight.

4 And the same John had his raiment of camel's hair, and a leathern girdle about his loins; and his meat was locusts and wild honey.

5 Then went out to him Jerusalem, and all Judea, and all the region round about Jordan,

6 And were baptized of him in Jordan, confessing their sins.

7 ¶ But when he saw many of the Pharisees and Sadducees come to his baptism, he said unto them, O generation of vipers, who hath warned you to flee from the wrath to come?

8 Bring forth therefore fruits meet for repentance:

9 And think not to say within yourselves, We have Abraham to our father: for I say unto you, that God is able of these stones to raise up children unto Abraham.

10 And now also the axe is laid

gyökerekre vetetett. Minden fa azért, valamely jó gyümölcsöt nem terem, kivágattatik, és a tűzre vetetik.

11 Bizony az, hogy én keresztel-
lek titeket vízzel a megtérésre: de
amaz a ki én utánam jó, nálamnál
erősebb, kinek nem vagyok méltó,
hogy csak zsólyáját viseljem; az
titeket keresztel Szent Lélekkel és
tűzzel.

12 Kinek az ő szórólápátja kezé-
ben vagyon és megtisztítja az ő
szérűjét, és az ő gabonáját csűr-
be bétakarja; a polyvát pedig
megégeti olthatlan tűzzel.

13 Akkor előjőve Jézus Galileá-
ból, a Jordán mellé Jánoshoz,
hogy megkereszteltetnék ő tőle.

14 János pedig erősen tiltja vala
őtet, mondván: Nékem kell tőled
megkereszteltetnem, te pedig hoz-
zám jössz-e?

15 Felelvén pedig Jézus, monda
néki: Hagyj békét most nekem:
mert így illik nekünk a mi tisz-
tünknek minden igazságát bétölte-
nünk: És békét hagyja János néki.

16 Mikor azért megkereszteltetett
volna Jézus, azonnal kijöve a
vizből, és ímé megnyilatkoznak
az egek néki; és látá az Istennek
lelkét eljőni mintegy galambot, és
ő reá szállani.

17 És ímé az égből szózat *adaték*,
mely ezt mondja vala: Ez amaz
én szerelmes fiam, kiben én me-
geszteltettem.

4. RÉSZ.

AKKOR Jézus viteték a Lélektől
a pusztába, hogy megkísér-
tetnék az ördögtől.

2 És mikor bójtölt volna negyven
nap és negyven éjjel, azután me-
géhezék.

3 És mikor hozzá ment volna a
kísértő, monda néki: Ha Istennek
fija vagy, parancsolj, hogy e kö-
vek változzanak kenyerekké.

4 Jézus pedig felele, és monda:
Meg vagyon írva: Nem csak ken-
yérrel él az ember, hanem Isten-
nek minden igéjével, melly az ő
szájából származik.

5 Akkor vivé Jézust az ördög a

unto the root of the trees: there-
fore every tree which bringeth
not forth good fruit is hewn down,
and cast into the fire.

11 I indeed baptize you with
water unto repentance: but he
that cometh after me is mightier
than I, whose shoes I am not
worthy to bear: he shall baptize
you with the Holy Ghost, and
with fire:

12 Whose fan is in his hand, and
he will thoroughly purge his
floor, and gather his wheat into
the garner; but he will burn up
the chaff with unquenchable fire.

13 ¶ Then cometh Jesus from
Galilee to Jordan unto John, to be
baptized of him.

14 But John forbade him, saying,
I have need to be baptized of thee,
and comest thou to me?

15 And Jesus answering said unto
him, Suffer it to be so now: for
thus it becometh us to fulfil all
righteousness. Then he suffered
him.

16 And Jesus, when he was bap-
tized, went up straightway out
of the water: and, lo, the heavens
were opened unto him, and he
saw the Spirit of God descending
like a dove, and lighting upon him:

17 And lo a voice from heaven,
saying, This is my beloved Son,
in whom I am well pleased.

CHAPTER 4.

THEN was Jesus led up of the
Spirit into the wilderness to
be tempted of the devil.

2 And when he had fasted forty
days and forty nights, he was
afterward a hungered.

3 And when the tempter came to
him, he said, If thou be the Son
of God, command that these stones
be made bread.

4 But he answered and said, It is
written, Man shall not live by
bread alone, but by every word
that proceedeth out of the mouth
of God.

5 Then the devil taketh him up

szent városba, és helyezetté őtet a templom tetejére.

6 És monda néki: Ha Istennek fija vagy, bocsátkozzál alá innét; mert meg vagyon írva: Az ő angyalinak parancsol te felőled és *ők* kezekben hordoznak téged, hogy valamikor meg ne tüssed lábadat a kőbe.

7 Monda néki Jézus: Ismét meg vagyon írva: Ne kísértsed a te Uradat Istenedet.

8 Ismét vivé őtet az ördög egy nagy magas hegyre, és megmutatá néki e világnak minden orszá-gait, és azoknak dicsőségeket.

9 És monda néki: Mind ezeket néked adom, ha leborúlva tiszteléndesz engemet.

10 És monda néki Jézus: Eredj el Sátán; mert meg vagyon írva: A te Uradat Istenedet imádjad és csak őtet szolgáljad.

11 Akkor elhagyá őtet az ördög, és imé az *Istennek* Angyalai előjárulának, és szolgálnak vala néki.

12 Mikor pedig meghallotta volna Jézus, hogy *Keresztelő* János a *tömlöczbe* vettetett volna, megtére Galileába.

13 És *Názáret városát* elhagyván, méne és lakozék a tenger mellett való Kapernaumban, Zabulonnak és Neftalimnak határiban;

14 Hogy bételjesednék, a mit *Esaiás* Próféta mondott, ki így szólott volt:

15 Zabulonnak földje és Neftalimnak földje, a Jordánon túl a *Tübériás* tengere úta felé, *melly* Pogányok Galileája.

16 *Azaz*: A setétségben helyezettett nép, láta nagy világosságot; és a halálnak árnyékában és tartományában helyezettetteknek világosság támada.

17 Az időtől fogva kezdé Jézus prédikálni, és ezt mondani: Térjete meg; mert elközelített a menyeknek országa.

18 Mikor pedig járna Jézus a Galilea tengere mellett, láta két atyafiakat, Simont, ki mondatik

into the holy city, and setteth him on a pinnacle of the temple,

6 And saith unto him, If thou be the Son of God, cast thyself down: for it is written, He shall give his angels charge concerning thee: and in *their* hands they shall bear thee up, lest at any time thou dash thy foot against a stone.

7 Jesus said unto him, It is written again, Thou shalt not tempt the Lord thy God.

8 Again, the devil taketh him up into an exceeding high mountain, and sheweth him all the kingdoms of the world, and the glory of them;

9 And saith unto him, All these things will I give thee, if thou wilt fall down and worship me.

10 Then saith Jesus unto him, Get thee hence, Satan: for it is written, Thou shalt worship the Lord thy God, and him only shalt thou serve.

11 Then the devil leaveth him, and, behold, angels came and ministered unto him.

12 ¶ Now when Jesus had heard that John was cast into prison, he departed into Galilee;

13 And leaving Nazareth, he came and dwelt in Capernaum, which is upon the sea coast, in the borders of Zabulon and Nephthali-

14 That it might be fulfilled which was spoken by Esaias the prophet, saying,

15 The land of Zabulon, and the land of Nephthali, *by* the way of the sea, beyond Jordan, Galilee of the Gentiles;

16 The people which sat in darkness saw great light; and to them which sat in the region and shadow of death light is sprung up.

17 ¶ From that time Jesus began to preach, and to say, Repent: for the kingdom of heaven is at hand.

18 ¶ And Jesus, walking by the sea of Galilee, saw two brethren, Simon called Peter, and Andrew

Péternek, és Andrást, *annak* atyafiát, kik a hálót akkor vetik vala a tengerbe, (mert halászok valának.)

19 És monda nékik: Kövessetek engemet, és azt mívelem hogy embereket halásszatok.

20 Azok pedig azonnal elhagyván a hálókat, követék Jézust.

21 És onnét elébb menvén láta más két atyafiakat, Jakabot a Zebedeus fiját, és Jánost annak atyafiát, a hajóban az ő attyokkal Zebedeussal, kik az ő hálóikat kötöztetik vala: és hívá őket.

22 Amazok pedig azonnal elhagyván hajójokat és atytyokat, követék Jézust.

23 És elkertlé az egész Galileát Jézus, tanítván azoknak zsinagógájokban és prédikálván az *Isten* országának Evangyéliomát és gyógyítván minden betegséget, és minden erőtlenséget a község között.

24 Akkor elterjede az ő híre egész Sírjában, és hoznak vala ő hozzá minden nyomorultakat, külön-különb betegségekben és gyötrelemben valókat, ördöngösöket, kórságosokat, és gutaltítottakat; és meggyógyítja vala őket.

25 És követé őket nagy sokaság Galileából, a tiz városból, Jerusalemból, Júdeából és a Jordánon túl való tartományokból.

5. RÉSZ.

MIKOR pedig látta volna *Jézus* a sokaságot, felméne egy hegyre, és mikor leült volna, hozzá menének az ő tanítványai.

2 És száját megnyitván, tanítja vala őket, mondván:

3 Boldogok a lelki szegények: mert övék a mennyeknek országa.

4 Boldogok a kik sírnak: mert ők megvigasztaltatnak.

5 Boldogok az alázatosok: mert ők örökség szerint bírják e földet.

6 Boldogok a kik éheznek és szomjúhozzák az igazságot: mert ők megelégtetnek.

his brother, casting a net into the sea: for they were fishers.

19 And he saith unto them, Follow me, and I will make you fishers of men.

20 And they straightway left their nets, and followed him.

21 And going on from thence, he saw other two brethren, James the son of Zebedee, and John his brother, in a ship with Zebedee their father, mending their nets; and he called them.

22 And they immediately left the ship and their father, and followed him.

23 ¶ And Jesus went about all Galilee, teaching in their synagogues, and preaching the gospel of the kingdom, and healing all manner of sickness and all manner of disease among the people.

24 And his fame went throughout all Syria: and they brought unto him all sick people that were taken with divers diseases and torments, and those which were possessed with devils, and those which were lunatic, and those that had the palsy; and he healed them.

25 And there followed him great multitudes of people from Galilee, and from Decapolis, and from Jerusalem, and from Judea, and from beyond Jordan.

CHAPTER 5.

AND seeing the multitudes, he went up into a mountain: and when he was set, his disciples came unto him:

2 And he opened his mouth, and taught them, saying,

3 Blessed are the poor in spirit: for theirs is the kingdom of heaven.

4 Blessed are they that mourn: for they shall be comforted.

5 Blessed are the meek: for they shall inherit the earth.

6 Blessed are they which do hunger and thirst after righteousness: for they shall be filled.

7 Boldogok az irgalmasok : mert ők irgalmasságot nyernek.

8 Boldogok a kiknek szívek tiszta : mert ők az Istent meglátják.

9 Boldogok a békességre igyekezők : mert azok Isten fíjainak mondatnak.

10 Boldogok a kik háborúságot szenvednek az igazságért : mert azoké a mennyeknek országa.

11 Boldogok lesztek, mikor titeket szidalmaznak, háborgatnak, és minden gonosz hazugságot mondanak ellenetek, én érettem.

12 Örüljete és örvendezzete : mert a ti jutalmatok bőséges menyekben : Mert e képen háborgatták a Prófétákat is, kik ti előttetek voltak.

13 Ti vagytok e földnek savai, hogyha a só megízetlenül mivel szóztatik meg ? nem jó azután semmire, hanem hogy kivetessék és megtapodtassék mindenektől.

14 Ti vagytok e világnak világosságai : Nem rejtethetik el a hegyen épített város.

15 A gyertyát is nem azért gyújtják meg, hogy elrejtésék véka alá, hanem hogy a gyertyatartóra tegyék, és fényljk mindeneknek, kik a házban vagynak.

16 Úgy fényljk a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák a ti jó cselekedeteiteket, és dicsóítsék a ti mennyei Atyátokat.

17 Ne gondoljátok hogy jöttem a törvénynek és Prófétáknak eltörlésekre. Nem jöttem, hogy eltörljem, hanem inkább, hogy azt bétöltsem ;

18 Mert bizony mondom néktek, hogy míg az ég és a föld elmúlik, egy kis jóta vagy egy pontocska el nem múlik a törvényben, míg nem *abban* mindenek bételjesítettnek.

19 Valaki azért a legkisebb parancsolatok közül egyet megrontánd, és a képen tanítandja az embereket, a mennyeknek országában legkisebb lészen : Valaki

7 Blessed are the merciful : for they shall obtain mercy.

8 Blessed are the pure in heart : for they shall see God.

9 Blessed are the peacemakers : for they shall be called the children of God.

10 Blessed are they which are persecuted for righteousness' sake : for theirs is the kingdom of heaven.

11 Blessed are ye, when men shall revile you, and persecute you, and shall say all manner of evil against you falsely, for my sake.

12 Rejoice, and be exceeding glad : for great is your reward in heaven : for so persecuted they the prophets which were before you.

13 ¶ Ye are the salt of the earth : but if the salt have lost his savour, wherewith shall it be salted ? it is thenceforth good for nothing, but to be cast out, and to be trodden under foot of men.

14 Ye are the light of the world. A city that is set on a hill cannot be hid.

15 Neither do men light a candle, and put it under a bushel, but on a candlestick ; and it giveth light unto all that are in the house.

16 Let your light so shine before men, that they may see your good works, and glorify your Father which is in heaven.

17 ¶ Think not that I am come to destroy the law, or the prophets : I am not come to destroy, but to fulfil.

18 For verily I say unto you, Till heaven and earth pass, one jot or one tittle shall in no wise pass from the law, till all be fulfilled.

19 Whosoever therefore shall break one of these least commandments, and shall teach men so, he shall be called the least in the kingdom of heaven : but whoso-

pedig a törvényt cselekeszi, és úgy tanít, a mennyeknek országában nagy leszén.

20 Mert mondom néktek, hogyha a ti igazságatok feljebb nem bővölködendik az Irástudók és a Fari-zeusok igazságoknál: semmiképen nem mehetek bé a menynyeknek országába.

21 Hallottátok hogy megmondattott a Régieknek: Ne öl; mert valaki ölénd, méltó az ítéletre.

22 Én pedig ezt mondom néktek, hogy valaki haragszik az ő atyafára ok nélkül, méltó ítéletre; valaki pedig ezt mondja az ő atyafiának: Ráka, méltó a Gyülekezetre: valaki ismét ezt mondja: Bolond, méltó a gyeHENNÁnak tűzére.

23 Azért, ha a te ajándékokat az oltárhoz akarod vinni, és ott megemlékezel arról, hogy a te atyafiának vagyon valami *panasza* ellened:

24 Hagyd ott az oltár előtt a te ajándékokat és menj el, békélj meg először atyádfiával, és azután előjövén, úgy vigyed fel a te ajándékokat.

25 Légy jóakarója a te ellenségednek hamar, míg vele az úton vagy, hogy a te ellenséged valami módon téged a Bíró kezébe ne adjon, a Bíró ne adjon a poroszló kezébe, és a tömlőczbe ne vettesél.

26 Bizony mondom néked, hogy ki nem jössz onnét, míg nem megfizetsz mind egy fillérig.

27 Hallottátok hogy megmondattott a Régieknek: Ne paráználkodjál.

28 Én pedig ezt mondom néktek: hogy valaki asszonyra tekint gonosz kívánságnak okáért, immár paráználkodott azzal, az ő szívében.

29 Hogyha a te jobb szemed azt míveli, hogy megbotránkozzál, vájd ki azt és vesd el tőled, mert jobb néked hogy egy a te tagaid

ever shall do and teach *them*, the same shall be called great in the kingdom of heaven.

20 For I say unto you, That except your righteousness shall exceed *the righteousness* of the scribes and Pharisees, ye shall in no case enter into the kingdom of heaven.

21 ¶ Ye have heard that it was said by them of old time, Thou shalt not kill; and whosoever shall kill shall be in danger of the judgment:

22 But I say unto you, That whosoever is angry with his brother without a cause shall be in danger of the judgment: and whosoever shall say to his brother, Raca, shall be in danger of the council: but whosoever shall say, Thou fool, shall be in danger of hell fire.

23 Therefore if thou bring thy gift to the altar, and there rememberest that thy brother hath aught against thee;

24 Leave there thy gift before the altar, and go thy way; first be reconciled to thy brother, and then come and offer thy gift.

25 Agree with thine adversary quickly, while thou art in the way with him; lest at any time the adversary deliver thee to the judge, and the judge deliver thee to the officer, and thou be cast into prison.

26 Verily I say unto thee, Thou shalt by no means come out thence, till thou hast paid the uttermost farthing.

27 ¶ Ye have heard that it was said by them of old time, Thou shalt not commit adultery:

28 But I say unto you, That whosoever looketh on a woman to lust after her hath committed adultery with her already in his heart.

29 And if thy right eye offend thee, pluck it out, and cast it from thee: for it is profitable for thee that one of thy members should

közül elvessen, hogy nem az egész tested gyehehára vetessék.

30 És ha a te jobb kezed megbotránkoztat téged, vágd el azt, és vedd el tőled; jobb néked hogy a te tagaid közül egy elvessen, hogynem mind a te egész tested a gyehehára vetessék.

31 Megmondattott régen ez is: Valaki elbocsátandja az ő feleségét, adjon néki elválásról való bizonyosság levelet.

32 Én pedig ezt mondom néktek, hogy: A ki elbocsátandja feleségét, paráznaság okán kívül, paráznává teszi azt, és a ki *ok nélkül* elbocsátott asszonyt véssen, paráználkodik.

33 Ismét hallottátok, hogy megmondattott a Régieknek: A te esküvésedben ne hazudj, hanem a miről megesküdtél, az Úrnak azt megteljesítsed.

34 Én pedig ezt mondom néktek, hogy semmiképen ne esküdjete, se az ég: mert az Istennek királyiszéke.

35 Se a földre: mert az ő lábainak zsámolya: se Jerúsálemre: mert nagy Királynak városa.

36 Se a te fejedre ne esküdjél: mert nem teremthetsz egy fejér vagy fekete hajszálat.

37 Hanem a ti beszédetek legyen, úgy úgy, nem nem; ennek felette valami esik, a gonosztól vagyon.

38 Hallottátok hogy megmondattott: Szemet szemért, és fogat fogért.

39 Én pedig ezt mondom néktek, hogy a gonoszoknak ne álljatok ellene *gonoszszal*; hanem a ki téged jobb felől arculütend, fordítsad a másik orczádat is.

40 És a ki akar veled törvénykezni, és el akarja venni a te alsóruhádát, engedd néki felsőruhádát is.

41 És ha ki téged egy mértföldre kényszerít menni, menj el vele kettőre.

42 A ki tőled kér, adj néki: és a ki kölcsön kér tőled, meg ne vessed.

perish, and not *that* thy whole body should be cast into hell.

30 And if thy right hand offend thee, cut it off, and cast *it* from thee: for it is profitable for thee that one of thy members should perish, and not *that* thy whole body should be cast into hell.

31 It hath been said, Whosoever shall put away his wife, let him give her a writing of divorcement:

32 But I say unto you, That whosoever shall put away his wife, saving for the cause of fornication, causeth her to commit adultery: and whosoever shall marry her that is divorced committeth adultery.

33 ¶ Again, ye have heard that it hath been said by them of old time, Thou shalt not forswear thyself, but shalt perform unto the Lord thine oaths:

34 But I say unto you, Swear not at all; neither by heaven; for it is God's throne:

35 Nor by the earth; for it is his footstool: neither by Jerusalem; for it is the city of the great King.

36 Neither shalt thou swear by thy head, because thou canst not make one hair white or black.

37 But let your communication be, Yea, yea; Nay, nay: for whatsoever is more than these cometh of evil.

38 ¶ Ye have heard that it hath been said, An eye for an eye, and a tooth for a tooth:

39 But I say unto you, That ye resist not evil: but whosoever shall smite thee on thy right cheek, turn to him the other also.

40 And if any man will sue thee at the law, and take away thy coat, let him have *thy* cloak also.

41 And whosoever shall compel thee to go a mile, go with him twain.

42 Give to him that asketh thee, and from him that would borrow of thee turn not thou away.

43 Hallottátok hogy megmondattott: Szeressed felebarátodat és gyűlöljed ellenségedet.

44 *En pedig ezt* mondom néktek: Szeressétek ellenségeteket, áldjátok azokat a kik titeket átkoznak, jól tegyetek azokkal, a kik titeket gyűlölnék: és imádkozzátok azokért, a kik titeket háborgatnak, és kergetnek titeket.

45 Hogy legyetek a ti menyneyi Atyátoknak fiai, ki az ó napját feltámasztja mind a gonoszokra, mind a jókra, és esőt ad mind az igazaknak, mind a hamisaknak.

46 Mert ha azokat szeretitek, a kik titeket szeretnek, micsoda jutalmát vészitek annak? nemde a farkok is nem azont művelik é?

47 És ha csak a ti atyátokfiai köszöntitek *szeretettel*, mit cselekesztek egyebeknél többet? nemde a Publikánusok is, nem azonképen művelnek é?

48 Legyetek azért ti tökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok tökéletes.

6. RÉSZ.

ESZETEKBE vegyétek, hogy alamizsnátokat ne osztogassátok emberek előtt, hogy láttassatok azoktól; *ha* különben *cselekesztek*, a ti menyneyi Atyátoknál jutalmatok nem leszen.

2 Azért, mikor alamizsnát osztogatsz, ne tégy annak czégért sipolással, mint a képmutatók cselekesznek a zsinagógákban és az utczákon, hogy az emberektől dicséretet nyerjenek. Bizony mondom néktek, hogy elvették jutalmokat.

3 Mikor pedig te osztogatsz alamizsnát, ne tudja a te balkezed, mit cselekeszik jobb kezed.

4 Hogy a te alamizsnád, titkon legyen: a te Atyád pedig, a ki *te rád* néz titkon, megfizeti néked nyilván.

5 És mikor imádkozol, ne légy olyan mint a képmutatók, kik örömet imádkoznak fennállva a Gyülekezetekben és utczáknak szegletin, hogy az emberektől

43 ¶ Ye have heard that it hath been said, Thou shalt love thy neighbour, and hate thine enemy.

44 But I say unto you, Love your enemies, bless them that curse you, do good to them that hate you, and pray for them which despitefully use you, and persecute you;

45 That ye may be the children of your Father which is in heaven: for he maketh his sun to rise on the evil and on the good, and sendeth rain on the just and on the unjust.

46 For if ye love them which love you, what reward have ye? do not even the publicans the same?

47 And if ye salute your brethren only, what do ye more than others? do not even the publicans so?

48 Be ye therefore perfect, even as your Father which is in heaven is perfect.

CHAPTER 6.

TAKE heed that ye do not your alms before men, to be seen of them: otherwise ye have no reward of your Father which is in heaven.

2 Therefore when thou doest *thine* alms, do not sound a trumpet before thee, as the hypocrites do in the synagogues and in the streets, that they may have glory of men. Verily I say unto you, They have their reward.

3 But when thou doest alms, let not thy left hand know what thy right hand doeth:

4 That thine alms may be in secret: and thy Father which seeth in secret himself shall reward thee openly.

5 ¶ And when thou prayest, thou shalt not be as the hypocrites are: for they love to pray standing in the synagogues and in the corners of the streets, that they may be

látassanak : Bizony mondom néktek, hogy elvették jutalmokat.

6 Te pedig mikor imádkozol, menj bé a te titkos házádba, és ajtód bezárolva imádjad a te Atyádat, a ki titkon *vagyon*; és a te Atyád, a ki *reád* néz titkon, megadja néked nyilván *a mit kérsz*.

7 Mikor pedig imádkoztok, ne legyetek sok beszédűek mint a Pogányok, kik azt állítják, hogy az ő sok beszédjek által hallgattatnak meg.

8 Ne legyetek azért azokhoz hasonlók: mert jól tudja a ti Atyátok minélkül szűkölködtek, minekelötte ti kérnétek ő tőle.

9 Ti azért így imádkozzatok: Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben, szenteltessék meg a te neved.

10 Jöjjön el a te országod: legyen meg a te akaratod, mint a mennyben, *úgy* itt e földön is.

11 A mi mindennapi kenyerünket, add meg nekünk ma.

12 És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk azoknak, a kik mi ellentünk vétkeztek.

13 És ne vigy minket a kísértetbe; de szabadíts meg minket a gonosztól. Mert tiéd az ország, és a hatalom, és a dicsőség, mind örökké. Amen.

14 Mert ha megbocsátjátok az embereknek az ő vétkeiket; megbocsátja néktek is a ti mennyei Atyátok.

15 Ha pedig meg nem bocsátjátok az embereknek az ő vétkeiket; a ti mennyei Atyátok is nem bocsátja meg a ti vétkeiteket.

16 Mikor pedig bójtöltök, ne legyetek feketített orczával mint a képmutatók, kik megfeketítik orczáikat: hogy látassanak az emberektől bójtólni. Bizony mondom néktek, elvették jutalmokat.

17 Te pedig mikor bójtólsz, kend meg a te fejedet, és orczádat mosd meg.

18 Hogy ne látassál az emberektől bójtólni, hanem a te Atyádtól, ki titkon *vagyon*, és a te Atyád, ki néz *reád* titkon, megfizet néked nyilván.

seen of men. Verily I say unto you, They have their reward.

6 But thou, when thou prayest, enter into thy closet, and when thou hast shut thy door, pray to thy Father which is in secret; and thy Father which seeth in secret shall reward thee openly.

7 But when ye pray, use not vain repetitions, as the heathen do: for they think that they shall be heard for their much speaking.

8 Be not ye therefore like unto them: for your Father knoweth what things ye have need of, before ye ask him.

9 After this manner therefore pray ye: Our Father which art in heaven, Hallowed be thy name.

10 Thy kingdom come. Thy will be done in earth, as *it is* in heaven.

11 Give us this day our daily bread.

12 And forgive us our debts, as we forgive our debtors.

13 And lead us not into temptation, but deliver us from evil: For thine is the kingdom, and the power, and the glory, for ever. Amen.

14 For if ye forgive men their trespasses, your heavenly Father will also forgive you:

15 But if ye forgive not men their trespasses, neither will your Father forgive your trespasses.

16 ¶ Moreover when ye fast, be not, as the hypocrites, of a sad countenance: for they disfigure their faces, that they may appear unto men to fast. Verily I say unto you, They have their reward.

17 But thou, when thou fastest, anoint thine head, and wash thy face;

18 That thou appear not unto men to fast, but unto thy Father which is in secret: and thy Father which seeth in secret shall reward thee openly.

19 Ne gyűjtsetek kincset e földön, hol a rozsdá és a moly megemésztí, és a hol a lopók kiássák; és ellopják azt.

20 Hanem gyűjtsetek magatoknak kincset mennyországban, hol sem a rozsdá, sem a moly meg nem emésztí, és a hol a lopók ki nem ássák, sem el nem lopják.

21 Mert a hol vagyon a ti kincsetek, ott leszén a ti szívetek is.

22 A testnek lámpása a szem. Azért ha a te szemed tiszta lejénd, mind a te egész tested világos leszén.

23 Ha a te szemed homályos lejénd, az egész tested is homályos leszén: Ha azért a benned való világosság, homályosság: a homályosság mennyivel nagyobb leszén?

24 Senki sem szolgálhat két Úrnak: mert vagy egyiket gyűlöli, a másikat szereti, vagy az egyikhez ragaszkodik, a másikat megutálja: Nem szolgálhattok Istennek, és a világi gazdagságnak.

25 Annakokáért mondom néktek: Ne legyetek szorgalmatosok a ti életetekről, mit egyetek vagy mit igyatok; sem a ti testetekről, mivel öltöztessetek: Nemde nem nagyobb-é a lélek, hogynem az eledel, és a test, hogynem az öltözet?

26 Tekintetek az égi madarakra: mert azok nem vetnek, sem aratnak, sem a csűrbe nem takarnak, mindazáltal a ti mennyei Atyátok eltartja azokat: Nemde nem drágábbak vagytok-é ti azoknál?

27 Kicsoda pedig az ti köztletek, a ki akármelly szorgalmatos gondolkodással megnevelhetné egy singgel nagyobbra az ő testének magasságát?

28 Az öltözetéről is pedig mit szorgalmatoskodtok? vegyétek eszetekbe a mezei liliomokat, mi módon nevednek; nem munkálkodnak és nem fonnak:

29 Mindazáltal, mondom néktek, hogy Salamon is minden királyi dicsőségében nem öltözött úgy, mint ezek közül egy.

30 Ha az Isten a mezőnek fűvét,

19 ¶ Lay not up for yourselves treasures upon earth, where moth and rust doth corrupt, and where thieves break through and steal:

20 But lay up for yourselves treasures in heaven, where neither moth nor rust doth corrupt, and where thieves do not break through nor steal:

21 For where your treasure is, there will your heart be also.

22 The light of the body is the eye: if therefore thine eye be single, thy whole body shall be full of light.

23 But if thine eye be evil, thy whole body shall be full of darkness. If therefore the light that is in thee be darkness, how great is that darkness!

24 ¶ No man can serve two masters: for either he will hate the one, and love the other; or else he will hold to the one, and despise the other. Ye cannot serve God and mammon.

25 Therefore I say unto you, Take no thought for your life, what ye shall eat, or what ye shall drink; nor yet for your body, what ye shall put on. Is not the life more than meat, and the body than raiment?

26 Behold the fowls of the air: for they sow not, neither do they reap, nor gather into barns; yet your heavenly Father feedeth them. Are ye not much better than they?

27 Which of you by taking thought can add one cubit unto his stature?

28 And why take ye thought for raiment? Consider the lilies of the field, how they grow; they toil not, neither do they spin:

29 And yet I say unto you, That even Solomon in all his glory was not arrayed like one of these.

30 Wherefore, if God so clothe

MÁTÉ EVANGYÉLIOMA, 7.

melly ha egy nap vagyon, másnap a kemenczébe vettetik, így ruházza: nemde nem sokkal inkább-é titeket, óh kicsinyhitűek?

81 Ne legyetek azért szorgalmatosok, ezt mondván: Mit együnk, mit igyunk, és mivel ruházzuk magunkat?

82 (Mert a pogányok szokták mindezeket kérdeni) mert jól tudja a ti mennyei Atyátok, hogy mind ezek nélkül szűkölködtek ti.

83 Hanem keressétek először az Istennek országát, és annak igazságát, és mindazok megadatnak néktek.

84 Ne legyetek azért szorgalmatosok a holnapi napról: mert a holnapi nap gondot visel az ó dolgairól. Elég a napnak az ó mindennapi szorgalmatossága.

7. RÉSZ.

NE ítéljétek, hogy *ti is* ne ítéltessetek;

2 Mert a minémű itélettel ítéltek, *ollyannal* ítéltettek: és a minémű mértékkel mérték, *ollyannal* mérnek-éktek.

8 Miért nézed pedig a szálkát, a melly *vagyon* a te atyádfiának szemében, a gerendát pedig, melly a te szemedben *vagyon*, nem vészed eszedbe?

4 Vagy mimódon *mondhatod* atyádfiának: Hadd vessem ki a szálkát szemedből, ha a te szemedben gerenda *vagyon*?

5 Te képmutató, vedd ki először azt a gerendát a te szemedből, és azután gondoldj arra, hogy a szálkát a te atyádfia szeméből kivesed.

6 Ne adjátok azt, a mi szent, az ebeknek, se a disznók eleikbe ne hányjátok a ti *drága* gyöngycitüket; hogy azokat meg ne tapodják lábaikkal, és reátok fordulván meg ne szaggassanak titeket.

7 Kérjétek, és megadatik néktek: keressétek és megtaláljátok; zörgessetek és megnyitattik néktek.

8 Mert minden kérő megnyeri *azt a mit kér*; és a kereső megtalálja

the grass of the field, which to day is, and to morrow is cast into the oven, *shall he* not much more *clothe* you, O ye of little faith?

81 Therefore take no thought, saying, What shall we eat? or, What shall we drink? or, Where-withal shall we be clothed?

82 (For after all these things do the Gentiles seek :) for your heavenly Father knoweth that ye have need of all these things.

83 But seek ye first the kingdom of God, and his righteousness; and all these things shall be added unto you.

84 Take therefore no thought for the morrow: for the morrow shall take thought for the things of itself. Sufficient unto the day is the evil thereof.

CHAPTER 7.

JUDGE not, that ye be not judged.

2 For with what judgment ye judge, ye shall be judged: and with what measure ye mete, it shall be measured to you again.

8 And why beholdest thou the mote that is in thy brother's eye, but considerest not the beam that is in thine own eye?

4 Or how wilt thou say to thy brother, Let me pull out the mote out of thine eye; and, behold, a beam is in thine own eye?

5 Thou hypocrite, first cast out the beam out of thine own eye; and then shalt thou see clearly to cast out the mote out of thy brother's eye.

6 ¶ Give not that which is holy unto the dogs, neither cast ye your pearls before swine, lest they trample them under their feet, and turn again and rend you.

7 ¶ Ask, and it shall be given you; seek, and ye shall find; knock, and it shall be opened unto you:

8 For every one that asketh receiveth; and he that seeketh find-

a mit keres; és a zörgetőnek megnyittatik.

9 Mert kicsoda ti közzületek az ember, ki az ó fijának követ adjon, ha ó tőle kenyeret kér?

10 És ha halat kér, valyon kígyót ad-é néki?

11 Ha azért ti gonoszok lévén, a ti fiaiatoknak tudtok jó ajándékokat adni, mennyivel inkább a ti mennyei Atyátok ad jókat azoknak, a kik ó tőle kérik?

12 Valamit akartok azért hogy cselekedjenek az emberek ti veletek, azont cselekedjétek ti is azokkal; mert ez a Törvény, és a Próféták.

13 Menjetekek bé az örök életre, a szoros kapun: mert tágas kapu az és széles út, a melly veszedelemre viszen, és sokan vagynak, kik azon járnak.

14 Mert szoros kapu és keskeny út, a melly viszen az életre, és kevesen vagynak azok, a kik azt megtalálják.

15 Orizzétek magatokat a hamis Prófétáktól, kik hozzátok jőnek juhoknak ruhájokban, de belől ragadozó farkasok.

16 Az ó gyümölcsseikről esmérítek meg őket; valyon szednek-é a tövisről szőlőt, vagy a bojtortjántól figét?

17 E képen minden jó fa jó gyümölcsöket terem: a megveszett fa pedig hitvány gyümölcsöket terem.

18 Nem teremhet a jó fa hitvány gyümölcsöket, sem a megveszett fa jó gyümölcsöket nem teremhet.

19 Valamelly fa nem terem jó gyümölcsöt; kivágattatik, és a tűzre vettetik.

20 Azért az ó gyümölcsseikről esmérítek meg őket.

21 Nem minden, a ki ezt mondja nékem: Uram! Uram! megyen bé mennyországba, hanem a ki cselekeszi az én mennyei Atyámnak akaratját.

22 Sokan mondják nékem ama napon: Uram! Uram! nemde nem a te nevedben tanítottunk-é, és nem a te nevedben üztünk-é

eth; and to him that knocketh it shall be opened.

9 Or what man is there of you, whom if his son ask bread, will he give him a stone?

10 Or if he ask a fish, will he give him a serpent?

11 If ye then, being evil, know how to give good gifts unto your children, how much more shall your Father which is in heaven give good things to them that ask him?

12 Therefore all things whatsoever ye would that men should do to you, do ye even so to them: for this is the law and the prophets.

13 ¶ Enter ye in at the strait gate: for wide is the gate, and broad is the way, that leadeth to destruction, and many there be which go in thereat:

14 Because strait is the gate, and narrow is the way, which leadeth unto life, and few there be that find it.

15 ¶ Beware of false prophets, which come to you in sheep's clothing, but inwardly they are ravening wolves.

16 Ye shall know them by their fruits. Do men gather grapes of thorns, or figs of thistles?

17 Even so every good tree bringeth forth good fruit; but a corrupt tree bringeth forth evil fruit.

18 A good tree cannot bring forth evil fruit, neither can a corrupt tree bring forth good fruit.

19 Every tree that bringeth not forth good fruit is hewn down, and cast into the fire.

20 Wherefore by their fruits ye shall know them.

21 ¶ Not every one that saith unto me, Lord, Lord, shall enter into the kingdom of heaven; but he that doeth the will of my Father which is in heaven.

22 Many will say to me in that day, Lord, Lord, have we not prophesied in thy name? and in thy name have cast out devils?

ördögöket, és a te nevedben sok hatalmas dolgokat nem cselekedtünk-e?

23 Akkor pedig vallást tészek nékik: Sohasem esmértelek titeket, távozzatok el én tőlem álnokságnak cselekedői.

24 Valaki azért hallja én tőlem e beszédeket, és azokat megtartja: hasonlítom azt a bölcs emberhez, ki az ő házát építette a kősziklán.

25 Mert eljött az eső, eljött az árvíz és eljöttek a szelek, megütözköztek a házba; de nem romlott el: mert kősziklán építettett.

26 És valaki hallja én tőlem e beszédeket, és azokat meg nem tartja: hasonlatos lesz a bolond emberhez, ki az ő házát építette fővényen.

27 Mert eljött az eső, eljött az árvíz, eljöttek a szelek, megütözköztek a házba, és elromlott; és annak romlása lett nagy.

28 És mikor elvégezte volna Jézus e beszédeket, álmélkodik vala a sokaság az ő tudományán.

29 Mert tanítja vala őket nagy méltósággal, és nem úgy mint az írástudók.

8. RÉSZ.

MIKOR leszállott volna Jézus a hegyről, követé őtet nagy sokaság.

2 És ímé egy bélpoklos eljövén tédre esék ő előtte, és monda: Uram! ha akarod megtisztíthatz engemet.

3 És kezét Jézus kinyujtván, illeté őtet, és monda: Akarom, tisztulj meg. Azon órában azért eltisztula annak poklossága.

4 Akkor monda néki Jézus: Meglásd, hogy senkinek se mondjad; hanem menj el, mutasd meg magadat a Papanak és vidd fel az ajándékot, melyet parancsolt Mózes, hogy az legyen nékik bizonyágul.

5 Bémenvén pedig Jézus Kapernaumba, hozzá mène a Százados, kérvén őtet,

and in thy name done many wonderful works?

23 And then will I profess unto them, I never knew you: depart from me, ye that work iniquity.

24 ¶ Therefore whosoever heareth these sayings of mine, and doeth them, I will liken him unto a wise man, which built his house upon a rock:

25 And the rain descended, and the floods came, and the winds blew, and beat upon that house; and it fell not: for it was founded upon a rock.

26 And every one that heareth these sayings of mine, and doeth them not, shall be likened unto a foolish man, which built his house upon the sand:

27 And the rain descended, and the floods came, and the winds blew, and beat upon that house; and it fell: and great was the fall of it.

28 And it came to pass, when Jesus had ended these sayings, the people were astonished at his doctrine:

29 For he taught them as *one* having authority, and not as the scribes.

CHAPTER 8.

WHEN he was come down from the mountain, great multitudes followed him.

2 And, behold, there came a leper and worshipped him, saying, Lord, if thou wilt, thou canst make me clean.

3 And Jesus put forth *his* hand, and touched him, saying, I will; be thou clean. And immediately his leprosy was cleansed.

4 And Jesus saith unto him, See thou tell no man; but go thy way, shew thyself to the priest, and offer the gift that Moses commanded, for a testimony unto them.

5 ¶ And when Jesus was entered into Capernaum, there came unto him a centurion, beseeching him,

6 És ezt mondván: Uram! az én szolgálóm otthon *mintegy* elvetetett *fekszik* gutaütésben, és felette igen gyötörtetik.

7 Akkor monda néki Jézus: Elmegyek és meggyógyítom őtet.

8 És felelvén a Százados, monda: Uram! nem vagyok én arra méltó, hogy az én házamba jőjj, hanem csak szóval parancsolj, és meggyógyul az én szolgálóm.

9 Mert én is Fejedelemség alá vettettet ember vagyok, és vagynak az én hadnagyságom alatt vitézek; és ha ezt mondom egyiknek: Eredj el, elmegyjen; és a másíknak *mondom*: Jöszte, eljő, és ha *mondom* szolgálómnak: Ezt miveld, azt miveli.

10 *Ezeket* pedig mikor hallotta volna Jézus elcsudálkozék, és monda az *őtet* követőknek: Bizony mondom néktek, még az Izráel *népe* között is nem találtam ilyen nagy hitet.

11 De mondom néktek, hogy sokan eljőnek napkeletről és napnyugotról és letelepednek Ábrahámval, Izsákkal és Jákóbbal a mennyországban.

12 Ez országnak pedig fiai kivettettek a kívül való sötétségre, holott léssen sírás és fogaknak csikorgatások.

13 És monda Jézus a századosnak: Eredj el, és a te hited szerint legyen néked. És meggyógyula annak szolgálója azon órában.

14 És mikor ment volna Jézus a Péter házába, látá az ő napát feküdni az ágyban hideglelésben.

15 És illeté az ő kezét, és elhagyá őtet a hideglelés; és felkele és szolgálá nékik.

16 És mikor estve volna, hozának ő hozzá sok ördögösöket, és csak beszédével küzi vala a *tisztátalan* lelkeket, és minden betegeket gyógyít vala.

17 Hogy bételjesednék a mit Ésaiás próféta mondott vala, így szólván: Ő vette el a mi erőtlenségünket, és a mi betegségünket ő hordozta.

6 And saying, Lord, my servant lieth at home sick of the palsy, grievously tormented.

7 And Jesus saith unto him, I will come and heal him.

8 The centurion answered and said, Lord, I am not worthy that thou shouldest come under my roof: but speak the word only, and my servant shall be healed.

9 For I am a man under authority, having soldiers under me: and I say to this *man*, Go, and he goeth; and to another, Come, and he cometh; and to my servant, Do this, and he doeth *it*.

10 When Jesus heard *it*, he marvelled, and said to them that followed, Verily I say unto you, I have not found so great faith, no, not in Israel.

11 And I say unto you, That many shall come from the east and west, and shall sit down with Abraham, and Isaac, and Jacob, in the kingdom of heaven:

12 But the children of the kingdom shall be cast out into outer darkness: there shall be weeping and gnashing of teeth.

13 And Jesus said unto the centurion, Go thy way; and as thou hast believed, *so* be it done unto thee. And his servant was healed in the selfsame hour.

14 ¶ And when Jesus was come into Peter's house, he saw his wife's mother laid, and sick of a fever.

15 And he touched her hand, and the fever left her: and she arose, and ministered unto them.

16 ¶ When the even was come, they brought unto him many that were possessed with devils: and he cast out the spirits with *his* word, and healed all that were sick:

17 That it might be fulfilled which was spoken by Esaias the prophet, saying, Himself took our infirmities, and bare *our* sicknesses.

18 Mikor pedig látta volna Jézus e nagy sokaságot maga körül, parancsolá a hallgatóknak, hogy a Tiberiás tengerének tulsó partjára mennének.

19 És mikor járult volna Jézus-hoz egy Írásmagyarázó, monda néki: Mester! én te utánad megyek, valahová mégy.

20 És monda Jézus néki: A ró-káknak barlangjok vagyon, az égi madaraknak fészkek; de az ember Fijának nincsen, fejét holott lehajtsa.

21 Más az ő tanítványai közül monda néki: Uram! engedd meg, hogy először menjek el, és temessem el az én atyámat.

22 Jézus pedig monda néki: Kövess engemet: hadd temessék el a halottak az ő halottjaikat.

23 És mikor ő a hajóba tilt volna, követék őtet az ő tanítványai.

24 És ímé nagy háború támada a tengeren, annyira, hogy a hajó elborították a haboktól; ő pedig alszik vala.

25 És a tanítványok hozzá járulván, felkölték őtet, ezt mondván: Uram! tarts meg minket: mert elveszünk.

26 És monda nékik: Mit féltek óh kicsinyhitűek? És felkelvén megdorgálá a szefeket és a tengert; és lón nagy csendesség.

27 Az emberek pedig elcsudálko-zának, mondván: Kicsoda ez, hogy mind a szelek, mind a tenger engednek néki?

28 És mikor jutott volna ő a tulsó partra, a Gergezenusok tartományokba; jövének ő eleibe két ördöngösök, a koporsóból kijövé: felette igen kegyetlenek, úgy annyira, hogy senki az úton el nem mehetne.

29 És ímé kiáltnak vala, mondván: Micsoda társalkodásunk va-gyon nékünk te veled Jézus Isten-nek Fija? Jöttél ide, hogy min-ket gyötrenél idő előtt.

30 És vala távol ő tőlök sok disznóknak serege, mely ott eszik vala.

18 ¶ Now when Jesus saw great multitudes about him; he gave commandment to depart unto the other side.

19 And a certain scribe came, and said unto him, Master, I will fol-low thee whithersoever thou goest.

20 And Jesus saith unto him, The foxes have holes, and the birds of the air have nests; but the Son of man hath not where to lay his head.

21 And another of his disciples said unto him, Lord, suffer me first to go and bury my father.

22 But Jesus said unto him, Follow me; and let the dead bury their dead.

23 ¶ And when he was entered into a ship, his disciples followed him.

24 And, behold, there arose a great tempest in the sea, insomuch that the ship was covered with the waves: but he was asleep.

25 And his disciples came to him, and awoke him, saying, Lord, save us: we perish.

26 And he saith unto them, Why are ye fearful, O ye of little faith? Then he arose, and rebuked the winds and the sea; and there was a great calm.

27 But the men marvelled, say-ing, What manner of man is this, that even the winds and the sea obey him!

28 ¶ And when he was come to the other side into the country of the Gergesenes, there met him two possessed with devils, coming out of the tombs, exceeding fierce, so that no man might pass by that way.

29 And, behold, they cried out, saying, What have we to do with thee, Jesus, thou Son of God? art thou come hither to torment us before the time?

30 And there was a good way off from them a herd of many swine feeding.

31 Az ördögök pedig kériki vala ötöt, mondván: Ha kiűzsz minket; engedd meg nekünk, hogy menjünk ama disznóknak seregekbe.

32 És monda nékik: Menjetek el. Azok pedig kimenvén, menének a disznóknak seregekbe; és ímé az egész sereg disznó, nagy magas helyről nyakrafordítva a tengerbe rohana, és a vízbe halá.

33 A pásztorok pedig elfutának, és a városba bémenvén, hírré adák mind ezeket, és az ördögösökkel mit cselekedett volna.

34 És ímé mind az egész város kiméne Jézus eleibe; és mikor látták volna ötöt, kérék, hogy az ő határokból kimenne.

9. RÉSZ.

ES bémenvén a hajóba, általméne a tengeren, és méne az ő városába.

2 És ímé hozának néki egy gutaütött, ágyban fekvő embert; és mikor látta volna Jézus azoknak hiteket, monda a gutaütött embernek: Bizzál ímam, megbocsáttattak néked a te bűneid.

3 És ímé az Írástudók közül némeltyek mondanák ő magokban: E káromlást szól.

4 És mikor látta volna Jézus azoknak gondolatjokat, monda: miért gondoltok gonoszt o ti szíveitekben;

5 Mert mellyik könnyebb, ezt mondanom-é: megbocsáttattak néked bűneid; vagy ezt mondanom: Kelj felj, és járj?

6 Hogy pedig megtudjátok, hogy az ember Fijának nagyon hatalmasa a földön megbocsátani a bűnöket: (akkor monda a gutaütött embernek:) Kelj fel, vedd fel a te ágyadat, és eredj házádhoz.

7 Akkor az felkele és elméne az ő házához.

8 A sokaság pedig mikor ezt látta volna, elálmélkodék és dicsőíté az Istent, hogy ilyen hatalmat adott volna az embereknek.

9 És mikor Jézus onnét elmenne,

31 So the devils besought him, saying, If thou cast us out, suffer us to go away into the herd of swine.

32 And he said unto them, Go. And when they were come out, they went into the herd of swine: and, behold, the whole herd of swine ran violently down a steep place into the sea, and perished in the waters.

33 And they that kept them fled, and went their ways into the city, and told every thing, and what was befallen to the possessed of the devils.

34 And, behold, the whole city came out to meet Jesus: and when they saw him, they besought him that he would depart out of their coasts.

CHAPTER 9.

AND he entered into a ship, and passed over, and came into his own city.

2 And, behold, they brought to him a man sick of the palsy, lying on a bed: and Jesus seeing their faith said unto the sick of the palsy; Son, be of good cheer; thy sins be forgiven thee.

3 And, behold, certain of the scribes said within themselves, This man blasphemeth.

4 And Jesus knowing their thoughts said, Wherefore think ye evil in your hearts?

5 For whether is easier, to say, Thy sins be forgiven thee; or to say, Arise, and walk?

6 But that ye may know that the Son of man hath power on earth to forgive sins, (then saith he to the sick of the palsy,) Arise, take up thy bed, and go unto thine house.

7 And he arose, and departed to his house.

8 But when the multitudes saw it, they marvelled, and glorified God, which had given such power unto men.

9 ¶ And as Jesus passed forth

láta egy embert ülni az adószedő helyen, kinek neve Máté vala és monda néki: Kövess engem; És az felkelvén követé őtet.

10 És íme lón, mikor Jézus lakodalomhoz ült volna a *Máté* házában, ímé sok publikánusok és bűnösök jövének hozzá: és együtt Jézussal és az ő tanítványaival letelepedének.

11 És mikor *est* látták volna a Farizeusok, mondának az ő tanítványainak: Micsoda az oka, hogy ez a ti Mesteretek a Publikánusokkal, és a bűnösökkel eszik?

12 Jézus pedig mikor *est* hallotta volna, monda nékik: Az egészséges *emberek* nem szűkölködnek orvos nélkül, hanem a betegek.

13 Sőt inkább menjetek el, és tanuljátok meg mi legyen *ez a mondás*: Irgalmasságot akarok és nem áldozatot: Mert nem jöttem, hogy az igazakat hívnam, hanem a bűnösöket a megtérésre.

14 Akkor jövének ő hozzá a *Keresztelő* János tanítványai, és mondának: Mi az oka, hogy mi és a Farizeusok sokat böjtölünk; a te tanítványaid pedig nem böjtölnek?

15 És monda nékik Jézus: Valyon böjtölhetnek é a vőlegény ágyasházának fiai, míg velek vagy a vőlegény? Eljőnek pedig a napok, mikor elvétetik ő tőlök a vőlegény, és akkor böjtölnek.

16 Senki pedig nem foldja új posztó folttal bé a *hitvány* ruhát: mert annak új posztó foltja a *hitvány* ruhát megszakasztja, és azután nagyobb szakadás leszen rajta.

17 Sem pedig az új bort nem töltik hitvány tömlőkbe; mert elszakadoznak a tömlők, és a bor kiomol, a tömlők is elvesznek; hanem az új bort új tömlőkbe töltik, és mindenik megmarad.

18 Mikor ezeket mondaná nékik Jézus, ímé egy ember, ki a *zsinagógának* Fejedelme vala, eljövén térdre esék ő előtte, és monda: Az én leányom mostan holt meg, de

from thence, he saw a man, named Matthew, sitting at the receipt of custom: and he saith unto him, Follow me. And he arose, and followed him.

10 ¶ And it came to pass, as Jesus sat at meat in the house, behold, many publicans and sinners came and sat down with him and his disciples.

11 And when the Pharisees saw it, they said unto his disciples, Why eateth your master with publicans and sinners?

12 But when Jesus heard that, he said unto them, They that be whole need not a physician, but they that are sick.

13 But go ye and learn what that meaneth, I will have mercy, and not sacrifice: for I am not come to call the righteous, but sinners to repentance.

14 ¶ Then came to him the disciples of John, saying, Why do we and the Pharisees fast oft, but thy disciples fast not?

15 And Jesus said unto them, Can the children of the bride-chamber mourn, as long as the bridegroom is with them? but the days will come, when the bridegroom shall be taken from them, and then shall they fast.

16 No man putteth a piece of new cloth unto an old garment: for that which is put in to fill it up taketh from the garment, and the rent is made worse.

17 Neither do men put new wine into old bottles: else the bottles break, and the wine runneth out, and the bottles perish: but they put new wine into new bottles, and both are preserved.

18 ¶ While he spake these things unto them, behold, there came a certain ruler, and worshipped him, saying, My daughter is even now dead: but come and lay thy

jere és vessed a te kezedet ő reá, és megelevenedik.

19 Akkor felkelvén Jézus, követé azt az ő tanítványaival egybe.

20 És ímé egy asszony, ki tizenkét esztendőtol fogva vérnek folyását szenvedti vala, hátul járulván illette az ő ruhájának prémtjét.

21 Mert így gondolkodik vala magában: Ha csak ruháját illetem is, meggyógyulok.

22 Jézus pedig megfordulván, és ő reá tekintvén, monda: Bizzál leányom, a te hited téged megtartott. És meggyógyula az asszony az órátol fogva.

23 És mikor jutott volna Jézus a *zsinagóga* Fejedelmének házához, és látta volna a síposokat, és a háborgó sokaságot.

24 Monda nékik: Menjetek el innét, mert nem holt meg a leányzó, hanem aluszik. És csúfolják vala őtet.

25 És mikor kiment volna a sokaság a házból; bémenvén megfogá a leányzónak kezét, és felkele a leányzó.

26 És elméne e hír mind az egész tartományba.

27 És mikor elment volna onnét Jézus, követék őtet két vakok, kik kiáltnak vala, ezt mondván: Könyörülj rajtunk Dávidnak fíja!

28 Mikor pedig házba ment volna, hozzá menének a két vakok, és monda nékik Jézus: Hiszitek-é hogy én megcselekedhetem ezt, a *mit kérték*: És mondának néki: Hisszük Uram!

29 Akkor illette az ő szemeiket, és monda: A ti hitetek szerint legyen néktek.

30 És megnyilatkoznak azoknak szemeik; és keményen megfenyegeté őket Jézus, ezt mondván: Meglássátok, hogy ezt senki meg ne tudja.

31 De azok kimentvén, elterjeszték az ő híret mind az egész tartományban.

32 Mikor pedig azok elmentek volna, ímé hozának néki egy ördögös néma embert.

hand upon her, and she shall live.

19 And Jesus arose, and followed him, and so did his disciples.

20 ¶ And, behold, a woman, which was diseased with an issue of blood twelve years, came behind him, and touched the hem of his garment:

21 For she said within herself, If I may but touch his garment, I shall be whole.

22 But Jesus turned him about, and when he saw her, he said, Daughter, be of good comfort; thy faith hath made thee whole. And the woman was made whole from that hour.

23 And when Jesus came into the ruler's house, and saw the minstrels and the people making a noise,

24 He said unto them, Give place: for the maid is not dead, but sleepeth. And they laughed him to scorn.

25 But when the people were put forth, he went in, and took her by the hand, and the maid arose.

26 And the fame hereof went abroad into all that land.

27 ¶ And when Jesus departed thence, two blind men followed him, crying, and saying, Thou Son of David, have mercy on us.

28 And when he was come into the house, the blind men came to him: and Jesus saith unto them, Believe ye that I am able to do this? They said unto him, Yea, Lord.

29 Then touched he their eyes, saying, According to your faith be it unto you.

30 And their eyes were opened; and Jesus straitly charged them, saying, See that no man know it.

31 But they, when they were departed, spread abroad his fame in all that country.

32 ¶ As they went out, behold, they brought to him a dumb man possessed with a devil.

33 És az ördögöt kiűzván, megszólala a néma, és csudálkozik vala a sokaság, ezt mondván: Soha Izráelben ilyen dolog nem volt.

34 A Farizeusok pedig ezt mondták vala: Az ördögök Fejedelme által űz ördögöket.

35 És járja vala Jézus mind a városokat és falukat, tanítván az ő zsinagógáikban, és prédikálván az Isten országának Evangyéliomát, és gyógyítván akár minémű betegséget a község között.

36 Mikor látta volna pedig a sokaságot, könyörtelenségre indula rajtok, hogy elfaradtak volna, és elszéledtek volna, mint a pásztor nélkül való juhok:

37 Akkor monda az ő tanítványainak: Az aratásra való gabona bizony hogy sok, de az arató kevés.

38 Kérjétek azért a gabona aratásának Urát, hogy bocsássa ki az aratókat, az ő gabonájának aratására.

10. RÉSZ.

AKKOR az ő tizenkét tanítványt előszólítván, ada nékik hatalmat a tisztátalan lelkek ellen, hogy azokat kiűznék, és gyógyítanának minden betegséget és minden erőtlenséget.

2 A tizenkét Apostoloknak pedig neveik ezek: Első Simon, ki mondatik Péternek, és András az ő atyafia; azután Jakab a Zebedeus fija, és János az ő atyafia.

3 Filep, és Bertalan; Tamás, és ama Máté, ki Publikánus vala; Jakab, Alfeusnak fija, és Lebbeus, ki vezeték nevével Taddeusnak hivattatik vala.

4 Kananeabeli Simon és Júdás Iskariótes, ki Jézust el is árulá.

5 E tizenkettőt elküldé Jézus, és megparancsolá nékik, mondván: Az útra, melly a Pogányok közé viszen, ne menjétek, és a Samaritánusok városába is ne menjétek.

6 Hanem menjétek inkább az Izráel házának eltévelyedett juhaihoz.

7 Elmenvén pedig, prédikáljatok,

33 And when the devil was cast out, the dumb spake: and the multitudes marvelled, saying, It was never so seen in Israel.

34 But the Pharisees said, He casteth out devils through the prince of the devils.

35 And Jesus went about all the cities and villages, teaching in their synagogues, and preaching the gospel of the kingdom, and healing every sickness and every disease among the people.

36 ¶ But when he saw the multitudes, he was moved with compassion on them, because they fainted, and were scattered abroad, as sheep having no shepherd.

37 Then saith he unto his disciples, The harvest truly is plenteous, but the labourers are few;

38 Pray ye therefore the Lord of the harvest, that he will send forth labourers into his harvest.

CHAPTER 10.

AND when he had called unto him his twelve disciples, he gave them power against unclean spirits, to cast them out, and to heal all manner of sickness and all manner of disease.

2 Now the names of the twelve apostles are these; The first, Simon, who is called Peter, and Andrew his brother; James the son of Zebedee, and John his brother;

3 Philip, and Bartholomew; Thomas, and Matthew the publican; James the son of Alpheus, and Lebbeus, whose surname was Thaddeus;

4 Simon the Canaanite, and Judas Iscariot, who also betrayed him.

5 These twelve Jesus sent forth, and commanded them, saying, Go not into the way of the Gentiles, and into any city of the Samaritans enter ye not:

6 But go rather to the lost sheep of the house of Israel.

7 And as ye go, preach, saying,

és ezt mondjátok : Elközelített a mennyeknek országa.

8 Betegeket gyógyítsatok, poklo-
sokat tisztítsatok, halottakat tá-
masszatok, ördögöket űzzetek ;
ingyen vettétek, ingyen adjátok.

9 Ne szerezzetek aranyat, se
ezüstöt, se pénzt a ti erszénye-
tekbe.

10 Se útra való táskát, se két
ruhát, se sarut, se pálczát : mert
méltó a munkás az ő táplálására.

11 Valamely városba pedig vagy
faluba bémentek, tudakozzátok
meg, ki volna abban méltó, és
ott maradjatok mind addig, míg
onnet kimentek.

12 Bémenvén pedig a házba,
köszöntsétek a ház népét.

13 És ha a ház méltó leszén,
szálljon a ti békességtek ő reája ;
hogyha pedig méltó nem leszén, a
ti békességtek ti reátok térjen.

14 És valaki titeket bé nem fogá-
dánd, sem pedig beszédeteket nem
hallgatándja, kímenvén a házból
vagy a városból, lábaitoknak porát
is verjétek le.

15 Bizony mondom néktek, kön-
nyebben leszén a Sodoma és Go-
mora földének dolga az ítélet nap-
ján, hogy nem annak a városnak.

16 Imé én elbocsátlak titeket
mint a juhokat a farkasok közik-
be ; legyetek azért okosok mint a
kígyók, és szelídek, mint a galam-
bok.

17 Megoltalmaztatók magatokat
az emberektől : mert titeket a
Birák székek előtt vádolni fognak,
és az ő Gyülekezetekben titeket
megostoroznak.

18 Sőt tisztartók, és királyok
eleikbe vitettek én érettem, hogy
legyen az nékik *Zsidóknak* és a
Pogányoknak bizonyosságul.

19 De mikor eleikbe vitettek, ne
legyetek szorgalmatosok mimó-
don és mit szóljátok : mert azon
órában megtanítottok *arra*, mit
szóljátok.

20 Mert nem ti vagytok a kik
szólni fogtok, hanem a ti mennyei
Atyátoknak Lelke az, a ki szólni
fog ti általatok.

The kingdom of heaven is at
hand.

8 Heal the sick, cleanse the lep-
ers, raise the dead, cast out devils :
freely ye have received, freely
give.

9 Provide neither gold, nor silver,
nor brass in your purses ;

10 Nor scrip for *your* journey,
neither two coats, neither shoes,
nor yet staves : for the workman
is worthy of his meat.

11 And into whatsoever city or
town ye shall enter, inquire who
in it is worthy ; and there abide
till ye go thence.

12 And when ye come into a
house, salute it.

13 And if the house be worthy,
let your peace come upon it : but
if it be not worthy, let your peace
return to you.

14 And whosoever shall not re-
ceive you, nor hear your words,
when ye depart out of that house
or city, shake off the dust of your
feet.

15 Verily I say unto you, It shall
be more tolerable for the land of
Sodom and Gomorrah in the day
of judgment, than for that city :

16 ¶ Behold, I send you forth as
sheep in the midst of wolves : be
ye therefore wise as serpents, and
harmless as doves.

17 But beware of men : for they
will deliver you up to the councils,
and they will scourge you in their
synagogues ;

18 And ye shall be brought be-
fore governors and kings for my
sake, for a testimony against them
and the Gentiles.

19 But when they deliver you up,
take no thought how or what ye
shall speak : for it shall be given
you in that same hour what ye
shall speak.

20 For it is not ye that speak,
but the Spirit of your Father
which speaketh in you.

21 Az atyafi az ó attyafját halálra adja, és az atya az ó fiát; és támadnak a magzatok az ó szülőikre, és azokat megöletik.

22 Lésztek azért ti is gyűlölségek mindenek előtt; az én nevéért, de a ki végiglen megáll, megtartatik.

23 Mikor pedig háborgatnak titeket abban a városban, szaladjatok más városba. Bizony mondom néktek, hogy *mind* el nem járjátok Izráelnek városit, addig elközelít hozzátok az embernek Fija.

24 Nem feljebb való a tanítvány a tanítónál, sem a szolgálja az ó uránál.

25 Elég a tanítványnak ha olyan léssen mint az ó mestere, és a szolgának, ha olyan léssen mint az ó ura. Ha a gazdát Belzebúbnak hívták, sokkal inkább az ó háznépét.

26 Azért ne féljetek tőlök, mert nincsen semmi oly elrejtetett dolog, mellynek meg nem kell jelentetni, és nincs oly titok, mellynek meg nem kell tudatni.

27 A mit néktek a setétben mondok, a világon mondjátok; és a mit fülbe *sugva* hallotok, a ház feliról prédikáljátok.

28 És ne féljetek azoktól, kik a testet ölnek meg, a lelket pedig nem ölhetik meg; hanem inkább féljetekek attól, a ki mind a lelket, mind a testet elvesztheti a gyeheennába.

29 Nemde nem megvehetnek-é két verebecskét egy kis filléren? de mégis csak egy sem esik azok közúl a földre, a ti Atyátok *akarata* nélkül.

30 Néktek pedig fejetekeknek hajszálai is mind számon vagynak.

31 Ne féljetekek azért, ti sok verebecskéknél drágábbak vagytok.

32 Valaki azért vallást téssen én rólam az emberek előtt, én is vallást téssék arról az én mennyei Atyám előtt;

33 Valaki pedig megtagadánd engemet az emberek előtt, megtagadom én is azt az én mennyei Atyám előtt.

21 And the brother shall deliver up the brother to death, and the father the child: and the children shall rise up against *their* parents, and cause them to be put to death.

22 And ye shall be hated of all *men* for my name's sake: but he that endureth to the end shall be saved.

23 But when they persecute you in this city, flee ye into another: for verily I say unto you, Ye shall not have gone over the cities of Israel, till the Son of man be come.

24 The disciple is not above *his* master, nor the servant above his lord.

25 It is enough for the disciple that he be as his master, and the servant as his lord. If they have called the master of the house Beelzebub, how much more shall *they* call them of his household?

26 Fear them not therefore: for there is nothing covered, that shall not be revealed; and hid, that shall not be known.

27 What I tell you in darkness, *that* speak ye in light: and what ye hear in the ear, *that* preach ye upon the housetops.

28 And fear not them which kill the body, but are not able to kill the soul: but rather fear him which is able to destroy both soul and body in hell.

29 Are not two sparrows sold for a farthing? and one of them shall not fall on the ground without your Father.

30 But the very hairs of your head are all numbered.

31 Fear ye not therefore, ye are of more value than many sparrows.

32 Whosoever therefore shall confess me before men, him will I confess also before my Father which is in heaven.

33 But whosoever shall deny me before men, him will I also deny before my Father which is in heaven.

34 Ne gondoljátok, hogy azért jöttem volna, hogy békességet bocsássak e földre; nem azért jöttem, hogy békességet bocsássak, hanem fegyvert.

35 Mert jöttem, hogy azt cselekedjem, hogy a fiú az ő atyának ellensége legyen, a leányzó az ő anyjának, és a menyje az ő napának.

36 És hogy az embernek ellensége legyen az ő háznépe.

37 A ki szereti atyát vagy anyját inkább, hogynem engemet, nem méltó az én hozzám: és a ki szereti fiját vagy leányát inkább, hogynem engemet, nem méltó az én hozzám.

38 És a ki fel nem veszi az ő keresztét, és úgy nem követ engemet hátul, nem méltó az én hozzám.

39 A ki megtartja az ő életét, elveszti azt, és a ki elveszti életét én érettem, megtalálja azt.

40 A ki titeket befogad, engem fogad bé; és a ki engem befogad, azt fogadja bé, a ki engemet elbocsátott.

41 A ki befogadja a Prófétát Próféta nevébe, a Próféta jutalmát vészi; és a ki az igazat befogadja igaznak nevébe, az igaznak jutalmát vészi.

42 És a ki italt ad egynek e kicsinyek közül, csak egy pohár hideg vizet tanítványának nevébe; bizony mondom néktek, nem veszi el annak jutalmát.

11. RÉSZ.

ÉS mikor elvégezte volna az ő tizenkét tanítványinak való parancsolását, elméne onnét, hogy tanítana és prédikálna azoknak városaikban.

2 *Keresztelő* János pedig, mikor hallotta volna a fogságban a Krisztus cselekedetét, elküldvén kettőt az ő tanítványai közül:

3 *Megkérde azok által:* Te vagy-e az, a ki eljövendő vala, vagy mást várjunk?

4 És felelvén Jézus, monda nékik:

34 Think not that I am come to send peace on earth: I came not to send peace, but a sword.

35 For I am come to set a man at variance against his father, and the daughter against her mother, and the daughter in law against her mother in law.

36 And a man's foes shall be they of his own household.

37 He that loveth father or mother more than me is not worthy of me: and he that loveth son or daughter more than me is not worthy of me.

38 And he that taketh not his cross, and followeth after me, is not worthy of me.

39 He that findeth his life shall lose it: and he that loseth his life for my sake shall find it.

40 ¶ He that receiveth you receiveth me; and he that receiveth me receiveth him that sent me.

41 He that receiveth a prophet in the name of a prophet shall receive a prophet's reward; and he that receiveth a righteous man in the name of a righteous man shall receive a righteous man's reward.

42 And whosoever shall give to drink unto one of these little ones a cup of cold water only in the name of a disciple, verily I say unto you, he shall in no wise lose his reward.

CHAPTER 11.

AND it came to pass, when Jesus had made an end of commanding his twelve disciples, he departed thence to teach and to preach in their cities.

2 Now when John had heard in the prison the works of Christ, he sent two of his disciples,

3 And said unto him, Art thou he that should come, or do we look for another?

4 Jesus answered and said unto

MenjeteK el, és mondjátok meg Jánosnak, a melylyeket hallottok és láttok.

5 A vakok szemek világát veszik, és a sánták járnak, a poklosok megtisztulnak, és a siketek hallanak, a halottak feltámadnak, és a szegényeknek az Evangyéliom prédikáltatik.

6 És boldog a ki én bennem meg nem botránkozik.

7 Mikor pedig azok elmentek volna, kezdé Jézus a sokaságnak *Keresztelő* János felől szólni: Mit látni mentetek volt ki a pusztába? hogy *ingadozó nádat lássatok-é*, melyet a szél hajtogat?

8 De mit látni mentetek volt ki? hogy gyenge ruhában öltözött embert *lássatok-é*? Ímé a kik gyenge ruhákat viselnek, a Királyok palotáikban vagynak.

9 De mit látni mentetek volt ki? hogy Profétát *lássatok-é*? Bizony mondom néktek, nagyobbat *láttatok* Profétánál is.

10 Mert ez az, a kiről meg vagyon írva: Ímé én elbocsátom az én követemet te előtted, ki megtisztítja előtted a te útadat.

11 Bizony mondom néktek, hogy nem támadott nagyobb *Keresztelő* Jánosnál az asszonyoktól születettek közül: de a ki legkisebb a mennyeknek országában, nagyobb az ő nálánál.

12 A *Keresztelő* János idejétől fogva pedig mind ez ideig a menyeknek országán erőt tesznek és az erőek kapják azt.

13 Mert a Proféták mindnyájan, és a törvény, *Keresztelő* Jánosig profétáltak.

14 És ha bé akarjátok venni; ó amaz Illyés, a ki eljövendő vala.

15 A kinek vagyon füle a hallásra, hallja.

16 De mibez hasonlítsam e nemzetséget? Hasonlatos a gyermekekhez, kik a piacon ülnek, és kiáltnak az ő társaiknak.

17 És ezt mondják: Sipoltunk néktek, és nem tánczoltatok; siralmas énekeket énekelünk néktek, és nem sirtatok.

18 Mert eljött *Keresztelő* János s

them, Go and shew John again those things which ye do hear and see:

5 The blind receive their sight, and the lame walk, the lepers are cleansed, and the deaf hear, the dead are raised up, and the poor have the gospel preached to them.

6 And blessed is he, whosoever shall not be offended in me.

7 ¶ And as they departed, Jesus began to say unto the multitudes concerning John, What went ye out into the wilderness to see? A reed shaken with the wind?

8 But what went ye out for to see? A man clothed in soft raiment? behold, they that wear soft clothing are in kings' houses.

9 But what went ye out for to see? A prophet? yea, I say unto you, and more than a prophet.

10 For this is he, of whom it is written, Behold, I send my messenger before thy face, which shall prepare thy way before thee.

11 Verily I say unto you, Among them that are born of women there hath not risen a greater than John the Baptist: notwithstanding, he that is least in the kingdom of heaven is greater than he.

12 And from the days of John the Baptist until now the kingdom of heaven suffereth violence, and the violent take it by force.

13 For all the prophets and the law prophesied until John.

14 And if ye will receive it, this is Elias, which was for to come.

15 He that hath ears to hear, let him hear.

16 ¶ But whereunto shall I liken this generation? It is like unto children sitting in the markets, and calling unto their fellows,

17 And saying, We have piped unto you, and ye have not danced; we have mourned unto you, and ye have not lamented.

18 For John came neither eating

nem eszik, sem iszik, és azt mondják, hogy ördög vagyon benne.

19 Eljött az embernek Fija, eszik, és iszik, és ezt mondják felőle: imhol a dobzódó és részeges ember, a fukaroknak és a bűnösöknek barátjok. De megigazított a bölcsesség az ő fizeitől.

20 Akkor kezdé Jézus szemekre hányni a városoknak, a melyekben isteni erő által való legtöbb csudákat tett vala, hogy meg nem tértek volna, *mondván*:

21 Jaj tenéked Korazin! Jaj tenéked Bethsaida! Mert ha Tírusban és Sídonban azok az isteni erők lettek volna, melyek te benned lettek, régen gyászruhában és hamuban *ülvén* megtértek volna.

22 De mondom néktek, hogy könnyebben leszén dolga Tírusnak és Sídonnak az ítélet napján, hogy nem néktek.

23 Te is Kapernaum, ki az édig felmagasztaltattál, a pokolig levetteté: mert ha Sodomában azok az isteni erők lettek volna, melyek te benned lettek, mind e mai napig megmaradott volna.

24 De mondom néktek, hogy a Sodoma földének könnyebben leszén dolga az ítélet napján, hogy nem néked.

25 Akkor az időben szóla Jézus, és monda: Hálúkat adok néked én atyám, mennynek és földnek Ura! hogy elrejtetted ezeket a bölcsesektől, és az értelmesektől; és azokat megjelentetted a kis gyermekeknek.

26 Jól vagyon Atyám: mert e volt a te jó kedved.

27 Mindenek nékem adattak az én Atyámtól; és senki nem esméri a Fiút, hanem *csak* az Atya: az Atyát is senki nem esméri, hanem a Fiú és a kinek a Fiú meg akarja jelenteni.

28 Jójjetek én hozzám mindnyájan kik megfáradtatok és megterhelttetek, és én megnyugosztlak titeket.

29 Vegyétek fel az én igámat reátok, és tanuljátok meg tőlem,

nor drinking, and they say, He hath a devil.

19 The Son of man came eating and drinking, and they say, Behold a man gluttonous, and a winebibber, a friend of publicans and sinners. But wisdom is justified of her children.

20 ¶ Then began he to upbraid the cities wherein most of his mighty works were done, because they repented not:

21 Woe unto thee, Chorazin! woe unto thee, Bethsaida! for if the mighty works, which were done in you, had been done in Tyre and Sidon, they would have repented long ago in sackcloth and ashes.

22 But I say unto you, It shall be more tolerable for Tyre and Sidon at the day of judgment, than for you.

23 And thou, Capernaum, which art exalted unto heaven, shalt be brought down to hell: for if the mighty works, which have been done in thee, had been done in Sodom, it would have remained until this day.

24 But I say unto you, That it shall be more tolerable for the land of Sodom in the day of judgment, than for thee.

25 ¶ At that time Jesus answered and said, I thank thee, O Father, Lord of heaven and earth, because thou hast hid these things from the wise and prudent, and hast revealed them unto babes.

26 Even so, Father; for so it seemed good in thy sight.

27 All things are delivered unto me of my Father: and no man knoweth the Son, but the Father; neither knoweth any man the Father, save the Son, and *he* to whomsoever the Son will reveal *him*.

28 ¶ Come unto me, all *ye* that labour and are heavy laden, and I will give you rest.

29 Take my yoke upon you, and learn of me; for I am meek and

hogy én szelid és alázatos szívű vagyok és találtok nyugodalmat a ti lelkeiteknek.

30 Mert az én igám gyönyörűsége, és az én terhem könnyű.

12. RÉSZ.

AZ időben megyen vala Jézus Szombatnapon a vetések között, az ő tanítványai pedig, mivel hogy megéheztek vala, kezdék szagatni a búzafejeket, és azokat enni ;

2 A Farizeusok pedig mikor ezt látták volna, mondanak néki: Imé a te tanítványid azt cselekszik, a mit nem szabad Szombaton cselekedni.

3 Ő pedig monda nékik: Nem olvastátok-e mit cselekedett Dávid, mikor megéhezett volna ő és a kik vele valának ?

4 Mimódon bément az Isten házába és az Isten asztalára tett szent kenyereket megette, mellyeket nem vala szabad néki megeenni, sem azoknak, kik ő vele valának, hanem csak a Papoknak.

5 Vagy nem olvastátok-e a törvényben, hogy Szombatnapokon a Papok a templomban a Szombaton megtörik és nem vétkeznek ?

6 Mondom pedig néktek, hogy a templomnál nagyobb vagyon itt.

7 Ha tudnátok micsoda ez: Irgalmasságot kívánok és nem áldozatot; nem kárhoztattátok volna ez ártatlanokat ;

8 Mert a Szombatnak is Ura az embernek Fija.

9 És elmenvén onnét, méne az ő zsinagógájokba ;

10 És imé vala ott egy megszáradott kezű ember, és megkérdeket őtet, mondván: Szabad é Szombatnapon gyógyítani? csak hogy vándolhatnák őtet.

11 Ő pedig monda nékik: Kicsoda az ti közületek, a ki, ha egy juha vagyon és az Szombatnapon a verembe esik, megnem ragadja és ki nem vonja onnét azt ?

12 Mennyivel drágább pedig az
[Hun. & Eng.] 3

lowly in heart : and ye shall find rest unto your souls.

30 For my yoke is easy, and my burden is light.

CHAPTER 12.

AT that time Jesus went on the sabbath day through the corn ; and his disciples were a hungered, and began to pluck the ears of corn, and to eat.

2 But when the Pharisees saw it, they said unto him, Behold, thy disciples do that which is not lawful to do upon the sabbath day.

3 But he said unto them, Have ye not read what David did, when he was a hungered, and they that were with him ;

4 How he entered into the house of God, and did eat the shewbread, which was not lawful for him to eat, neither for them which were with him, but only for the priests ?

5 Or have ye not read in the law, how that on the sabbath days the priests in the temple profane the sabbath, and are blameless ?

6 But I say unto you, That in this place is one greater than the temple.

7 But if ye had known what this meaneth, I will have mercy, and not sacrifice, ye would not have condemned the guiltless.

8 For the Son of man is Lord even of the sabbath day.

9 And when he was departed thence, he went into their synagogue :

10 ¶ And, behold, there was a man which had his hand withered. And they asked him, saying, Is it lawful to heal on the sabbath days? that they might accuse him.

11 And he said unto them, What man shall there be among you, that shall have one sheep, and if it fall into a pit on the sabbath day, will he not lay hold on it, and lift it out ?

12 How much then is a man bet-

ember a juhnál? Szabad azért Szombatnapokon jót cselekedni.

13 Akkor monda Jézus az embernek: Nyújtsd ki a te kezedet. És azonnal kinyújtá; és olyan éppé lön mint a másik.

14 A Farizeusok pedig kimenvén, tanácsot tartának ó ellene, hogy őtet elvesztenék.

15 Jézus pedig ezt mikor megértette volna, elméne onnét, és követé őtet nagy sokaság, s mind azokat meggyógyítja vala.

16 És fenyegeti vala őket, hogy őtet ki ne jelentenék.

17 Hogy bételjesednék a mit mondott volt Esaiás Próféta, ki így szólott:

18 Ímé az én szolgám, a kit én választottam; az én szerelmem, kibem az én lelkem megnyugoszik; az én lelkemet adom ó belé és a Pogánynépeknek prédikál ítéletet.

19 Nem verseng és nem kiált, és nem hallja senki az utczákon az ő szavát.

20 A megtörődött nádat nem rontja el és a füstölgő gyertyabelet nem oltja el; míg nem ítéletet téssen djalalommal.

21 És az ő nevében bíznak a pogányok.

22 Akkor hozának ó eleibe egy ördögös vakot és némát: és meggyógyítja azt, annyira, hogy a ki vak és néma vala, látna és szólna.

23 És elálmélkodék az egész sokaság, és ezt mondja vala: Nemde nem ez-é Dávidnak ama Fija.

24 A Farizeusok pedig mikor ezt hallották volna, mondanák: Ez nem egyéb által, hanem az ördögök Fejedelme által, a Beelzebub által úzi ki az ördögöket.

25 Jézus pedig mikor azoknak gondolatjokat tudná, monda nekik: Minden ország, valamely magában meghasonlik, elpusztul, és egy város is vagy háznép, a mely meghasonlik magában, meg nem maradhat.

26 Ha pedig a Sátán a Sátánt úzi

ter than a sheep? Wherefore it is lawful to do well on the sabbath days.

13 Then saith he to the man, Stretch forth thine hand. And he stretched it forth; and it was restored whole, like as the other.

14 ¶ Then the Pharisees went out, and held a council against him, how they might destroy him.

15 But when Jesus knew it, he withdrew himself from thence: and great multitudes followed him, and he healed them all;

16 And charged them that they should not make him known:

17 That it might be fulfilled which was spoken by Esaias the prophet, saying,

18 Behold my servant, whom I have chosen; my beloved, in whom my soul is well pleased: I will put my Spirit upon him, and he shall shew judgment to the Gentiles.

19 He shall not strive, nor cry; neither shall any man hear his voice in the streets.

20 A bruised reed shall he not break, and smoking flax shall he not quench, till he send forth judgment unto victory.

21 And in his name shall the Gentiles trust.

22 ¶ Then was brought unto him one possessed with a devil, blind, and dumb: and he healed him, inasmuch that the blind and dumb both spake and saw.

23 And all the people were amazed, and said; Is not this the Son of David?

24 But when the Pharisees heard it, they said, This fellow doth not cast out devils, but by Beelzebub the prince of the devils.

25 And Jesus knew their thoughts, and said unto them, Every kingdom divided against itself is brought to desolation; and every city or house divided against itself shall not stand:

26 And if Satan cast out Satan,

ki, ő magában meghasonlott: mi módon állhat meg tehát az ő országa!

27 És ha én a Belzebúb által üzöm ki az ördögöket, a ti fiaitok ki által üzik ki azokat? Azért ők ítélnék meg titeket.

28 Hogyha pedig az Isten Lelke által üzöm ki az ördögöket, tehát elérkezett hozzátok az Isten országa.

29 Mert mi módon mehet bé valaki a hatalmasnak házába és mi módon vehet zsákmányt marhájában, hanemha először a hatalmast megkötözi; úgy vehet zsákmányt annak házabeli marhájában?

30 A ki én velem nincsen, én ellenem nagyon az, és a ki én velem együtt nem takar, tékozol az.

31 Annakokáért mondom néktek, hogy minden bűn és káromlás megbocsáttatik az embereknek; de a Szent Lélek ellen való káromlás nem bocsáttatik meg az embereknek.

32 És valaki szólánd az embernek Fija ellen, megbocsáttatik néki; de valaki szólánd a Szent Lélek ellen, nem bocsáttatik meg néki sem e világon, sem a másón.

33 Vagy legyetek jó fák, és teremjetez jó gyümölcsöt, vagy legyetek rothadt fák, és teremjetez hitvány gyümölcsöt: mert a gyümölcstől esmértetik meg a fa.

34 Mérgez kígyók nemzetségei mi módon szólhattok jókat, ha gonoszok vagytok? mert a szívnek teljességéből szól a száj.

35 A jó ember az ő szívének jó kincséből hoz elő jókat; és a gonosz ember az ő szívének gonosz kincséből hoz elő gonoszokat.

36 De mondom néktek: Akármi hivalkodó beszédet szóljanak az emberek, számot adnak arról az ítélet napján;

37 Mert a te beszédidből esmértettel igaznak, és a te beszédidből esmértettel hamisnak.

38 Akkor felelének némellyek néki az Írástudók és a Farizeusok

he is divided against himself; how shall then his kingdom stand?

27 And if I by Beelzebub cast out devils, by whom do your children cast them out? therefore they shall be your judges.

28 But if I cast out devils by the Spirit of God, then the kingdom of God is come unto you.

29 Or else, how can one enter into a strong man's house, and spoil his goods, except he first bind the strong man? and then he will spoil his house.

30 He that is not with me is against me; and he that gathereth not with me scattereth abroad.

31 ¶ Wherefore I say unto you, All manner of sin and blasphemy shall be forgiven unto men: but the blasphemy against the Holy Ghost shall not be forgiven unto men.

32 And whosoever speaketh a word against the Son of man, it shall be forgiven him: but whosoever speaketh against the Holy Ghost, it shall not be forgiven him, neither in this world, neither in the world to come.

33 Either make the tree good, and his fruit good; or else make the tree corrupt, and his fruit corrupt: for the tree is known by his fruit.

34 O generation of vipers, how can ye, being evil, speak good things? for out of the abundance of the heart the mouth speaketh.

35 A good man out of the good treasure of the heart bringeth forth good things: and an evil man out of the evil treasure bringeth forth evil things.

36 But I say unto you, That every idle word that men shall speak, they shall give account thereof in the day of judgment.

37 For by thy words thou shalt be justified, and by thy words thou shalt be condemned.

38 ¶ Then certain of the scribes and of the Pharisees answered,

közül, mondván: Mester, akarnánk te tőled látni *valami* jelt.

39 Ő pedig felelvén, monda nékik: E gonosz és parázna nemzetiség jelt kíván, de nem adatik néki *egyéb* jel, hanem Jónás Prófétának ama jele.

40 Mert miképen Jónás három éjjel és három nappal volt a cethalnak gyomrában: azonképen az embernek fia, három éjjel és három nappal leszén a földnek gyomrában.

41 A Ninivébeliek az ítélet *nappján* feltámadnak e nemzetséggel egybe, és kárhoztatják ezt, hogy ők megtértek a Jónás prédikálására, és ímé nagyobb *vagyon* ez helyen Jónásnál.

42 A Délnek Királyné aszszonya felkel az ítélet *nappján* e nemzetséggel egybe, és kárhoztatja ezt, hogy ő a földnek határiból eljött, hogy hallaná a Salamon bölcsességét és ímé nagyobb *vagyon* ez helyen Salamonnál.

43 Mikor pedig a tisztátalan lélek kimegyen valakiből, jár száraz helyeken, keresvén nyugodalmat, és nem talál:

44 Akkor ezt mondja: Megtértek az én házamba, a honnét kijöttem: és mikor *oda* megyen, találja *azt* üresen, *szépen* megseperve és ékesítve.

45 Akkor elmegyén és vészen maga mellé más hét lelkeket, gonoszbakat önmagánál és bémenvén lakoznak ott; és leszén annak az embernek utolsó állapotja gonoszabb az elsőnél: Így leszén *dolga* e gonosz nemzetségnek is.

46 Mikor pedig még szólna a sokaságnak, ímé az ő anynya és atyafiai állanak vala kívül, akarván ő vele szólni.

47 És monda néki *egy ember*: Ímé a te anyád és atyádfiai ottkin állanak és te veled akarnak beszélni.

48 És ő felelvén, monda annak, a ki néki ezt mondotta vala: Kicsoda az én anyám, és kicsodák az én atyámfiai?

49 És kinyújtván kezét az ő ta-

saying, Master, we would see a sign from thee.

39 But he answered and said unto them, An evil and adulterous generation seeketh after a sign; and there shall no sign be given to it, but the sign of the prophet Jonas:

40 For as Jonas was three days and three nights in the whale's belly; so shall the Son of man be three days and three nights in the heart of the earth.

41 The men of Nineveh shall rise in judgment with this generation, and shall condemn it: because they repented at the preaching of Jonas; and, behold, a greater than Jonas is here.

42 The queen of the south shall rise up in the judgment with this generation, and shall condemn it: for she came from the uttermost parts of the earth to hear the wisdom of Solomon; and, behold, a greater than Solomon is here.

43 When the unclean spirit is gone out of a man, he walketh through dry places, seeking rest, and findeth none.

44 Then he saith, I will return into my house from whence I came out; and when he is come, he findeth it empty, swept, and garnished.

45 Then goeth he, and taketh with himself seven other spirits more wicked than himself, and they enter in and dwell there: and the last *state* of that man is worse than the first. Even so shall it be also unto this wicked generation.

46 ¶ While he yet talked to the people, behold, his mother and his brethren stood without, desiring to speak with him.

47 Then one said unto him, Behold, thy mother and thy brethren stand without, desiring to speak with thee.

48 But he answered and said unto him that told him, Who is my mother? and who are my brethren?

49 And he stretched forth his

nítványira. monda: Ímé *ezek* az én anyám és az én atyámfiái;

50 Mert valaki az én menynevei Atyámnak akarattját cselekeszi, az nekem az én atyámfia, néném és anyám.

13. RÉSZ.

AZON napon, kimenvén Jézus a házból, leüle a tenger mellett.

2 És gyüle ó hozzá nagy sokaság, annyira hogy a hajóba *kényezoritelnék* menni, és ott túlni; az egész sokaság pedig a parton fenn áll vala.

3 És szóla nékik sokat példabeszédek által, mondván: Egy magvető *ember* kiméne vetni.

4 És mikor a magot hintené, némely a *mag közül* esék az útfélre; és eljövének a madarak, és elkapdosák azt.

5 Némely esék a köves helyre, a hol nem vala sok földé és hamar kikele, mivelhogy a földben nem vala mélyen.

6 És a nap mikor felkölt volna, megsüté azt, és mivelhogy nem vala gyökere, kiszáradá:

7 Némely pedig esék a tövis közé, és a tövisék felnevekedvén, megfojták azt.

8 Némely pedig esék a jó földbe, és gyümölcsöt terme, némely száz annyit, némely hatvan annyit, némely pedig harmincz annyit.

9 A kinek vagyon füle a hallásra, hallja.

10 Akkor hozzá menvén az ó tanítványai, mondának néki: Mi az oka hogy példabeszéd által szólasz e népek?

11 És ó felelvén, monda nékik: Mert néktek adatott, hogy a menynek országának titkait érthessétek, azoknak pedig nem adatott;

12 Mert a kinek vagyon, adatik annak és inkább bővölködik, de a kinek nincsen, a mi je vagyon is elvételik tőle.

hand toward his disciples, and said, Behold my mother and my brethren!

50 For whosoever shall do the will of my Father which is in heaven, the same is my brother, and sister, and mother.

CHAPTER 13.

THE same day went Jesus out of the house, and sat by the sea side.

2 And great multitudes were gathered together unto him, so that he went into a ship, and sat; and the whole multitude stood on the shore.

3 And he spake many things unto them in parables, saying, Behold, a sower went forth to sow;

4 And when he sowed, some *seeds* fell by the way side, and the fowls came and devoured them up:

5 Some fell upon stony places, where they had not much earth: and forthwith they sprung up, because they had no deepness of earth:

6 And when the sun was up, they were scorched; and because they had no root, they withered away.

7 And some fell among thorns; and the thorns sprung up, and choked them:

8 But other fell into good ground, and brought forth fruit, some a hundredfold, some sixtyfold, some thirtyfold.

9 Who hath ears to hear, let him hear.

10 And the disciples came, and said unto him, Why speakest thou unto them in parables?

11 He answered and said unto them, Because it is given unto you to know the mysteries of the kingdom of heaven, but to them it is not given.

12 For whosoever hath, to him shall be given, and he shall have more abundance: but whosoever hath not, from him shall be taken away even that he hath.

13 Azért szólok példabeszéd által nékik: mert látván nem látanak és hallván nem hallanak, sem értenek.

14 Azért bételik ő benne az Ésaiás prófétálása, mely ezt mondja: Hallván halljátok, és nem értitek: és látván látjátok, és által nem láthatjátok.

15 Mert megkövéredett e népnek szíve, és füleikkel nehezen hallottak, és szemeiket bezárlották, hogy valami módon ne lássanak szemeikkel, és füleikkel ne halljanak, és szíveikkel ne értsenek, meg ne térjenek, és meggyógyítsam őket.

16 A ti szemeitek pedig boldogok, hogy látnak, és fületek, hogy hallanak;

17 Mert bizony mondom néktek, hogy sok Próféta és igazak kívánták látni, a melylyeket ti látotok, és nem láthatták; és hallani, a melylyeket ti hallotok, de nem hallhatták.

18 Halljátok meg azért ti a magvetőről való példabeszéd *magyarázatját*.

19 Mikor valaki hallja az igét, a *mennyeknek* országa felől, és nem érti, eljő a Gonosz és elkapja azt, a mi annak szívébe vettetett vala. Ez az, a kiben az út mellé esett a mag.

20 A ki pedig a kövesre vetette a magot, ez az, a ki ez igét hallja, és azt mindjárt *nagy* örömmel vészi:

21 De nincsen ő benne gyökere, hanem ideig való, és ha háborúság vagy nyomorúság következik az igéért, azonnal megbotráncozik.

22 A ki pedig tövis közé vetette a magot, ez az, a ki az igét hallja, de e világnak szorgalmatossága, és a gazdagságnak családtsága megfojtja az igét, és gyümölcsöt nem terem.

23 A ki pedig jó földbe vetette a magot, ez az, a ki hallgatja az

13 Therefore speak I to them in parables: because they seeing see not; and hearing they hear not, neither do they understand.

14 And in them is fulfilled the prophecy of Esaias, which saith, By hearing ye shall hear, and shall not understand; and seeing ye shall see, and shall not perceive:

15 For this people's heart is waxed gross, and *their* ears are dull of hearing, and *their* eyes they have closed; lest at any time they should see with *their* eyes, and hear with *their* ears, and should understand with *their* heart, and should be converted, and I should heal them.

16 But blessed *are* your eyes, for they see: and your ears, for they hear.

17 For verily I say unto you, That many prophets and righteous *men* have desired to see *those things* which ye see, and have not seen *them*; and to hear *those things* which ye hear, and have not heard *them*.

18 ¶ Hear ye therefore the parable of the sower.

19 When any one heareth the word of the kingdom, and understandeth it not, then cometh the wicked one, and catcheth away that which was sown in his heart. This is he which received seed by the way side.

20 But he that received the seed into stony places, the same is he that heareth the word, and anon with joy receiveth it;

21 Yet hath he not root in himself, but dureth for a while: for when tribulation or persecution ariseth because of the word, by and by he is offended.

22 He also that received seed among the thorns is he that heareth the word; and the care of this world, and the deceitfulness of riches, choke the word, and he becometh unfruitful.

23 But he that received seed into the good ground is he that heareth

igét és érti, és gyümölcsöt hoz : és terem némely száz annyit, némely hatvan annyit, némely pedig harmincz annyit.

24 Más példabeszédet ada eleikbe nékik *Jézus*, ezt mondván : Hasonlatos a mennyeknek országa az emberhez, ki az ő földébe jó magot vetett.

25 És mikor az emberek aludnának, eljőve az ő ellensége, és vete konkolyt a gabona közé, és elméne.

26 És mikor felnevekedett volna a gabona, és gyümölcsöt termett volna, akkor megtetszék a konkoly is.

27 A gazdának szolgálai pedig elő állván, mondának néki : Uram avagy nem tiszta magot vetettél vala é a te földedbe ? honnét vagon azért az a konkoly ?

28 És monda nékik : Valamelly ellenségem mivelte ezt. A szolgálai pedig mondának : Akarod-é tehát hogy elmenjünk és öszveszedjük a konkolyt ?

29 Ő pedig monda : Nem ; mert netalán öszveszedvén a konkolyt azzal együtt a gabonát is kiszagatjátok.

30 Engedjétek, hogy mind a kettő nevedekjék együtt az aratásig, és az aratás idején meghagyom az aratóknak : Szedjétek öszve először a konkolyt, és kössétek azt kékébe, hogy megégettessék, a gabonát pedig takarjátok az én csűrömbé.

31 Ismét más példabeszédet ada eleikbe, mondván : Hasonlatos a mennyeknek országa a mustármaghoz, mellyet az ember vévén, elvet az ő mezejében.

32 Melly jóllehet minden magoknál kisebb ; de mikor felnevekedik, a fűvek közt legnagyobb, és végre fa nevededik belőle, annyira, hogy az égi madarak reá szálljanak, és fészket rakjanak az ágain.

33 Ismét más példabeszédet szóla nékik, *mondván* : Hasonlatos a mennyeknek országa a kovászhoz, mellyet az asszony vevén, elegyít három mércze lisztben, míg mind megposhad az.

the word, and understandeth it ; which also beareth fruit, and bringeth forth, some a hundredfold, some sixty, some thirty.

24 ¶ Another parable put he forth unto them, saying, The kingdom of heaven is likened unto a man which sowed good seed in his field :

25 But while men slept, his enemy came and sowed tares among the wheat, and went his way.

26 But when the blade was sprung up, and brought forth fruit, then appeared the tares also.

27 So the servants of the householder came and said unto him, Sir, didst not thou sow good seed in thy field ? from whence then hath it tares ?

28 He said unto them, An enemy hath done this. The servants said unto him, Wilt thou then that we go and gather them up ?

29 But he said, Nay ; lest while ye gather up the tares, ye root up also the wheat with them.

30 Let both grow together until the harvest : and in the time of harvest I will say to the reapers, Gather ye together first the tares, and bind them in bundles to burn them : but gather the wheat into my barn.

31 ¶ Another parable put he forth unto them, saying, The kingdom of heaven is like to a grain of mustard seed, which a man took, and sowed in his field :

32 Which indeed is the least of all seeds : but when it is grown, it is the greatest among herbs, and becometh a tree, so that the birds of the air come and lodge in the branches thereof.

33 ¶ Another parable spake he unto them : The kingdom of heaven is like unto leaven, which a woman took, and hid in three measures of meal, till the whole was leavened.

34 Mind ezeket mondá Jézus a sokaságnak példabeszéd által, és példabeszéd nélkül semmit sem szóla nékik.

35 Hogy bételnék a mit a Próféta szólott, mondván: Megnyitom az én számat példabeszédek által, ki-fundom azokat, mellyek e világ fundamentomának felvetetésétől fogva eltítkoltattak volt.

36 Akkor elbocsátván a sokaságot Jézus, házba méne, és az ő tanítványai hozzá menvén, mondának: Magyarázd meg nékünk ama földbe vetett konkolyról való példabeszédet.

37 És ő felelvén, monda nékik: A ki a jó magot veti, az embernek fija az;

38 A mező pedig e világ; a jó mag az Isten országának fiai; a konkoly pedig ama Gonosznak fiai;

39 Az ellenség pedig, ki a konkolyt vetette, az ördög; az aratás e világ vége; az aratók pedig az Angyalok.

40 Miképen azért a konkolyt egybegyűjtik, és megégetik, aképen leszén e világnak végén.

41 Az embernek Fija elbocsátja az ő Angyalit, kik öszveszednek az ő országából minden botránkozásokat, és azokat, kik cselekedtek hamisságot.

42 És vetik azokat az égő kemenczébe; ott leszén sírás, és fogcsikorgatás;

43 Akkor az igazak fénylenek mint a nap, az ő atyoknak országában. A kinek vagyón füle a hallásra, hallja.

44 Ismét hasonlón a mennyeknek országa a mezőben elrejtett kincshez, mellyet minekutána megtalál az ember; elrejtí azt, és a talált kincsen való örömében, elmegyén titkon, és minden marháját eladván, megveszi azt a mezőt.

45 Ismét hasonlatos a mennyeknek országa a kereskedő emberhez, ki szép drágaköveket keres.

46 Ki minekutána találánd valami drágakövet, elmegyén, és minden marháját eladván, megveszi azt.

34 All these things spake Jesus unto the multitude in parables; and without a parable spake he not unto them:

35 That it might be fulfilled which was spoken by the prophet, saying, I will open my mouth in parables; I will utter things which have been kept secret from the foundation of the world.

36 Then Jesus sent the multitude away, and went into the house: and his disciples came unto him, saying, Declare unto us the parable of the tares of the field.

37 He answered and said unto them, He that soweth the good seed is the Son of man;

38 The field is the world; the good seed are the children of the kingdom; but the tares are the children of the wicked one;

39 The enemy that sowed them is the devil; the harvest is the end of the world; and the reapers are the angels.

40 As therefore the tares are gathered and burned in the fire; so shall it be in the end of this world.

41 The Son of man shall send forth his angels, and they shall gather out of his kingdom all things that offend, and them which do iniquity;

42 And shall cast them into a furnace of fire: there shall be wailing and gnashing of teeth.

43 Then shall the righteous shine forth as the sun in the kingdom of their Father. Who hath ears to hear, let him hear.

44 ¶ Again, the kingdom of heaven is like unto treasure hid in a field; the which when a man hath found, he hideth, and for joy thereof goeth and selleth all that he hath, and buyeth that field.

45 ¶ Again, the kingdom of heaven is like unto a merchantman, seeking goodly pearls:

46 Who, when he had found one pearl of great price, went and sold all that he had, and bought it.

47 Ismét hasonlatosa menyneknek országa a tengerbe vetett gyalomhoz, melly mindenféle állatot bétakarított.

48 Mellyet minekutánna megtölt, a halászok a partra kivonták, és letulván kiszedték a mi jó abban volt, az ó edényekbe: a mi pedig haszontalan állat volt, azt kivetették.

49 Úgy leszen e világnak végén is: Eljőnek az *Istennek* Angyalai és kiválasztják a gonoszokat az igazak közül.

50 És azokat vetik az égó kemenczébe: ott leszen sírás és fogcsjorgatás.

51 És monda nékik Jézus: *Értetek-e* mind ezeket? és ók mondanak: *Értettük* Uram.

52 Ó pedig monda nékik: Anna-koáért minden Irástudó, ki a menyeknek országában megtanítatot, hasonlatos valamelly gazdához, ki az ó élésházából hoz elő őt és újat.

53 És mikor elvégezte volna Jézus e példabeszédeket elméne onnét.

54 És mikor ment volna az ó hazájába, tanítja vala őket az ó zsinagógájokban, úgyannyira, hogy álmélkodnának, és ezt mondanák: Honnét vagyon ebben e bölcseség és ez *isteni* erők?

55 Avagy nem ez-e amaz Ács-mester fija? nemde nem Máriának hívják-é az ó anynyát, és az ó attyafijait Jakabnak, Jósének, Simonnak és Júdásnak?

56 És az ó nényei, is nemde nem nálunk vagynak-é? Honnét *vagynak* azért ennek mind ezek?

57 És megbotránkoznak vala ó benne. Jézus pedig monda nékik: Nincsen a Próféta tisztesség nélkül, hanem csak az ó hazájában és házában.

58 És nem tón ott sok csudákat az ó hitetlenségekért.

47 ¶ Again, the kingdom of heaven is like unto a net, that was cast into the sea, and gathered of every kind:

48 Which, when it was full, they drew to shore, and sat down, and gathered the good into vessels, but cast the bad away.

49 So shall it be at the end of the world: the angels shall come forth, and sever the wicked from among the just,

50 And shall cast them into the furnace of fire: there shall be wailing and gnashing of teeth.

51 Jesus saith unto them, Have ye understood all these things? They say unto him, Yea, Lord.

52 Then said he unto them, Therefore every scribe *which is* instructed unto the kingdom of heaven, is like unto a man *that is* a householder, which bringeth forth out of his treasure *things* new and old.

53 ¶ And it came to pass, *that* when Jesus had finished these parables, he departed thence.

54 And when he was come into his own country, he taught them in their synagogue, insomuch that they were astonished, and said, Whence hath this *man* this wisdom, and *these* mighty works?

55 Is not this the carpenter's son? is not his mother called Mary? and his brethren, James, and Joses, and Simon, and Judas?

56 And his sisters, are they not all with us? Whence then hath this *man* all these things?

57 And they were offended in him. But Jesus said unto them, A prophet is not without honour, save in his own country, and in his own house.

58 And he did not many mighty works there because of their unbelief.

14. RÉSZ.

AKKOR az időben Héródes Tetrárka hallá Jézusnak hírét.

CHAPTER 14.

AT that time Herod the tetrarch heard of the fame of Jesus,

2 És monda az ő szolgálainak: Ez ama Keresztelő János, ő támadott fel a halálból, és annakokáért cselekesznek ő benne e csudák.

3 Mert Héródes megfogta vala Jánost, és megkötöztetvén őtet vetette vala a tömlöczbe, Héródiásért, az ő atyafijának Filep Királynak feleségéért.

4 Mert ezt mondja vala néki János: Nem szabad néked azzal élned.

5 És mikor őtet meg akarná ölni, fél vala a sokaságtól, mivelhogy őtet úgy tartják vala mint egy Próféfát.

6 Mikor pedig a Héródes születésének napját tisztelnék, tánczol a Héródiás leánya ő előttök: és Héródes megkedvellé a leánynak tánczát.

7 Azért nagy esküvéssel fogadást tón, hogy valamit kérne, megadná néki.

8 A leány pedig az ő anyja tanácsából monda: Hozasd elő nékem ide egy tálban a Keresztelő János fejét.

9 És megszorodék a Király: de az ő esküvéséért és a lakodalmasokért, parancsolá előhozatni.

10 És elküldvén a hóhért, fejét véteté Jánosnak a tömlöczben.

11 És előhozák az ő fejét egy tálban, és adatá azt a leánynak; a leány bémutatá az ő anyjának.

12 És előjövén az ő tanítványai, elvívék az ő testét, és eltemeték azt; és elmenvén megmondák azt Jézusnak.

13 Mikor pedig ezt hallotta volna Jézus, elméne onnét hajón, a pusztába magánosan: és mikor ezt hallotta volna a sokaság, gyalog követék őtet a városokból.

14 És kimenvén Jézus, látá a nagy sokaságot, megszáná őket, és azoknak betegeiket meggyógyítá.

15 És mikor estve felé volna, hozzá menének az ő tanítványai, mondván: Pusztá hely ez, és az

2 And said unto his servants, This is John the Baptist; he is risen from the dead; and therefore mighty works do shew forth themselves in him.

3 ¶ For Herod had laid hold on John, and bound him, and put him in prison for Herodias' sake, his brother Philip's wife.

4 For John said unto him, It is not lawful for thee to have her.

5 And when he would have put him to death, he feared the multitude, because they counted him as a prophet.

6 But when Herod's birthday was kept, the daughter of Herodias danced before them, and pleased Herod.

7 Whereupon he promised with an oath to give her whatsoever she would ask.

8 And she, being before instructed of her mother, said, Give me here John Baptist's head in a charger.

9 And the king was sorry: nevertheless for the oath's sake, and them which sat with him at meat, he commanded it to be given her.

10 And he sent, and beheaded John in the prison.

11 And his head was brought in a charger, and given to the damsel: and she brought it to her mother.

12 And his disciples came, and took up the body, and buried it, and went and told Jesus.

13 ¶ When Jesus heard of it, he departed thence by ship into a desert place apart: and when the people had heard thereof, they followed him on foot out of the cities.

14 And Jesus went forth, and saw a great multitude, and was moved with compassion toward them, and he healed their sick.

15 ¶ And when it was evening, his disciples came to him, saying, This is a desert place, and the time

idő elmúlt, bocsásd el a sokaságot, hogy menjenek el a falukba, és végyenek magoknak eleséget.

16 Jézus pedig monda nékik: Nem szükség, hogy elmenjenek; adjatok ti nékik enni.

17 Mondának a tanítványok néki: Nincseritt több eleség öt kenyereknél és két halaknál.

18 Ő pedig monda: Hozzátok ide nékem azokat.

19 És mikor parancsolt volna a sokaságnak, hogy letlnének a fűvön, és vette volna az öt kenyereket, és a két halakat, az égre szemeit felemelvén, hálákat ada az Istennek: és mikor megszegte volna a kenyereket, ada a tanítványoknak, a tanítványok pedig a sokaságnak.

20 És evének mindnyájan, és megalégedének, és felszedék a maradék darab kenyereket tizenkét teli kosárral.

21 A kik pedig ettek vala, valának mintegy ötezer férfiak, asszonyok nélkül, és gyermekek nélkül.

22 És mindjárt kényszeríté Jézus az ő tanítványit hajóba ülni, hogy elöl elmennének a túlsó partra, míg ő elbocsátaná a sokaságot.

23 Mikor elbocsátotta volna azért a sokaságot, elméne a hegyre magánosan imádkozni: és mikor immár késő este volna, csak ő maga vala ott.

24 A hajó pedig immár a tengernek közepette vala, és a haboktól háborgattatik vala: mert a szél ellenekbe fú vala.

25 Az éjszakának pedig negyedik részén méne hozzájuk Jézus a tengeren járván.

26 És mikor látták volna a tanítványok, hogy a tengeren járna, megháborodának, mondván: Ez valami elmulandó állat; és féltekben kiáltnak vala.

27 De azonnal szóla nékik Jézus, és monda: Bizzatok, én vagyok, ne féljetek.

28 És felelvén néki Péter, monda: Uram! ha te vagy, parancsolj hogy hozzád mehessenek a vizeken.

is now past; send the multitude away, that they may go into the villages, and buy themselves victuals.

16 But Jesus said unto them, They need not depart; give ye them to eat.

17 And they say unto him, We have here but five loaves, and two fishes.

18 He said, Bring them hither to me.

19 And he commanded the multitude to sit down on the grass, and took the five loaves, and the two fishes, and looking up to heaven, he blessed, and brake, and gave the loaves to his disciples, and the disciples to the multitude.

20 And they did all eat, and were filled: and they took up of the fragments that remained twelve baskets full.

21 And they that had eaten were about five thousand men, beside women and children.

22 ¶ And straightway Jesus constrained his disciples to get into a ship, and to go before him unto the other side, while he sent the multitudes away.

23 And when he had sent the multitudes away, he went up into a mountain apart to pray: and when the evening was come, he was there alone.

24 But the ship was now in the midst of the sea, tossed with waves: for the wind was contrary.

25 And in the fourth watch of the night Jesus went unto them, walking on the sea.

26 And when the disciples saw him walking on the sea, they were troubled, saying, It is a spirit; and they cried out for fear.

27 But straightway Jesus spake unto them, saying, Be of good cheer; it is I; be not afraid.

28 And Peter answered him and said, Lord, if it be thou, bid me come unto thee on the water.

29 Ő pedig monda: Jövel. És mikor kiszállott volna a hajóból Péter, jár vala a vizeken, hogy Jézushoz menne.

30 Látván pedig a nagy szelet, megrémüle; és mikor elkezdettt volna merülni, kiálta, mondván: Uram tarts meg engem!

31 És mindjárt Jézus kezét kinyújtván, megragadá Pétert, és monda néki: Oh, kicsinyhitű, miért kételkedél?

32 És mikor ők bementek volna a hajóba, megszűnék a szél.

33 A kik pedig a hajóban valának, eljövén, imádnak őtet, mondván: Bizonny Isten Fia vagy te.

34 És mikor általköltek volna a vizen, mennének a Genezáret földébe.

35 És mikor megemérték volna őtet annak a helynek lakosai, elküldének az egész körül való tartományba; és minden betegeket ő hozzá hozának.

36 És kéri vala őtet, hogy csak az ő ruhájának prémjét illethék; és valakik illetik vala, meggyógyulnak vala.

15. RÉSZ.

AKKOR járulának Jézushoz *valami* Jerusálembeli Írástudók és Farizeusok, kik ezt mondák:

2 Mi az oka, hogy a te tanítványid a régi Vén embereknek rendeléseket megrontják? Mivelhogy nem mossák meg kezeiket, mikor enni akarnak.

3 Jézus pedig felelvén, monda nékik: Mi az oka, hogy ti is az Isten parancsolatját megrontjátok a ti rendeléstek által?

4 Mert Isten parancsolta ezt, mondván: Tiszteljed a te atyádat és anyádat. Ismét: Valaki gonoszt mond atyának vagy anyának, megöletessék.

5 Ti pedig azt mondjátok: Valaki atyának, vagy anyának ezt mondja: Valami ajándékot én Istennek felviszek, tenéked használ, *bűn nélkül való lézen*, ha az ő atyát vagy anyát sohasem tisztelte is.

29 And he said, Come. And when Peter was come down out of the ship, he walked on the water, to go to Jesus.

30 But when he saw the wind boisterous, he was afraid; and beginning to sink, he cried, saying, Lord, save me.

31 And immediately Jesus stretched forth *his* hand, and caught him, and said unto him, O thou of little faith, wherefore didst thou doubt?

32 And when they were come into the ship, the wind ceased.

33 Then they that were in the ship came and worshipped him, saying, Of a truth thou art the Son of God.

34 ¶ And when they were gone over, they came into the land of Gennesaret.

35 And when the men of that place had knowledge of him, they sent out into all that country round about, and brought unto him all that were diseased;

36 And besought him that they might only touch the hem of his garment: and as many as touched were made perfectly whole.

CHAPTER 15.

THEN came to Jesus scribes and Pharisees, which were of Jerusalem, saying,

2 Why do thy disciples transgress the tradition of the elders? for they wash not their hands when they eat bread.

3 But he answered and said unto them, Why do ye also transgress the commandment of God by your tradition?

4 For God commanded, saying, Honour thy father and mother: and, He that curseth father or mother, let him die the death.

5 But ye say, Whosoever shall say to *his* father or *his* mother, *It is a gift, by whatsoever thou mightest be profited by me;*

6 És az Istennek parancsolatját a ti rendeléstek által erőtlenné tettétek.

7 Képmutatók! Igazán profétáit Ésaiás ti felöletek, ezt mondván:

8 E nemzetség én hozzám csak szájjal közelget, és ajakival tisztel engemet; az ő szívek pedig én tőlem távol vagyok.

9 Hiába tisztelnek pedig *azzal is*, ha oly tudományokat tanítanak, mellyek embereknek parancsolatai.

10 És a sokaságot előszólítván, monda nékik: Halljátok és értsétek meg:

11 Nem fertézteti meg az embert, a mi a száján megyen bé, hanem a mi kijön a száján, az fertézteti meg az embert.

12 Akkor hozzá járulván az ő tanítványai, mondának néki: "Tudod-é, hogy a Farizeusok e beszédet hallván, megbotránkoztak?"

13 Ő pedig felelvén, monda: Minden plánta, valamelyet az én mennyei Atyám nem plántált, kiszaggattatik.

14 Hagyjatok békét nékik: a vakoknak vak vezérek; ha pedig a vak vezet a vakot, mindketten a verembe esnek.

15 Felelvén pedig Péter, monda néki: magyarázd meg nékünk e példabeszédet.

16 Jézus pedig monda: Mégis értelem nélkül vagytok-é ti is?

17 Nem tudjátok-é, hogy a mi az ember száján bémegy a gyomorba, és onnét az árnyékszékbe vettetik?

18 A mellyek pedig az embernek szájából származnak, a szívből jönnek ki, és azok fertéztetik meg az embert:

19 Mert az embernek szívéből jönnek ki a gonosz gondolatok, gyilkosságok, paráznaságok, tisztátalanságok, lopások, hamis tanúságok, rágalmazások.

20 Ezek fertéztetik meg az embert: mosdatlan kézzel enni pedig nem fertézteti meg az embert.

21 És kimenvén onnét Jézus,

6 And honour not his father or his mother, *he shall be free*. Thus have ye made the commandment of God of none effect by your tradition.

7 Ye hypocrites, well did Esaias prophesy of you, saying,

8 This people draweth nigh unto me with their mouth, and honoureth me with *their* lips; but their heart is far from me.

9 But in vain they do worship me, teaching *for* doctrines the commandments of men.

10 ¶ And he called the multitude, and said unto them, Hear, and understand:

11 Not that which goeth into the mouth defileth a man; but that which cometh out of the mouth, this defileth a man.

12 Then came his disciples, and said unto him, Knowest thou that the Pharisees were offended, after they heard this saying?

13 But he answered and said, Every plant, which my heavenly Father hath not planted, shall be rooted up.

14 Let them alone: they be blind leaders of the blind. And if the blind lead the blind, both shall fall into the ditch.

15 Then answered Peter and said unto him, Declare unto us this parable.

16 And Jesus said, Are ye also yet without understanding?

17 Do not ye yet understand, that whatsoever entereth in at the mouth goeth into the belly, and is cast out into the draught?

18 But those things which proceed out of the mouth come forth from the heart; and they defile the man.

19 For out of the heart proceed evil thoughts, murders, adulteries, fornications, thefts, false witness, blasphemies:

20 These are *the things* which defile a man: but to eat with unwashen hands defileth not a man.

21 ¶ Then Jesus went thence,

méne Tírusnak és Sidonnak tartományába.

22 És ímé egy asszony, Kanaán nemzetéből való, onnét a tartományból kijöven, kiált vala, mondván néki: Könyörülj rajtam Uram, Dávidnak Fija! az én leányom az ördögtől gonoszúl gyötretik.

23 Jézus pedig semmit nem felele néki. Akkor az ő tanítványai járulván ő hozzá, kérik vala őtet, mondván: Bocsásd el őtet, mert utánnunk kiált.

24 Ő pedig felelvén, monda: Nem bocsáttattam én, hanem az Izráel házának elveszett juhaihoz.

25 És az asszony eljövén, térdre esék Jézus előtt, és monda: Uram légy segítségül nékem.

26 Ő pedig felelvén, monda: Nem jó a fiaknak kenyereket elvenni, és az ebeknek vetni.

27 Az asszony pedig monda: Ugy vagyon Uram! mert a kölykök morzsalékokkal élnek, mellyek hullanak az ő Uroknak asztalokról.

28 Akkor felelvén Jézus, monda néki: Oh asszony, nagy a te hited! legyen a te kívánságod szerint. És meggyógyula az ő leánya a szempillantástól fogva.

29 És elmenvén onnét Jézus, méne a Galilea tengere mellé, és mikor a hegyre felment volna, ott leüle.

30 Akkor méne ő hozzá nagy sokaság és visznek vala velek sok sántákat, vakokat, némákat, csonkákat, és sok egyébféle betegeket: és a Jézus lábai eleibe helyeztették azokat, és meggyógyítá azokat.

31 *Ugyannyira*, hogy a sokaság álmélkodék rajta, mikor látnák, hogy a némák szólnak, a csonkák épülnek, a sánták járnak, a vakok látnak; és dicsőíték az Izráel Istenét.

32 Jézus pedig az ő tanítványait előszólítván, monda: A sokaságot igen keserülöm: mert immár harmadnapja hogy velem vagyok, és nincsen mit egyenek, és nem akarom őket éhen elbocsá-

and departed into the coasts of Tyre and Sidon.

22 And, behold, a woman of Canaan came out of the same coasts, and cried unto him, saying, Have mercy on me, O Lord, thou Son of David; my daughter is grievously vexed with a devil.

23 But he answered her not a word. And his disciples came and besought him, saying, Send her away; for she crieth after us.

24 But he answered and said, I am not sent but unto the lost sheep of the house of Israel.

25 Then came she and worshipped him, saying, Lord, help me.

26 But he answered and said, It is not meet to take the children's bread, and to cast it to dogs.

27 And she said, Truth, Lord: yet the dogs eat of the crumbs which fall from their masters' table.

28 Then Jesus answered and said unto her, O woman, great is thy faith: be it unto thee even as thou wilt. And her daughter was made whole from that very hour.

29 And Jesus departed from thence, and came nigh unto the sea of Galilee; and went up into a mountain, and sat down there.

30 And great multitudes came unto him, having with them *those that were* lame, blind, dumb, maimed, and many others, and cast them down at Jesus' feet; and he healed them:

31 Insomuch that the multitude wondered, when they saw the dumb to speak, the maimed to be whole, the lame to walk, and the blind to see: and they glorified the God of Israel.

32 ¶ Then Jesus called his disciples *unto him*, and said, I have compassion on the multitude, because they continue with me now three days, and have nothing to eat: and I will not send them

tani, hogy az úton el ne fogyatkozzanak.

33 Akkor mondának néki az ó tanítványai: Hol vehetünk e pusztában annyi kenyeret: hogy megelégtünk ennyi sokaságot?

34 Monda azért néki Jézus: Hány kenyeretek vagyon? Azok pedig mondának: Hét, és *valami* kevés halacskaínek.

35 Akkor parancsolá, hogy a sokaság letelepednék a földön.

36 És a hét kenyeret és a halakat kezébe vévén, mikor hálát adott volna, megszegé, és adá az ó tanítványinak, a tanítványok pedig a sokaságnak.

37 És evének mindnyájan és megelégedének; és felszedvén a maradék darab *kenyereket* megtöltenék hét kosárokat.

38 Valának pedig a kik ettek vala, négyezeren, asszonyok nélkül és gyermekek nélkül.

39 És elbocsátván a sokaságot, hajóba üle, és méne Magdalának határiba.

16. RÉSZ.

ÉS mikor hozzá mentek volna a Farizeusok és Sadduceusok, kísértvén kérék őtet, hogy *valami* menyeyi jelt mutatna nékik.

2 Ó pedig felelvén, monda nékik: Mikor estve vagyon, ezt mondjátok: Tiszta idő *leszen*: mert az ég veres.

3 És reggel ezt mondjátok: Ma háborgó idő *leszen*: mert a szomorú ég veres. Képmutatók, az égnek ábrázatja között választást tudtok tenni, az időknek pedig jeleit nem tudjátok *mególasztani*!

4 É gonosz és parázna nemzetség jelt kíván, de nem adatik néki *egyéb* jel, hanem Jónás Prófétának ama jele. És őket elhagyván, elménc.

5 És mikor az ó tanítványai elmentek volna a tulsó partra, elfelejtettek kenyeret vinni *magokkal*.

6 Jézus pedig monda néki: **Meglásátok, hogy megoltalmazátok magatokat a Farizeusoknak és Sadduceusoknak kovászoktól.**

away fasting, lest they faint in the way.

33 And his disciples say unto him, Whence should we have so much bread in the wilderness, as to fill so great a multitude?

34 And Jesus saith unto them, How many loaves have ye? And they said, Seven, and a few little fishes.

35 And he commanded the multitude to sit down on the ground.

36 And he took the seven loaves and the fishes, and gave thanks, and brake *them*, and gave to his disciples, and the disciples to the multitude.

37 And they did all eat, and were filled: and they took up of the broken *meat* that was left seven baskets full.

38 And they that did eat were four thousand men, beside women and children.

39 And he sent away the multitude, and took ship, and came into the coasts of Magdala.

CHAPTER 16.

THE Pharisees also with the Sadducees came, and tempting desired him that he would shew them a sign from heaven.

2 He answered and said unto them, When it is evening, ye say, *It will be fair weather*: for the sky is red.

3 And in the morning, *It will be foul weather to day*: for the sky is red and lowering. O ye hypocrites, ye can discern the face of the sky; but can ye not *discern* the signs of the times?

4 A wicked and adulterous generation seeketh after a sign; and there shall no sign be given unto it, but the sign of the prophet Jonas. And he left them, and departed.

5 And when his disciples were come to the other side, they had forgotten to take bread.

6 ¶ Then Jesus said unto them, Take heed and beware of the leaven of the Pharisees and of the Sadducees.

7 Ők pedig magok között vete-
kednek vala mondván: Kenyere-
ket nem vettünk *velünk*.

8 Jézus pedig *ezt* mikor meg-
értette volna, monda nékik: Mit
háborgottok magatokban kicsiny-
hitűek, hogy kenyereket nem vet-
tetek-é?

9 Mégis nem értitek-é, és nem
emlékeztek-é meg amaz öt kenyere-
kről, *mellyekkel* ötezer embert
elégítettem meg, és hány kosárt töl-
töttetek meg?

10 Sem pedig a hét kenyerekről,
mellyekkel négyezer embert *elégítet-*
tem meg, és hány kosárt töltöttetek
meg?

11 Hogy vagyon ez, hogynem
értitek; hogy én nem szóltam
néktek a kenyér felől, *mikor azt*
mondám hogy megoltalmaznátok
magokat a Farizeusoknak és
Sadduceusoknak kovásztól?

12 Akkor megérték, hogy nem ar-
ról szólott volna, hogy a kenyérnek
kovászatól, hanem hogy a Fari-
zeusoknak és Sadduceusoknak
tudományoktól oltalmaznák meg
magokat.

13 Mikor pedig ment volna Jézus
Czézária tartományába, *melly* Fi-
lep *Károlyról nevezetik*, megkérde
az ő tanítványit, mondván: Engem
tembernek Fiját, kinek mon-
danak lenni az emberek?

14 Azok pedig mondának: Né-
mellyek Keresztelő Jánosnak, né-
mellyek Illyésnek, némellyek pe-
dig Jeremiásnak, vagy egynek a
Proféták közül.

15 És monda nékik: Ti pedig
kinek mondotok lenni engemet?

16 Felelvén pedig Simon Péter,
mondá: Te vagy ama Krisztus, az
élő Istennek fija.

17 Akkor felelvén Jézus, monda
néki: Boldog vagy Simon, Jóná-
nak fija: mert a test és a vér *ezeket*
nem jelentette néked, hanem az
én mennyei Atyám.

18 De én is mondom néked: Te
Péter vagy, és ezen kősziklán
építem fel az én Anyaszentegyhá-
zamat, és a pokol kapui nem ve-
hetnek azon diadalmat.

19 És néked adom a mennynek

7 And they reasoned among them-
selves, saying, *It is* because we
have taken no bread.

8 *Which* when Jesus perceived,
he said unto them, O ye of little
faith, why reason ye among your-
selves, because ye have brought
no bread?

9 Do ye not yet understand, nei-
ther remember the five loaves of
the five thousand, and how many
baskets ye took up?

10 Neither the seven loaves of the
four thousand, and how many
baskets ye took up?

11 How is it that ye do not
understand that I spake *it* not
to you concerning bread, that ye
should beware of the leaven of
the Pharisees and of the Saddu-
cees?

12 Then understood they how
that he bade *them* not beware of
the leaven of bread, but of the
doctrine of the Pharisees and of
the Sadducees.

13 ¶ When Jesus came into the
coasts of Cesarea Philippi, he asked
his disciples, saying, Whom do
men say that I, the Son of man,
am?

14 And they said, Some *say that*
thou art John the Baptist; some,
Elias; and others, Jeremias, or
one of the prophets.

15 He saith unto them, But whom
say ye that I am?

16 And Simon Peter answered
and said, Thou art the Christ, the
Son of the living God.

17 And Jesus answered and said
unto him, Blessed art thou, Simon
Bar-jona: for flesh and blood hath
not revealed *it* unto thee, but my
Father which is in heaven.

18 And I say also unto thee, That
thou art Peter, and upon this rock
I will build my church; and the
gates of hell shall not prevail
against it.

19 And I will give unto thee

MÁTÉ EVANGYÉLIOMA, 17.

országának kulcsát; és valamit megkötözédesz e földön, a mennyekben is kötözve lészen, és valamit megokládasz e földön, a mennyekben is oldozva lészen.

20 Akkor megtiltá az ő tanítványaitól, hogy ne mondanák senkinek, hogy ő volna ama Jézus Krisztus.

21 Az időtől fogva kezdé Jézus jelenteni az ő tanítványinak, hogy néki Jerúsálembe kellene menni, és sokat szenvedni a Vénekől és a Papi fejedelmektől, és az Írástudóktól, és megöletnie, de harmadnapon feltámadnia.

22 És Péter megfogván Jézust, kezdé dorgálni, mondván: Kedvezz Uram magadnak, ne legyen ez tenéked!

23 Jézus pedig fordulván, monda Péternek: Távozzál el tőlem Sátán, bántásomra vagy nékem; mert nem vagy bölcs az isteni dolgokban, hanem az emberi dolgokban.

24 Akkor monda Jézus az ő tanítványinak: Ha ki akar én utánam jöni, tagadja meg magát és vegye fel az ő keresztjét, és kövessen engemet;

25 Mert valaki akarja az ő életét megtartani, elveszti azt; és valaki elveszti az ő életét én érettem, megtalálja azt.

26 Mert mit használ valakinek, ha mind e világot megnyeri is, ha az ő lelke megbüntettetik? Vagy micsoda váltságot adhat akárki is az ő lelkéért.

27 Mert az embernek Fija eljövendő az ő Attyának dicsőségével, az ő Angyalival; és akkor megfizet mindennek az ő cselekedetei szerint.

28 Bizony mondom néktek, vagy-nak némelyek ezek közül, kik itt állanak, kik a halált meg nem kóstolják addig, míg nem látandják az embernek Fiját menni az ő országába.

17. RÉSZ.

AZUTÁN hatodnappal maga mellé vevé Jézus Pétert, Ja-

(Hun. & Eng.) 4

the keys of the kingdom of heaven: and whatsoever thou shalt bind on earth shall be bound in heaven; and whatsoever thou shalt loose on earth shall be loosed in heaven.

20 Then charged he his disciples that they should tell no man that he was Jesus the Christ.

21 ¶ From that time forth began Jesus to shew unto his disciples, how that he must go unto Jerusalem, and suffer many things of the elders and chief priests and scribes, and be killed, and be raised again the third day.

22 Then Peter took him, and began to rebuke him, saying, Be it far from thee, Lord: this shall not be unto thee.

23 But he turned, and said unto Peter, Get thee behind me, Satan: thou art an offence unto me: for thou savourest not the things that be of God, but those that be of men.

24 ¶ Then said Jesus unto his disciples, If any man will come after me, let him deny himself, and take up his cross, and follow me.

25 For whosoever will save his life shall lose it: and whosoever will lose his life for my sake shall find it.

26 For what is a man profited, if he shall gain the whole world, and lose his own soul? or what shall a man give in exchange for his soul?

27 For the Son of man shall come in the glory of his Father with his angels; and then he shall reward every man according to his works.

28 Verily I say unto you, There be some standing here, which shall not taste of death, till they see the Son of man coming in his kingdom.

CHAPTER 17.

AND after six days Jesus taketh Peter, James, and John

49

kabot és Jánost ennek atyafiát, és felvivé őket magokat egy nagy magas hegyre.

2 És elváltozék előttök, és fényes vala az ő orczája mint a nap, és az ő ruhái fejérek valának mint a fényesség:

3 És ímé láták Mózeset és Illyést beszélni ő vele.

4 Felelvén pedig Péter, monda Jézusnak: Uram! jó nékünk itt laknunk; ha akarod csináljunk itt három hajlékokat, néked egyet, Mózesnek egyet és Illyésnek egyet.

5 És mikor ezeket mondaná Péter ímé nagy fényes köd körülvevé őket, és ímé a ködből szó *adáték*, ezt mondván: Ez az én szerelmes Fiam, kiben én megnyugodtam: őtet hallgassátok.

6 És mikor *ezt* hallották volna a tanítványok, arczczal leesének, és igen megrémülének.

7 Akkor Jézus járulván, illeté őket és monda: Keljetek fel és ne féljete.

8 Felemelvén pedig szemeiket, senkit nem látának, hanem csak Jézust egyedül.

9 És mikor leszállottak volna a hegyről, megparancsolá nékik Jézus, mondván: Senkinek ne mondjátok, a mit láttatok, mígnem az embernek Fija a halálból feltámad.

10 Akkor megkérdeék őtet az ő tanítványai, mondván: mit mondanak tehát az Írástudók, hogy szükség először eljönni Illyésnek?

11 Jézus pedig felelvén, monda nékik: Illyés bizony eljő először, és mindeneket helyekre állat.

12 De mondom néktek, hogy Illyés immár eljött, kit nem esmerének, hanem azt mivelék vele, a mit akarának: ezenképen következik, hogy az embernek Fija is szenvedjen ő tőlök.

13 Akkor megérték a tanítványok, hogy Keresztelő János felől mondotta volna *ezeket* nékik.

14 És mikor mentek volna a sokaság közé, méne ő hozzá egy ember, lesvén az ő lábai előtt.

his brother, and bringeth them up into a high mountain apart,

2 And was transfigured before them: and his face did shine as the sun, and his raiment was white as the light.

3 And, behold, there appeared unto them Moses and Elias talking with him.

4 Then answered Peter, and said unto Jesus, Lord, it is good for us to be here: if thou wilt, let us make here three tabernacles; one for thee, and one for Moses, and one for Elias.

5 While he yet spake, behold, a bright cloud overshadowed them: and behold a voice out of the cloud, which said, This is my beloved Son, in whom I am well pleased; hear ye him.

6 And when the disciples heard it, they fell on their face, and were sore afraid.

7 And Jesus came and touched them, and said, Arise, and be not afraid.

8 And when they had lifted up their eyes, they saw no man, save Jesus only.

9 And as they came down from the mountain, Jesus charged them, saying, Tell the vision to no man, until the Son of man be risen again from the dead.

10 And his disciples asked him, saying, Why then say the scribes that Elias must first come?

11 And Jesus answered and said unto them, Elias truly shall first come, and restore all things.

12 But I say unto you, That Elias is come already, and they knew him not, but have done unto him whatsoever they listed. Likewise shall also the Son of man suffer of them.

13 Then the disciples understood that he spake unto them of John the Baptist.

14 ¶ And when they were come to the multitude, there came to him a *certain* man, kneeling down to him, and saying,

15 És ezt mondván: Uram könyörülj az én fiamon: mert kórságos és nyavalyásúl gyötretik: mert gyakorta esik a tűzbe, gyakorta a vízbe.

16 És vittem őtet a te tanítványidnak, és nem gyógyíthatták meg őtet.

17 Felelvén pedig Jézus monda: Oh hitetlen és elfordult nemzetség! Valjon meddig lésezek veletek? Valjon meddig szenvedlek titeket? Hozzátok ide előmbre a *beteget*.

18 És megdorgálá Jézus az ördögöt, és kiméne belőle: és meggyógyula a gyermek az órától fogva.

19 Akkor a tanítványok Jézushoz menvén külön, mondának néki: Miért hogy mi ki nem űzhetjük azt?

20 Jézus pedig monda nékik: A ti hitelenségtekért. Mert bizony mondom néktek, hogyha annyi hitetek volna, mint a mustármag, ezt mondanátok im ez hegynek: menj el innen amoda, elmenne, és semmi lehetetlen nem volna néktek.

21 Ez ilyen ördögnek neme pedig ki nem űzethetik, hanem könyörgés és bójtólés által.

22 És mikor Galileában volnának, monda Jézus a tanítványoknak: Az embernek Fija jövendőbe adattatik az emberek kezekbe.

23 És megölik őtet: de harmadnapon feltámad. És felette igen megszomorodának.

24 Mikor pedig jutottak volna Kapernaumba, menének Péterhez, a kik a két drakhmát szedik vala, és mondának: A ti Mestertek nem adja-e meg *magáért* a két drakhmát.

25 És felele Péter: Igenis meg szokta adni. És mikor bement volna a házba, elővéve őtet Jézus, mondván: Mint tetszik néked Simon? E földi Királyok kiktől szoktak venni adót vagy rovást? Az ő fijaiktól-é, vagy az idegenektől?

26 Monda néki Péter: Az idegenektől. És monda néki Jézus: Tehát a fiak szabadosok.

15 Lord, have mercy on my son: for he is lunatic, and sore vexed: for ofttimes he falleth into the fire, and oft into the water.

16 And I brought him to thy disciples, and they could not cure him.

17 Then Jesus answered and said, O faithless and perverse generation, how long shall I be with you? how long shall I suffer you? bring him hither to me.

18 And Jesus rebuked the devil; and he departed out of him: and the child was cured from that very hour.

19 Then came the disciples to Jesus apart, and said, Why could not we cast him out?

20 And Jesus said unto them, Because of your unbelief: for verily I say unto you, If ye have faith as a grain of mustard seed, ye shall say unto this mountain, Remove hence to yonder place; and it shall remove: and nothing shall be impossible unto you.

21 Howbeit this kind goeth not out but by prayer and fasting.

22 ¶ And while they abode in Galilee, Jesus said unto them, The Son of man shall be betrayed into the hands of men:

23 And they shall kill him, and the third day he shall be raised again. And they were exceeding sorry.

24 ¶ And when they were come to Capernaum, they that received tribute *money* came to Peter, and said, Doth not your master pay tribute?

25 He saith, Yes. And when he was come into the house, Jesus prevented him, saying, What thinkest thou, Simon? of whom do the kings of the earth take custom or tribute? of their own children, or of strangers?

26 Peter saith unto him, Of strangers. Jesus saith unto him, Thou art the children free.

27 De hogy őket meg ne botránkoztassuk, menj el a tenger mellé, vedd bé a horgot; és a melly hal először reá akad, vond ki, és annak száját felnyitván, találsz abban egy státert, és azt kivévén, adjad nekik én érettem és te éretted.

18. RÉSZ.

AZON órában meuének ő hozzá a tanítványok, ezt mondván: Kicsoda nagyobb a mennyeknek országában?

2 És mikor egy kis gyermeket szólított volna elő Jézus, állatá azt ő eleikbe.

3 És monda: Bizony mondom néktek, ha meg nem tértek, és olyanok nem lesztek mint a kis gyermekek, semmiképen nem mentek bé a mennyeknek országába.

4 Valaki azért megalázza magát, mint e kis gyermek, az a mennyeknek országában legnagyobb.

5 És valaki egy ilyen gyermeknek gondját fölveszi az én nevemben, nékem veszi fel gondomat.

6 Valaki pedig megbotránkoztat valamelyet e kicsinyek közül, kik én bennem hisznek, jobb volna annak, hogy egy malomkövet kötnének a nyakára, és a tenger mélységébe vettetnék.

7 Jaj e világnak a botránkozások miatt: Mert szükség hogy legyenek a botránkozások; de jaj az embernek, a ki által a botránkozás léssen.

8 Hogyha pedig a te kezed vagy lábad azt míveli, hogy megbotránkozzál, vágd el azokat, és vedd el tőled: jobb néked az életre menned sántán, vagy csonkán, hogy nem két kézzel vagy két lábbal az örök tűzre vettetned.

9 És ha a te szemed azt míveli, hogy megbotránkozzál, vájd ki azt és vedd el tőled; jobb néked egy szemmel menned az életre, hogy nem két szemmel vettetned a gychennának tűzére.

10 Meglássátok, hogy valamelyet e kicsinyek közül meg ne utáljatok: mert mondom néktek,

27 Notwithstanding, lest we should offend them, go thou to the sea, and cast a hook, and take up the fish that first cometh up; and when thou hast opened his mouth, thou shalt find a piece of money: that take, and give unto them for me and thee.

CHAPTER 18.

AT the same time came the disciples unto Jesus, saying, Who is the greatest in the kingdom of heaven?

2 And Jesus called a little child unto him, and set him in the midst of them,

3 And said, Verily I say unto you, Except ye be converted, and become as little children, ye shall not enter into the kingdom of heaven.

4 Whosoever therefore shall humble himself as this little child, the same is greatest in the kingdom of heaven.

5 And whoso shall receive one such little child in my name receiveth me.

6 But whoso shall offend one of these little ones which believe in me, it were better for him that a millstone were hanged about his neck, and that he were drowned in the depth of the sea.

7 ¶ Woe unto the world because of offences! for it must needs be that offences come; but woe to that man by whom the offence cometh!

8 Wherefore if thy hand or thy foot offend thee, cut them off, and cast them from thee: it is better for thee to enter into life halt or maimed, rather than having two hands or two feet to be cast into everlasting fire.

9 And if thine eye offend thee, pluck it out, and cast it from thee: it is better for thee to enter into life with one eye, rather than having two eyes to be cast into hell fire.

10 Take heed that ye despise not one of these little ones; for I say unto you, That in heaven

hogy ezeknek Angyalai, mennyországban mindenkor látják az én mennyei Atyám orczáját.

11 Mert az embernek Fija azért jött, hogy megtartsa azt, a mi elveszett vala.

12 Mint tetszik néktek: Ha valamely embernek száz juha legyen; és egy elveszénd azok közül, nemde nem elmegy-ené a hegyekre és nem megkeresi-é az elveszett juhót, elhagyván a kilenczvenkilenczet?

13 Hogyha pedig megtalálandja azt, bizony mondom néktek, hogy inkább örül azon, hogynem a kilenczvenkilenczen, mellyek el nem veszttek.

14 Ezenképen nem akarja a ti mennyei Atyátok, hogy elveszen egy is e kicsinyek közül.

15 Ha pedig vétkezik te ellened a te atyádfija, menj el, és dorgáld meg őtet csak te közötted és ő közöttte; hogyha szódat fogadja, megnyerted a te atyádfiát.

16 Ha pedig szódat nem fogadja, végy melléd még egy vagy két embert, hogy két, vagy három bizonyágnak szájából az egész dolog bizonyosabb legyen.

17 Hogyha azoknak sem fogadja szavokat, mond meg a Gyülekezetnek; hogyha a Gyülekezetnek sem fogadja szavát, legyen te előtted olyan, mint valamely Pogány vagy fukar.

18 Bizony mondom néktek: Valakiket megkötöztök a földön: mennyben is kötözve lesznek: és valakiket megoldoztok e földön, oldozva lesznek mennyben is.

19 Ismét mondom néktek: Ha kettő ti közületek egy akaraton léssen e földön, minden, valamit kérnek, megadatik nékik az én mennyei Atyámtól;

20 Mert valahol ketten vagy hárman egybegyűlnek az én nevében, ott vagyok ő közöttök.

21 Akkor hozzáz menvén Péter, monda: Uram megbocsássak-é az én atyámfia-nak, valamennyiszser ellenem vétkezik? *Megbocsássak-é hétszer?*

their angels do always behold the face of my Father which is in heaven.

11 For the Son of man is come to save that which was lost.

12 How think ye? if a man have a hundred sheep, and one of them be gone astray, doth he not leave the ninety and nine, and goeth into the mountains, and seeketh that which is gone astray?

13 And if so be that he find it, verily I say unto you, he rejoiceth more of that *sheep*, than of the ninety and nine which went not astray.

14 Even so it is not the will of your Father which is in heaven, that one of these little ones should perish.

15 ¶ Moreover if thy brother shall trespass against thee, go and tell him his fault between thee and him alone: if he shall hear thee, thou hast gained thy brother.

16 But if he will not hear thee, then take with thee one or two more, that in the mouth of two or three witnesses every word may be established.

17 And if he shall neglect to hear them, tell it unto the church: but if he neglect to hear the church, let him be unto thee as a heathen man and a publican.

18 Verily I say unto you, Whatsoever ye shall bind on earth shall be bound in heaven; and whatsoever ye shall loose on earth shall be loosed in heaven.

19 Again I say unto you, That if two of you shall agree on earth as touching any thing that they shall ask, it shall be done for them of my Father which is in heaven.

20 For where two or three are gathered together in my name, there am I in the midst of them.

21 ¶ Then came Peter to him, and said, Lord, how oft shall my brother sin against me, and I forgive him? till seven times?

22 Monda néki Jézus: Nem mondom néked, hogy hétszer csak, hanem hetvenhétszer is.

23 Annakokáért hasonlatos a mennyeknek országa a Királyhoz, ki az ő szolgálóival akara számot vetni.

24 És mikor számot kezdett volna vetni, hozának ő eleibe egy *szolgát*, ki adós vala tízezer talentommal.

25 És mikor az meg nem fizet-
hetne, parancsolá annak Ura, hogy eladnák azt és feleségét, és gyermekeit és mindenét, a mi je vala, hogy az *adóssáig* meglenne.

26 Leborulván azért az a szolga, könyörög vala az ő Urának, ezt mondván: Uram! muljék el ellenem való haragod, és mindenekről megelégtitek.

27 Könyörülvén azért *rajta* annak a szolgának Ura, elbocsátá őtet és megengedé néki az adósságot.

28 Kimenvén pedig az a szolga, találá egyet az ő szolgatársai közül, ki néki adós vala száz pénzzel; és megragadván azt, fojtogatván vala, ezt mondván: Fizesd meg a mivel tartozol!

29 Leborulván azért az ő szolgatársa ő előtte, könyörög vala ő néki, mondván: Muljék el *csak most* ellenem való haragod, és mindenekről megelégtitek?

30 Amaz pedig nem akará, hanem elmenvén veté azt a tömlöczbe, mígnem megadná az adósságot.

31 Mikor pedig látták volna annak szolgatársai, a melylyek lettek vala, igen megszorodának, és elmenvén mindeneket eleibe adának az ő Uroknak, a melylyek lettek vala.

32 Akkor előhivatván az ő Ura, monda néki: Gonosz szolga, minden adósságodat megengedém néked, mivelhogy könyörgél nékem.

33 Nem kellett-é néked is könyörülöd a te szolgatársadon, miképen én is könyörültem rajtad?

34 És megharagudván az ő Ura, adá azt a hóhérok kezekbe, míg-

22 Jesus saith unto him, I say not unto thee, Until seven times: but, Until seventy times seven.

23 ¶ Therefore is the kingdom of heaven likened unto a certain king, which would take account of his servants.

24 And when he had begun to reckon, one was brought unto him, which owed him ten thousand talents.

25 But forasmuch as he had not to pay, his lord commanded him to be sold, and his wife, and children, and all that he had, and payment to be made.

26 The servant therefore fell down, and worshipped him, saying, Lord, have patience with me, and I will pay thee all.

27 Then the lord of that servant was moved with compassion, and loosed him, and forgave him the debt.

28 But the same servant went out, and found one of his fellow servants, which owed him a hundred pence: and he laid hands on him, and took *him* by the throat, saying, Pay me that thou owest.

29 And his fellow servant fell down at his feet, and besought him, saying, Have patience with me, and I will pay thee all.

30 And he would not: but went and cast him into prison, till he should pay the debt.

31 So when his fellow servants saw what was done, they were very sorry, and came and told unto their lord all that was done.

32 Then his lord, after that he had called him, said unto him, O thou wicked servant, I forgave thee all that debt, because thou desiredst me:

33 Shouldest not thou also have had compassion on thy fellow servant, even as I had pity on thee?

34 And his lord was wroth, and delivered him to the tormentors,

nem mind megadná, a mivel néki tartoznék.

35 Ezenképen cselekeszik az én mennyei atyám is veletek, ha meg nem bocsátja kiki az ő atyafiának, ellene való vétékét szíve szerint.

19. RÉSZ.

ÉS mikor elvégezte volna Jézus e beszédeket, Galileából elindula, és méne Júdeának határiba, a Jordánon általkelvén.

2 És követé őtet nagy sokaság, és meggyógyítá azokat ott.

3 Akkor hozzá menének a Fari-zeusok, kik kísértvén őtet, ezt kérdik vala tőle: Szabad-é embernek elbocsátani az ő feleségét akármi vétékért?

4 Ő pedig felelvén, monda: Nem olvastátok-é, hogy a Teremtő az első *teremtésben* férjfiat és asszonyt teremtett?

5 És azt mondotta: Annakokáért elhagyja ember atyát és anyját: és ragaszkodik az ő feleségéhez, és ketten lesznek egy testté.

6 Azért többé immár nem kettő, hanem egy test. A mit azért Isten egybe szerkesztetett, az ember el ne válassza.

7 Mondának néki: Miért parancsolta tehát Mózes, hogy a *férjfiú*, elválásról való bizonyásglevelet adjon az ő *feleségének* és azt elbocsássa.

8 Felele nékik: Mózes a ti szive-teknek keménységéért engedte volt meg néktek, hogy elbocsássátok a ti feleségiteket; de nem úgy volt eleitől fogva.

9 Mondom pedig néktek, hogy valaki elbocsátandja az ő feleségét, hanem ha parázناسágért, és mást vejénd, parázna lesz az; és a ki *ők nélkül* elbocsátatott asszonyt vejénd feleségül, az is parázna lesz.

10 Mondának néki az ő tanítványai: Ha így vagyon a férjfiúnak dolga az ő feleségével, nem jó tehát megházasodni.

11 És ő monda nékik: Nem min-

till he should pay all that was due unto him.

35 So likewise shall my heavenly Father do also unto you, if ye from your hearts forgive not every one his brother their trespasses.

CHAPTER 19.

AND it came to pass, *that* when Jesus had finished these sayings, he departed from Galilee, and came into the coasts of Judea beyond Jordan;

2 And great multitudes followed him; and he healed them there.

3 ¶ The Pharisees also came unto him, tempting him, and saying unto him, Is it lawful for a man to put away his wife for every cause?

4 And he answered and said unto them, Have ye not read, that he which made *them* at the beginning made them male and female,

5 And said, For this cause shall a man leave father and mother, and shall cleave to his wife: and they twain shall be one flesh?

6 Wherefore they are no more twain, but one flesh. What therefore God hath joined together, let not man put asunder.

7 They say unto him, Why did Moses then command to give a writing of divorcement, and to put her away?

8 He saith unto them, Moses because of the hardness of your hearts suffered you to put away your wives: but from the beginning it was not so.

9 And I say unto you, Whosoever shall put away his wife, except *it be* for fornication, and shall marry another, committeth adultery: and whoso marrieth her which is put away doth commit adultery.

10 ¶ His disciples say unto him, If the case of the man be so with *his* wife, it is not good to marry.

11 But he said unto them, All

denek veszik bé ezt a beszédet, hanem azok, a kiknek adatott.

12 Mert vagynak herélt emberek, kik az ó anyjok méhéből úgy születtek: és vagynak herélt emberek, kik emberektől heréltettek meg; és vagynak herélt emberek, kik magok herélték meg magokat, a mennyeknek országaért. A ki béveheti ezt, vegye bé.

13 Akkor hozának ó eleibe kis gyermekeket, hogy az ó kezeit vetné azokra, és imádkoznék értetek, a tanítványok pedig dorgálják vala azokat.

14 Jézus pedig monda: Hagyjatok békét e kis gyermekeknek, és ne tiltsátok meg őket, hogy hozzám ne jöjjenek: mert ilyeneké a mennyeknek országa.

15 És mikor az ó kezeit rájuk vetette volna, elméne onnét.

16 És imé egy ember hozzá járulván, monda néki: Jó Mesterem! kicsoda jót cselekedjem, hogy az örök életet vehessem?

17 És ó monda annak: Miért mondasz engem jónak? Nincsen senki jó több az egy Istennél. Ha pedig bé akarsz az életre menni, tartsd meg a parancsolatokat.

18 Monda az Jézusnak: Mellyeket? Jézus pedig monda: Ne ölj. Ne paráználkodjál. Ne orozz. Hamis vallást ne tégy.

19 Tiszteljed atyádat és anyádat: és szeressed felebarátodat mint te magadat.

20 Mond néki az ifjú: Mind ezeket megtartottam ifjúságomtól fogva: mi fogyatkozás vagyok még bennem?

21 Monda néki Jézus: Ha tökéletes akarsz lenni, eredj el, add el minden marhádat, és osztogasd a szegényeknek, és kincsed lésszen mennyországban: és jere és kövess engemet.

22 Mikor hallotta volna pedig az ifjú e beszédet, elméne megszorodva: mert sok jószága vala.

23 Jézus pedig monda az ó tanítványinak: Bizony mondom nék-

men cannot receive this saying, save they to whom it is given.

12 For there are some eunuchs, which were so born from their mother's womb: and there are some eunuchs, which were made eunuchs of men: and there be eunuchs, which have made themselves eunuchs for the kingdom of heaven's sake. He that is able to receive it, let him receive it.

13 ¶ Then were there brought unto him little children, that he should put his hands on them, and pray: and the disciples rebuked them.

14 But Jesus said, Suffer little children, and forbid them not, to come unto me; for of such is the kingdom of heaven.

15 And he laid his hands on them, and departed thence.

16 ¶ And, behold, one came and said unto him, Good Master, what good thing shall I do, that I may have eternal life?

17 And he said unto him, Why callest thou me good? there is none good but one, that is, God: but if thou wilt enter into life, keep the commandments.

18 He saith unto him, Which? Jesus said, Thou shalt do no murder, Thou shalt not commit adultery, Thou shalt not steal, Thou shalt not bear false witness,

19 Honour thy father and thy mother: and, Thou shalt love thy neighbour as thyself.

20 The young man saith unto him, All these things have I kept from my youth up: what lack I yet?

21 Jesus said unto him, If thou wilt be perfect, go and sell that thou hast, and give to the poor, and thou shalt have treasure in heaven: and come and follow me.

22 But when the young man heard that saying, he went away sorrowful: for he had great possessions.

23 ¶ Then said Jesus unto his disciples, Verily I say unto you,

tek, hogy a gazdag nehezen megyen be amennyországba.

24 Ismét pedig mondom néktek, hogy könnyebb a tevének által menni a tőnek fokán, hogynem a gazdagnak Isten országába menni.

25 Ezeket pedig meghallván a tanítványok, igen megháborodának és momdának: Kicsoda idvezülhet tehát?

26 Jézus pedig *reájok* tekintvén, monda nékik: Az embereknél ez lehetetlen, de az Istennél mindenek lehetségesek.

27 Akkor Péter felelvén, monda néki: Imé mi mindeneket elhagytunk és követtünk tégedet: mint leszen azért dolgunk?

28 Jézus pedig monda nékik: Bizony mondom néktek, ti kik engemet követtetek, amaz ujonnan való születéskor, mikor ülené az embernek Fija az ő dicsőséges székibe, ti is ültök tizenkét székben, és megítélitek az Izraelnek tizenkét nemzetségit.

29 És valaki elhagyja házait, atyáifait, nényeit, hugait, atyját, anyját, feleségit, gyermekit, jószágát az én nevemért, száz annyit vészen, és az örök életet örökség szerint bírja.

30 Sok elsőek pedig lesznek utolsók, és sok utolsók elsőek.

20. RÉSZ.

MERT hasonló a mennyeknek országa a gazdához, ki jó reggel kimegyen miveseket fogadni szőlőjébe.

2 És megszerzödvén a mivesekkel egy napra tíz-tíz pénzbe, elküldé őket az ő szőlőjébe.

3 És kimenvén három óraker láta más rendbelieket is a piacon állván hivalkodni.

4 És monda azoknak: Menjetek el ti is a szőlőbe, és a mi igaz, néktek megadom.

5 Azok pedig elmenének. És ismét hat és kilencz óraker kimenvén, szinte azonképen cselekedék.

That a rich man shall hardly enter into the kingdom of heaven.

24 And again I say unto you, It is easier for a camel to go through the eye of a needle, than for a rich man to enter into the kingdom of God.

25 When his disciples heard it, they were exceedingly amazed, saying, Who then can be saved?

26 But Jesus beheld *them*, and said unto them, With men this is impossible; but with God all things are possible.

27 ¶ Then answered Peter and said unto him, Behold, we have forsaken all, and followed thee; what shall we have therefore?

28 And Jesus said unto them, Verily I say unto you, That ye which have followed me, in the regeneration when the Son of man shall sit in the throne of his glory, ye also shall sit upon twelve thrones, judging the twelve tribes of Israel.

29 And every one that hath forsaken houses, or brethren, or sisters, or father, or mother, or wife, or children, or lands, for my name's sake, shall receive a hundredfold, and shall inherit everlasting life.

30 But many *that are* first shall be last; and the last *shall be* first.

CHAPTER 20.

FOR the kingdom of heaven is like unto a man *that is* a householder, which went out early in the morning to hire labourers into his vineyard.

2 And when he had agreed with the labourers for a penny a day, he sent them into his vineyard.

3 And he went out about the third hour, and saw others standing idle in the marketplace,

4 And said unto them; Go ye also into the vineyard, and whatsoever is right I will give you. And they went their way.

5 Again he went out about the sixth and ninth hour, and did likewise.

6 Tizenegy órákor pedig kimen-
vén, találta más rendbelieket, áll-
ván hivalkodni, és monda nékik:
Miért állotok itt napestig hivalko-
dván?

7 Mondának néki: Mert senki
nem fogadott meg minket: És
monda nékik: Menjetek el ti is a
szőlőbe, és a mi igaz lejénd, elve-
szitek.

8 Mikor pedig estve volna, monda
a szőlőnek Ura az ő Vinczelérének:
Hívd elő a miveseket, és fizess meg
nékik, elkezdvén az utolsókon mind
az elsőig.

9 És mikor előjöttek volna a kik
tizenegy órákor mentek vala a
munkára, azok is fejenként tíz-
tíz pénzt vőnek.

10 Eljövén pedig az első, ál-
lítják vala, hogy ők többet venné-
nek, de azok is fejenként tíz-tíz
pénzt vőnek.

11 És mikor felvették volna a
pénzt, zúgolódnak vala a gazda
ellen.

12 Ezt mondván: Ez utolsók csak
egy óráig munkálkodtak, és azo-
kat velünk egyenlökké tetted, kik
a napnak terhét és hévségét szen-
vedtük.

13 Ő pedig felelvén, monda egy-
nek közülök: Barátom! semmi
bosszút nem teszek rajtad; avagy
nem tíz pénzbe szerződte-é meg
velem?

14 Vedd fel a mi tiéd és menj el.
Én pedig az utolsóknak is annyit
akarok adni, mint néked.

15 Avagy nem szabad-é nékem
az én *marhámból* azt mivelnem, a
mit akarok? avagy a te szemed
azért-é gonosz, hogy én jó vagyok?

16 Eképen az utolsók elsők lész-
nek, és az elsők utolsók; mert
sokan vagynak a hivatalosak, de
kevesen a választottak.

17 És felmenvén Jézus Jerusá-
lembe, maga mellé vevé a tizenkét
tanítványokat csak magokat az
úton, és monda nékik:

18 Imé felmegyünk Jerusálembe,
és az embernek Fija elárultatik a
Papifejedelmeknek és az-Írástudó-
knak, és halálra kárhoztatják
ótet.

6 And about the eleventh hour
he went out, and found others
standing idle, and saith unto
them, Why stand ye here all the
day idle?

7 They say unto him, Because no
man hath hired us. He saith unto
them, Go ye also into the vine-
yard; and whatsoever is right,
that shall ye receive.

8 So when even was come, the
lord of the vineyard saith unto
his steward, Call the labourers,
and give them *their* hire, begin-
ning from the last unto the first.

9 And when they came that *were*
hired about the eleventh hour, they
received every man a penny.

10 But when the first came, they
supposed that they should have
received more; and they likewise
received every man a penny.

11 And when they had received
it, they murmured against the
goodman of the house,

12 Saying, These last have
wrought *but* one hour, and thou
hast made them equal unto us,
which have borne the burden and
heat of the day.

13 But he answered one of them,
and said, Friend, I do thee no
wrong: didst not thou agree with
me for a penny?

14 Take *that* thine *is*, and go thy
way: I will give unto this last,
even as unto thee.

15 Is it not lawful for me to do
what I will with mine own? Is
thine eye evil, because I am
good?

16 So the last shall be first, and
the first last: for many be called,
but few chosen.

17 ¶ And Jesus going up to Jeru-
salem took the twelve disciples
apart in the way, and said unto
them,

18 Behold, we go up to Jerusa-
lem; and the Son of man shall be
betrayed unto the chief priests and
unto the scribes, and they shall
condemn him to death,

19 És adják őtet a Pogányok kezekbe, hogy megcsufolják, megostorozzák és megfeszítsék; de harmadnap feltámad.

20 Akkor méne ő hozzá a Zebedeus fíjainak annyok az ő fíjaival egybe, térdre leesvén és *akarván* ő tőle valamit kérní.

21 Jézus pedig monda néki: Mit akarsz? És az monda néki: Parancsoljad hogy az én két fíjaim üljenek a te országodban, egyik jobbkezed felől, a másik balkezed felől.

22 Felelvén pedig Jézus, monda: Nem tudjátok mit kértek. Megihajátok-é a pohárt, melyet én megiszom, és a keresztséggel megkeresztelkedhettek-é, mellyel én megkeresztelkedem? és mondának néki: Megmívelhetjük.

23 Akkor monda nékik: Az én poharamat bizonyára megisszátok és azzal a keresztséggel megkeresztelkedtek, mellyel én megkeresztelkedem; hogy pedig az én jobb és balkezem felől üljetek, nem én adhatom, hanem *adatik* azoknak, a kiknek az én Atyámtól megkésztetett.

24 És mikor ezt hallották volna a *tíz tanítványok*, megháborodának a két atyafiak felől.

25 Jézus pedig előszólítván őket, monda: Tudjátok, hogy a Pogányoknak Fejedelmeik uralkodnak azokon, és a kik hatalmasok, hatalmaskodnak azokon.

26 De nem úgy lészen ti köztetek, hanem a ki köztetek nagy akar lenni, legyen ti szolgátok.

27 És valaki ti köztetek akar első lenni, legyen ti szolgátok.

28 Mint az embernek Fíja, nem jött hogy szolgáljanak néki, hanem hogy ő szolgáljon, és ő adja az ő életét váltságul sokakért.

29 És mikor Jérikóból kimennének, követé őtet nagy sokaság.

30 És ímé két vakok, kik ülnek vala az út mellett, mikor hallották volna, hogy Jézus azon menne el,

19 And shall deliver him to the Gentiles to mock, and to scourge, and to crucify him: and the third day he shall rise again.

20 ¶ Then came to him the mother of Zebedee's children with her sons, worshipping him, and desiring a certain thing of him.

21 And he said unto her, What wilt thou? She saith unto him, Grant that these my two sons may sit, the one on thy right hand, and the other on the left, in thy kingdom.

22 But Jesus answered and said, Ye know not what ye ask. Are ye able to drink of the cup that I shall drink of, and to be baptized with the baptism that I am baptized with? They say unto him, We are able.

23 And he saith unto them, Ye shall drink indeed of my cup, and be baptized with the baptism that I am baptized with: but to sit on my right hand, and on my left, is not mine to give, but *it shall be given to them* for whom it is prepared of my Father.

24 And when the ten heard it, they were moved with indignation against the two brethren.

25 But Jesus called them unto him, and said, Ye know that the princes of the Gentiles exercise dominion over them, and they that are great exercise authority upon them.

26 But it shall not be so among you: but whosoever will be great among you, let him be your minister;

27 And whosoever will be chief among you, let him be your servant:

28 Even as the Son of man came not to be ministered unto, but to minister, and to give his life a ransom for many.

29 And as they departed from Jericho, a great multitude followed him.

30 ¶ And, behold, two blind men sitting by the way side, when they heard that Jesus passed by, cried

kiáltnak vala, mondván: Uram Dávidnak Fija, könyörülj rajtunk!

31 A sokaság pedig dorgálja vala őket, hogy hallgatnának; azok pedig annál inkább kiáltnak vala, mondván: Uram Dávidnak Fija, könyörülj rajtunk!

32 És mikor megállott volna Jézus, előszólitá őket, és monda: Mit akartok, hogy cselekedjem veletek?

33 Mondának néki: Uram! hogy a mi szemeink megnyilatkozzanak!

34 És könyörülvén rajtok Jézus, illeté az ő szemeiket, és mindjárt megnyilatkoznak az ő szemeik, és követék őtet.

21. RÉSZ.

ÉS mikor közelgettek volna Jerúsálemhez, és jutottak volna Betfagéba, az Olajfáknak hegyéhez, elküldte akkor Jézus kettőt az ő tanítványai közül.

2 Ezt mondván nékik: Menjetez imez faluba, melly előttetek vagyon, és mindjárt találtok egy megkötött szamárt, és az ő vehéte velc, együtt: oldjátok el és hozzatok nékem.

3 És ha valaki néktek valamit szólánd, mondjátok hogy az Úr szűkölködik ezek nélkül, és azonnal elbocsátja azokat.

4 Ez pedig mind azért lett, hogy bételnék a Próféta mondása, ki így szólt:

5 Mondjátok meg a Sion leányának: Ime a te királyod jó néked alázatosan, szamarhátán ülven és teher alá szoktatott szamar vehének hátán.

6 Elmenének pedig az ő tanítványai, és úgy cselekedének a mint nékik parancsolta vala Jézus.

7 És elhozák a szamárt és annak vehéte, és az ő *felő* ruháikat azokra teríték, és Jézust ülteték azokon felül.

8 A több sokaság pedig ruháit az útra teríté vala; némelyek ágakat szegdelnek vala a fákról és azokat hintik vala az útra.

out, saying, Have mercy on us, O Lord, *thou* Son of David.

31 And the multitude rebuked them, because they should hold their peace: but they cried the more, saying, Have mercy on us, O Lord, *thou* Son of David.

32 And Jesus stood still, and called them, and said, What will ye that I shall do unto you?

33 They say unto him, Lord, that our eyes may be opened.

34 So Jesus had compassion *on them*, and touched their eyes: and immediately their eyes received sight, and they followed him.

CHAPTER 21.

AND when they drew nigh unto Jerusalem, and were come to Bethphage, unto the mount of Olives, then sent Jesus two disciples,

2 Saying unto them, Go into the village over against you, and straightway ye shall find an ass tied, and a colt with her: loose *them*, and bring *them* unto me.

3 And if any *man* say aught unto you, ye shall say, The Lord hath need of them; and straightway he will send them.

4 All this was done, that it might be fulfilled which was spoken by the prophet, saying,

5 Tell ye the daughter of Sion, Behold, thy King cometh unto thee, meek, and sitting upon an ass, and a colt the foal of an ass.

6 And the disciples went, and did as Jesus commanded them,

7 And brought the ass, and the colt, and put on them their clothes, and they set *him* thereon.

8 And a very great multitude spread their garments in the way; others cut down branches from the trees, and strewed *them* in the way.

9 A melly sereg pedig elől és hátul megyen, kiált vala, mondván: Légy segítségül *Isten* a Dávid fijának! áldott legyen, a ki jött az Úrnak nevében! Légy segítségül *Isten*! *ki vagy* a magaságban.

10 És mikor bément volna Jérusálembe megháborodék az egész város, ezt mondván: Kicsoda ez?

11 A sokaság pedig ezt mondja vala: Ez ama Jézus, a Názáretből, Galilea városából való Próféta.

12 És béméne Jézus az Isten templomába, és kiüzé mindazokat, a kik árulnak és vásárolnak vala a templomban; és a pénzváltóknak asztalaikat, és a galambárusoknak székeiket felforgatá.

13 És monda nékik: Meg vagyon írva: Az én házam imádkozás házáznak mondatik; ti pedig azt latroknak barlangjokká tettétek.

14 És menének akkor ő hozzá vakok és sánták a templomban, és meggyógyítá azokat.

15 Mikor látták volna pedig a Papifejedelmek és az Írástudók a csudadolgot, melylyeket cselekedett vala, és hallották volna a gyermekeket kiáltani a templomban, és ezt mondani: Légy segítségül *Isten* a Dávid fijának! megharagvának.

16 És mondának néki: Hallod-e a mit ezek mondanak? Jézus pedig monda nékik: Jól hallom; soha nem olvastátok-é *ezt*? A kicsiny és csecsszopó gyermekek szájk által végeztet el a dicséretet.

17 És őket elhagyván, kiméne a városból Bethániába, s ott marada szálláson.

18 Reggel pedig a városba betérven, megéhezék.

19 És mikor látott volna egy figefát az út mellett, oda méne a fához, és nem találá semmit azon, hanem csak a leveleit; és monda annak: Soha örökké rajtad ezután gyümölcs ne teremjen. És azonnal megszáradá a figefa.

20 Mikor azért ezt látták volna a tanítványok, elcsudálkozának, mondván: Mímodon mindjárt megszáradá a figefa?

9 And the multitudes that went before, and that followed, cried, saying, Hosanna to the Son of David: Blessed *is* he that cometh in the name of the Lord; Hosanna in the highest.

10 And when he was come into Jerusalem, all the city was moved, saying, Who is this?

11 And the multitude said, This is Jesus the prophet of Nazareth of Galilee.

12 ¶ And Jesus went into the temple of God, and cast out all them that sold and bought in the temple, and overthrew the tables of the money changers, and the seats of them that sold doves,

13 And said unto them, It is written, My house shall be called the house of prayer; but ye have made it a den of thieves.

14 And the blind and the lame came to him in the temple; and he healed them.

15 And when the chief priests and scribes saw the wonderful things that he did, and the children crying in the temple, and saying, Hosanna to the Son of David; they were sore displeased,

16 And said unto him, Hearest thou what these say? And Jesus saith unto them, Yea; have ye never read, Out of the mouth of babes and sucklings thou hast perfected praise?

17 ¶ And he left them, and went out of the city into Bethany; and he lodged there.

18 Now in the morning, as he returned into the city, he hungered.

19 And when he saw a fig tree in the way, he came to it, and found nothing thereon, but leaves only, and said unto it, Let no fruit grow on thee henceforward for ever. And presently the fig tree withered away.

20 And when the disciples saw it, they marvelled, saying, How soon is the fig tree withered away!

21 Felelvén pedig Jézus, monda nékik: Bizony mondom néktek, hogyha hitetek lejénd, és nem kételkedtek, nem csak ilyen dolgot cselekesztek a minémű esett e figefán; hanem ha ezt mondjátok imez hegynek: Kelj fel, és szökjél a tengerbe: meglészen.

22 És valamit kéréndetek könyörgésteekben, ha hiéndetek, elveszitek.

23 És mikor ment volna a templomba, a Papifejedelmek és a népnek Venei hozzá menének, mikor tanítana és mondának: Micsoda méltósággal cselekeszed ezeket s ki adta néked e méltóságot?

24 Felelvén pedig Jézus, monda nékik: Én is kérdelek titeket egy dologra, melyre ha megfeleltek nekem, én is megmondom néktek, micsoda méltósággal cselekeszem ezeket.

25 A János keresztsége honnét vala, mennyből-é vagy emberektől? Amazok pedig magokban ilyen módon okoskodnak vala: Ha azt mondjuk hogy mennyből volt, azonnal ezt mondja nekünk: Miért nem hittetek tehát néki?

26 Ha pedig ezt mondjuk, hogy emberektől volt; félünk a községtől; mert Jánost mindnyájan úgy tartják mint Prófétát.

27 És felelvén Jézusnak, mondának: Nem tudjuk. Mondá nékik Jézus is: Én sem mondom meg néktek micsoda méltósággal cselekeszem ezeket.

28 Mint tetszik pedig néktek: Egy embernek vala két fija; és járulván az egyikhez, monda: Eredj el fiam, munkálkodjál ma az én szőlőmben.

29 És az felelvén, monda: Nem megyek: de azután meggondolván magát, elméne.

30 És a másikkhoz járulván, hasonlóképen szóla; és az felelvén, monda: *Én elmegyek* Uram! de nem méne el.

31 E kettő közül mellyik cselekedte az attyának akaratját? Mondának néki: Az első. Monda Jézus nékik: Bizony mondom

21 Jesus answered and said unto them, Verily I say unto you, If ye have faith, and doubt not, ye shall not only do this which is done to the fig tree, but also if ye shall say unto this mountain, Be thou removed, and be thou cast into the sea; it shall be done.

22 And all things, whatsoever ye shall ask in prayer, believing, ye shall receive.

23 ¶ And when he was come into the temple, the chief priests and the elders of the people came unto him as he was teaching, and said, By what authority doest thou these things? and who gave thee this authority?

24 And Jesus answered and said unto them, I also will ask you one thing, which if ye tell me, I in like wise will tell you by what authority I do these things.

25 The baptism of John, whence was it? from heaven, or of men? And they reasoned with themselves, saying, If we shall say, From heaven; he will say unto us, Why did ye not then believe him?

26 But if we shall say, Of men; we fear the people; for all hold John as a prophet.

27 And they answered Jesus, and said, We cannot tell. And he said unto them, Neither tell I you by what authority I do these things.

28 ¶ But what think ye? A certain man had two sons; and he came to the first, and said, Son, go work to day in my vineyard.

29 He answered and said, I will not; but afterward he repented, and went.

30 And he came to the second, and said likewise. And he answered and said, I go, sir; and went not.

31 Whether of them twain did the will of his father? They say unto him, The first. Jesus saith unto them, Verily I say unto you,

néktek, a farkok és a parázna asszonyok elővésznek titeket az Istennek országában:

32 Mert eljött hozzátok *Keresztelő* János, az igazságnak úta, és nem hívétek néki: a farkok és a parázna hívének néki: Ti pedig, kik ezt láttátok, nem tértek meg azután, hogy néki hinnétek.

33 Halljatok más példabeszédet: Vala egy gazda ember, ki plántála szőlőt, és azt gyepüvel körülvevé és abban emele sajtót és építe tornyot, és azt munkásokra bízván, ő maga messze földre méne.

34 És mikor a gyümölcsérésnek ideje eljött volna, elküldé az ő szolgálit a munkásokhoz, hogy a szőlőnek gyümölcsében hoznának;

35 A munkások pedig megfogván az ő szolgálit, némelyket azokban megverének, némelyket megölének, némelyket pedig megkövezének.

36 Ismét más rendbeli szolgálkat bocsáta, többeket az előbbieknél, és azokkal is úgy cselekedének.

37 Utólszor pedig elküldé a maga fiát, mondván: Megbecsülik az én fiamat.

38 A munkások pedig látván a *Gazdának* fiját, mondának magok közt: Ez az örökös, jertek, öljük meg őtet és foglaljuk el az ő örökségét.

39 És megfogván azt, kiveték a szőlőből, és megöleék őtet.

40 Mikor azért megjövend a szőlőnek Úra, valyon mit cselekeszik azokkal a szőlőnek munkásával?

41 És mondának néki: A gonoszokat gonoszul elveszti, az ő szőlőjét pedig más rendbeli munkásoknak adja, kik a szőlőnek gyümölcsét beadják, mikor alkalmas ideje leszen.

42 Monda nekik Jézus: Solra nem olvastátok-é az Írásokban: A mely követ az építők megvetettek, az lett a szegeletnek feje. Az Úrtól lett ez, és csudálatos dolog mi előttünk?

That the publicans and the harlots go into the kingdom of God before you.

32 For John came unto you in the way of righteousness, and ye believed him not; but the publicans and the harlots believed him: and ye, when ye had seen *it*, repented not afterward, that ye might believe him.

33 ¶ Hear another parable: There was a certain householder, which planted a vineyard, and hedged it round about, and digged a winepress in it, and built a tower, and let it out to husbandmen, and went into a far country:

34 And when the time of the fruit drew near, he sent his servants to the husbandmen, that they might receive the fruits of it.

35 And the husbandmen took his servants, and beat one, and killed another, and stoned another.

36 Again, he sent other servants more than the first: and they did unto them likewise.

37 But last of all he sent unto them his son, saying, They will reverence my son.

38 But when the husbandmen saw the son, they said among themselves, This is the heir; come, let us kill him, and let us seize on his inheritance.

39 And they caught him, and cast *him* out of the vineyard, and slew *him*.

40 When the lord therefore of the vineyard cometh, what will he do unto those husbandmen?

41 They say unto him, He will miserably destroy those wicked men, and will let out *his* vineyard unto other husbandmen, which shall render him the fruits in their seasons.

42 Jesus saith unto them, Did ye never read in the Scriptures, The stone which the builders rejected, the same is become the head of the corner: this is the Lord's doing, and it is marvellous in our eyes?

43 Annakokáért mondom néktek, hogy elvétetik tőletek az Istennek országa, és adatik a *Pogány* népnek, hogy annak gyümölcsét teremje.

44 És a ki esik erre a kőre, megromol; a kire pedig felül eséndik, elrontja azt.

45 És mikor hallották volna a Papifejedelmek és Farizeusok az ő példabeszédeit, megérték hogy ő rólok mondotta volna:

46 És mikor akarnák őtet megfogni, megfélemlének a községtől: mert úgy tartják vala őtet, mint Prófcátát.

22. RÉSZ.

ÉS felevén Jézus, ismét szóla nékik példabeszédek által, mondván:

2 Hasonlatos a mennyeknek országa a Királyhoz; ki az ő fijának menyegzői lakodalmat szerze.

3 És elküldé az ő szolgálait, hogy elhívják azokat, kik a lakodalomba hivatalosok valának; de nem akarának eljöni.

4 Ismét elkülde más szolgálait, mondván: Mondjátok meg a hivatalosoknak: Ímé az én ebédemet elkészítettem, az én tulkaim és madaraim megöltettek és mindenek készek; jertek el a lakodalomba.

5 Amazok pedig magokat vonogatván, némely közülök az ő jószágába méne, némely az ő kereskedésére;

6 A többi pedig megfogván az ő szolgálait, bosszúsággal illették és megölték őket.

7 A Király pedig mikor ezt hallotta volna, megharaguvék, és az ő hadát elküldvén, elveszté a gyilkosokat, és azoknak városokat felgyújtá.

8 Akkor mondá az ő szolgálainak: A lakodalom ugyan megkészítette; de a kik hivatalosok valának, nem voltak méltók.

9 Menjetek el azért az utaknak fejeire: és valakiket találtok, hívjátok bé a lakodalomba.

10 És kimenvén a szolgálak az

43-Therefore say I unto you, The kingdom of God shall be taken from you, and given to a nation bringing forth the fruits thereof.

44 And whosoever shall fall on this stone shall be broken: but on whomsoever it shall fall, it will grind him to powder.

45 And when the chief priests and Pharisees had heard his parables, they perceived that he spake of them.

46 But when they sought to lay hands on him, they feared the multitude, because they took him for a prophet.

CHAPTER 22.

AND Jesus answered and spake unto them again by parables, and said,

2 The kingdom of heaven is like unto a certain king, which made a marriage for his son,

3 And sent forth his servants to call them that were bidden to the wedding: and they would not come.

4 Again, he sent forth other servants, saying, Tell them which are bidden, Behold, I have prepared my dinner: my oxen and my fatlings are killed, and all things are ready: come unto the marriage.

5 But they made light of it, and went their ways, one to his farm, another to his merchandise:

6 And the remnant took his servants, and entreated them spitefully, and slew them.

7 But when the king heard thereof, he was wroth: and he sent forth his armies, and destroyed those murderers, and burned up their city.

8 Then saith he to his servants, The wedding is ready, but they which were bidden were not worthy.

9 Go ye therefore into the highways, and as many as ye shall find, bid to the marriage.

10 So those servants went out

útakra mindeneket bégyűjtének, valakiket találának, jókat és gonoszokat elegy, és bételék a lakodalmas ház vendégekkel.

11 És bémenvén a Király, hogy megtekintené a vendégeket, látá ott egy embert, kinek nem vala menyegzői ruhája.

12 És mondá néki: Barátom! mimódon jöttél ide, holott nincsen menyegzői ruhád? és az megnémula.

13 Akkor monda a Király a szolgáltnak: Ennek kezét és lábait megkötöztvén, vigyétek el innen, és vessétek a külső sötétségbe; ott léssen sírás és fogaknak csikorgatások.

14 Mert sokan vagynak a hivatalosok, de kevesen a választottak.

15 Akkor a Farizeusok elmentvén; tanácsot tartának, hogy megfogják őtet az ő beszédében.

16 Azért küldik ő hozzá az ő tanítványait a Héródesz szolgálival, kik így szólanak: Mester! tudjuk hogy te igaz vagy, és az Istennek útát igazán tanítod, és hogy senkivel nem gondolsz, mivelhogy az embereknek személyek-re nem népsz.

17 Mond meg azért nékünk mint tetszik néked: Kell-e a Császárnak adót fizetnünk, vagy nem?

18 És megesmévén Jézus az ő álnokságokat, monda: Mit kísértettek engemet, képmutatók?

19 Mutassatok nékem egy adópénzt. És ők mutatának néki egy pénzt.

20 És monda nékik: Kié ez a kép, és a felibe való írás?

21 Mondának néki: A Császáré. Akkor monda nékik: Adjátok meg azért, a mi a Császáré, a Császárnak, és a mi Istené, Istennek.

22 Mikor azért ezt hallották volna, elcsudálkoznak; és elhagyván őtet, elmenének.

23 Ugyanazon a napon menének ő hozzá a Sadduceusok, kik a feltámadást tagadják és kérdést tőnek néki.

24 Ezt mondván: Mester! Mózes ezt parancsolta: Hogyha valaki

into the highways, and gathered together all as many as they found, both bad and good: and the wedding was furnished with guests.

11 ¶ And when the king came in to see the guests, he saw there a man which had not on a wedding garment:

12 And he saith unto him, Friend, how camest thou in hither not having a wedding garment? And he was speechless.

13 Then said the king to the servants, Bind him hand and foot, and take him away, and cast him into outer darkness; there shall be weeping and gnashing of teeth.

14 For many are called, but few are chosen.

15 ¶ Then went the Pharisees, and took counsel how they might entangle him in his talk.

16 And they sent out unto him their disciples with the Herodians, saying, Master, we know that thou art true, and teachest the way of God in truth, neither carest thou for any man: for thou regardest not the person of men.

17 Tell us therefore, What thinkest thou? Is it lawful to give tribute unto Cesar, or not?

18 But Jesus perceived their wickedness, and said, Why tempt ye me, ye hypocrites?

19 Shew me the tribute money. And they brought unto him a penny.

20 And he saith unto them, Whose is this image and superscription?

21 They say unto him, Cesar's. Then saith he unto them, Render therefore unto Cesar the things which are Cesar's; and unto God the things that are God's.

22 When they had heard these words, they marvelled, and left him, and went their way.

23 ¶ The same day came to him the Sadducees, which say that there is no resurrection, and asked him,

24 Saying, Master, Moses said, If a man die, having no children, his

meghalánd magzatok nélkül, annak atyafia elvegye az ő feleségét mint sógorasszonyt és az ő meghalt atyafiának magot támasszon.

25 Voltak pedig mi nálunk hét atyafiak: és az első feleséget vévén magának, meghala; és mivelhogy nem valának magzatai, az ő feleségét hagyta az ő atyafiára.

26 Hasonlóképen a második és harmadik is, mind hetediglen.

27 Utólszor pedig az asszony is meghala.

28 A feltámadásnak idején azért mellyiké leszén az asszony? mert az, mind a hétnek felesége volt.

29 És felelvén Jézus, monda nékik: Tévelygetek, mivelhogy nem tudjátok az Írásokat, sem az Istennek hatalmát:

30 Mert a feltámadásnak idején feleséget nem vésznek, sem házasságra nem adatnak, hanem olyanok lesznek mint az Istennek Angyalai mennyben.

31 A halottaknak feltámadások felől pedig nem olvastátok-é a mit Isten mondott néktek, ilyen módon:

32 Én vagyok Ábrahámnak Istene, és Izsáknak Istene, és Jákóbnak Istene: Az Isten *pedig* nem holtaknak, hanem élőknek Istenek.

33 És mikor ezt hallotta volna a sokaság, elcsudálkozáék az ő tudományán.

34 A Farizeusok pedig mikor hallották volna, hogy Jézus bédugta volna szájakat a Sadduceusoknak, egybegyűlének.

35 És megkérdé őtet ő közülök egy törvénytudó, kísértvén őtet és mondván:

36 Mester! mellyik a nagy parancsolat a törvényben?

37 Jézus pedig monda néki: Szeressed a te Uradat Istenedet teljes szivedből, teljes lelkedből, és teljes elmédből.

38 Ez az első és nagy parancsolat:

39 A második pedig hasonlatos ehhez: Szeressed felebarátodat, mint te magadat.

40 E két parancsolatoktól függ

brother shall marry his wife, and raise up seed unto his brother.

25 Now there were with us seven brethren: and the first, when he had married a wife, deceased, and, having no issue, left his wife unto his brother:

26 Likewise the second also, and the third, unto the seventh.

27 And last of all the woman died also.

28 Therefore in the resurrection, whose wife shall she be of the seven? for they all had her.

29 Jesus answered and said unto them, Ye do err, not knowing the Scriptures, nor the power of God.

30 For in the resurrection they neither marry, nor are given in marriage, but are as the angels of God in heaven.

31 But as touching the resurrection of the dead, have ye not read that which was spoken unto you by God, saying,

32 I am the God of Abraham, and the God of Isaac, and the God of Jacob? God is not the God of the dead, but of the living.

33 And when the multitude heard *this*, they were astonished at his doctrine.

34 ¶ But when the Pharisees had heard that he had put the Sadducees to silence, they were gathered together.

35 Then one of them, *which was* a lawyer, asked *him a question*, tempting him, and saying,

36 Master, *which is* the great commandment in the law?

37 Jesus said unto him, Thou shalt love the Lord thy God with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy mind.

38 This is the first and great commandment.

39 And the second is like unto it, Thou shalt love thy neighbour as thyself.

40 On these two commandments

az egész törvény és a Próféták *írások*.

41 Mikor pedig a Farizeusok egybegyűltek volna, kérdé őket Jézus,

42 Ezt mondván: Mi tetszik néktek ama Krisztus felől, ki fia? Mondának néki: Dávidé.

43 Monda nékik Jézus: Mint vagon tehát, hogy Dávid a Szent Lélek által ötet Urának hívja, ezt mondván:

44 Monda az Úr az én Uramnak: űlj az én jobbkezem felől, miglen vetem a te ellenségidet a te lábaid alá zsámolyul.

45 Ha azért Dávid nevezi ötet Urának, mímódon fia?

46 És senki semmit nem felelhet vala néki; sem pedig az naptól fogva senki ötet többé *semmiről* nem meré megkérdeni.

23. RÉSZ.

AKKOR Jézus szóla a sokaságnak, és az ő tanítványinak.

2 Mondván: A Mózes székiben ülnek az Írástudók és a Farizeusok.

3 Mindeneket azért, melylyeket nektek parancsolnak, hogy megtartsátok, megtartsátok és megcselekedjétek: de az ő cselekedeteik szerint ne cselekedjétek: mert ők mondják, de nem tartják meg.

4 Mert ők nehéz és elhordozhatatlan terheket kötöznek egybe, és azokat vetik az embereknek hátokra; de ők azokat csak ujokkal sem akarják illetni.

5 Minden ő cselekedeteiket pedig csak azért cselekeszik, hogy az emberektől láttassanak: mert megszélesítik az ő homlokokon való filaktériumokat, és köntösöknek prémeit meghosszabbítják.

6 És a lakodalmakban a főhelyet szeretik, és a gyülekezetekben az előülést.

7 És a piacokon való köszöntéseket, és hogy az emberek így nevezzék: Mester, Mester!

8 Ti pedig ne hivatassatok Mestereknek: mert egy a ti Mestertek, a Krisztus: ti pedig mindnyájan atyafiak vagytok.

hang all the law and the prophets.

41 ¶ While the Pharisees were gathered together, Jesus asked them,

42 Saying, What think ye of Christ? whose son is he? They say unto him, *The son of David.*

43 He saith unto them, How then doth David in spirit call him Lord, saying,

44 The LORD said unto my Lord, Sit thou on my right hand, till I make thine enemies thy footstool?

45 If David then call him Lord, how is he his son?

46 And no man was able to answer him a word, neither durst any man from that day forth ask him any more *questions.*

CHAPTER 23.

THEN spake Jesus to the multitude, and to his disciples,

2 Saying, The scribes and the Pharisees sit in Moses' seat:

3 All therefore whatsoever they bid you observe, *that* observe and do; but do not ye after their works: for they say, and do not.

4 For they bind heavy burdens and grievous to be borne, and lay *them* on men's shoulders; but they *themselves* will not move them with one of their fingers.

5 But all their works they do for to be seen of men: they make broad their phylacteries, and enlarge the borders of their garments,

6 And love the uppermost rooms at feasts, and the chief seats in the synagogues,

7 And greetings in the markets, and to be called of men, Rabbi, Rabbi.

8 But be not ye called Rabbi: for one is your Master, *even* Christ; and all ye are brethren.

9 És senkit e földön Atyátoknak ne nevezetek: mert egy a ti Atyátok, a ki mennyben vagyon.

10 Ne hivattassatok Doktoroknak is: mert egy a ti Doktorotok a Krisztus.

11 Hanem a ki köztetek legnagyobb, legyen ti szolgátok.

12 Valaki pedig magát felmagasztalja, megaláztatik: és a ki magát megalázza, felmagasztalatik.

13 De jaj néktek képmutató Írástudók és Farizeusok: mert a mennyeknek országát bezárjátok az emberek előtt; mert ti nem mentek bé, és a kik bé akarnának menni, azokat is nem bocsátjátok.

14 Jaj néktek képmutató Írástudók és Farizeusok: mert a szegény özvegyeknek házokat megemésztitek hosszú könyörgésnek színe alatt, annakokáért súlyosabb léssen a ti büntetésetek.

15 Jaj néktek képmutató Írástudók és Farizeusok: mert mind a tengert, mind a földet elkerültek, hogy Pogányból Zsidót tégyetek, és mikor Zsidóvá lejéud, azt a gyehennának fiává térszitek, kétszerte inkább hogynem mint ti volnátok.

16 Jaj néktek vak vezérek: kik azt mondjátok: Valaki esküszik a templomra, semmi az; valaki pedig esküszik a templomnak aranyára, bűnös az.

17 Bolondok és vakok: mert mellyik nagyobb, az arany-é vagy a templom, melly szenté teszi az aranyat?

18 És valaki esküszik az oltárra, semmi az; de valaki esküszik az oltárra tett ajándékra, bűnös az.

19 Bolondok és vakok: mert mellyik nagyobb, az ajándék-é, vagy az oltár, melly megszenteli az ajándékot?

20 A ki azért esküszik az oltárra, arra is esküszik, és mind azokra, mellyek az oltáron vagynak.

21 És a ki esküszik a templomra, mind arra esküszik, mind pedig arra, a ki a templomban lakozik.

22 És a ki esküszik az égre,

9 And call no man your father upon the earth: for one is your Father, which is in heaven.

10 Neither be ye called masters: for one is your Master, even Christ.

11 But he that is greatest among you shall be your servant.

12 And whosoever shall exalt himself shall be abased; and he that shall humble himself shall be exalted.

13 ¶ But woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye shut up the kingdom of heaven against men: for ye neither go in yourselves, neither suffer ye them that are entering to go in.

14 Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye devour widows' houses, and for a pretence make long prayer: therefore ye shall receive the greater damnation.

15 Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye compass sea and land to make one proselyte; and when he is made, ye make him twofold more the child of hell than yourselves.

16 Woe unto you, ye blind guides, which say, Whosoever shall swear by the temple, it is nothing; but whosoever shall swear by the gold of the temple, he is a debtor!

17 Ye fools and blind: for whether is greater, the gold, or the temple that sanctifieth the gold?

18 And, Whosoever shall swear by the altar, it is nothing; but whosoever sweareth by the gift that is upon it, he is guilty.

19 Ye fools and blind: for whether is greater, the gift, or the altar that sanctifieth the gift?

20 Whoso therefore shall swear by the altar, sweareth by it, and by all things thereon.

21 And whoso shall swear by the temple, sweareth by it, and by him that dwelleth therein.

22 And he that shall swear by

esküszik az Istennek királyiszékire, és arra a ki abban ül.

23 Jaj néktek képmutató Írástudók és Farizeusok: mert megdézsmáljátok a méntát, a kaprot, a köményt, és elhagyjátok, a mi a törvényben fődolog volna, és ítéletet, az irgalmasságot és a tökéletességet, ezeket kellene cselekedni, amazokat is el nem *kellene* hagyni.

24 Vak vezérek, kik megszuritek a szunyogot, a tevét pedig elnyelitek.

25 Jaj néktek képmutató Írástudók és Farizeusok: mert megtisztítjátok a pohárnak és a tálnak külső részét, belől pedig azok rakvák ragadományyal és mértékletlenséggel.

26 Vak Farizeé, tisztítsd meg először a mi belől vagon a pohárban és a tálban, hogy a mi kívül vagon az is tiszta legyen.

27 Jaj néktek képmutató Írástudók és Farizeusok: mert szinte hasonlatosok vagytok a megfejtett koporsókhoz, melyek kívül ugyan szépeknek tetszenek; belől pedig rakvák holtaknak tetemeivel, és minden undoksággal.

28 Ezenképen ti is kívül ugyan láttatok az embereknek igazaknak: de belől rakvák vagytok képmutatással és minden *Isten* törvénye ellen való bűnnel.

29 Jaj néktek képmutató Írástudók és Farizeusok: mivelhogy építitek a Próféta^{knak} koporsóikat, és az igazaknak temetések helyét ékesgetitek.

30 És ezt mondjátok: Ha a mi atyáinknak idejekben éltünk volna, nem lettünk volna nekik társaik a Próféta^{knak} öletésekben.

31 Azért ti magatok ellen bizonyoságot téstek, hogy ti fiai vagytok azoknak, kik megölték a Próféta^{kat}.

32 Ti is töltsétek bé a ti atyáitoknak mértékeket.

33 Kígyók, mérges kígyóknak nemzetségei, mi módon távoztathatjátok el a gyehennának büntetését.

34 Azokáért ímé én bocsátok ti

heaven, sweareth by the throne of God, and by him that sitteth thereon.

23 Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye pay tithe of mint and anise and cummin, and have omitted the weightier matters of the law, judgment, mercy, and faith: these ought ye to have done, and not to leave the other undone.

24 Ye blind guides, which strain at a gnat, and swallow a camel.

25 Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye make clean the outside of the cup and of the platter, but within they are full of extortion and excess.

26 Thou blind Pharisee, cleanse first that which is within the cup and platter, that the outside of them may be clean also.

27 Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye are like unto whited sepulchres, which indeed appear beautiful outward, but are within full of dead men's bones, and of all uncleanness.

28 Even so ye also outwardly appear righteous unto men, but within ye are full of hypocrisy and iniquity.

29 Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! because ye build the tombs of the prophets, and garnish the sepulchres of the righteous,

30 And say, If we had been in the days of our fathers, we would not have been partakers with them in the blood of the prophets.

31 Wherefore ye be witnesses unto yourselves, that ye are the children of them which killed the prophets.

32 Fill ye up then the measure of your fathers.

33 Ye serpents, ye generation of vipers, how can ye escape the damnation of hell?

34 ¶ Wherefore, behold, I send

hozzátok Prófétákat és Bölceket és Írástudókat, és azok közül némelyeket megöltök és megfeszítetek; és azok közül némelyeket megostoroztok a ti zsinagógáitokban, és kergettek egyik városból a másikba.

85 Hogy szálljon ti reátok minden igaz vér, melly kiontatott e földön, az igaz Ábelnek véréből fogva mind a Zakariásnak, Barakiás fiának véréig, kit megöltetek a templom között és az oltár között.

86 Bizony mondom néktek, hogy mind ezek reá következnak e nemzetségre.

87 Jerúsálem! Jerúsálem! ki megöldöd a Prófétákat és megkövezed azokat, kik te hozzád bocsáttatnak, mennyiszor akartam egybegyűjteni a te fiaidat, miképen a tyúk az ő fiáját egybegyűjti szárnyai alá; és nem akartátok?

88 Ímé azért a ti házatok pusztá lesznek;

89 Mert mondom néktek, hogy ez időtől fogva nem láttok engemet, mígnem *ezt* mondjátok: Áldott a ki jött az Úrnak nevében.

24. RÉSZ.

ÉS kimenvén Jézus a templomból, akar vala elmenni: és járulának ő hozzá az ő tanítványai, hogy mutogatnák a templom épületeit.

2 Jézus pedig monda nékik: Nem látjátok-e mind ezeket? Bizony mondom néktek: Nem marad ebben egy kő más kővön, melly el nem romlana.

3 És mikor az Olajfáknak hegyén ülne, menének magánosan ő hozzá az ő tanítványai, és mondának: *Uram!* mond meg nekünk mikor lesznek ezek, és micsoda jele lesz a te eljövetelednek és a világ végének?

4 És felelvén Jézus monda nékik: Meglássátok hogy valaki titeket el ne hitessen.

5 Mert sokan fognak eljönni az én nevemben, kik ezt mondják: Én vagyok a Krisztus, és sokakat elhíttetnek.

unto you prophets, and wise men, and scribes: and *some* of them ye shall kill and crucify; and *some* of them shall ye scourge in your synagogues, and persecute *them* from city to city:

85 That upon you may come all the righteous blood shed upon the earth, from the blood of righteous Abel unto the blood of Zacharias son of Barachias, whom ye slew between the temple and the altar.

86 Verily I say unto you, All these things shall come upon this generation.

87 O Jerusalem, Jerusalem, *thou* that killest the prophets, and stonest them which are sent unto thee, how often would I have gathered thy children together, even as a hen gathereth her chickens under *her* wings, and ye would not!

88 Behold, your house is left unto you desolate.

89 For I say unto you, Ye shall not see me henceforth, till ye shall say, Blessed *is* he that cometh in the name of the Lord.

CHAPTER 24.

AND Jesus went out, and departed from the temple: and his disciples came to *him* for to shew him the buildings of the temple.

2 And Jesus said unto them, See ye not all these things? verily I say unto you, There shall not be left here one stone upon another, that shall not be thrown down.

3 ¶ And as he sat upon the mount of Olives; the disciples came unto him privately, saying, Tell us, when shall these things be? and what *shall be* the sign of thy coming, and of the end of the world?

4 And Jesus answered and said unto them, Take heed that no man deceive you.

5 For many shall come in my name, saying, I am Christ; and shall deceive many.

6 Következik ez is, hogy halljatok hadakozásokat, és hadakozásoknak híreit, meglássátok, hogy meg ne háborodjatok: mert szükség mind ezeknek meglenniük, de még akkor nem leszzen vége.

7 Mert támad egyik nemzetség a másikkra, egyik ország a másikkra; és lesznek éhségek, döghalálok és földindulások minden helyeken.

8 Mind ezek pedig csak kezdeti lesznek a sok nyomorúságoknak.

9 Akkor megnyomorítanak titeket és megölnék; és gyűlölségesek lesztek minden népek előtt az én nevemért.

10 És akkor sokan megbotránkoznak, és egyik a másikat elárulja, és egyik a másikat gyűlöli.

11 És sok hamis Próféták támadnak, kik sokakat elhitetnek.

12 És mivelhogy a bűn igen megsokasodik, az attyafiúi szeretet is igen meghidegedik sokakban.

13 De a ki végig megmarad, az idvezül.

14 És prédikáltatik az *Isten* országának Evangyélioma az egész földön, hogy az minden Pogányoknak bizonyosságul legyen, és ezek után eljő *Jerusalemnek* vége.

15 Mikor azért látándjátok ama pusztító utálatosságot melly a szent helyen fog állani, melly megmondott Dániel Prófétától: (a ki olvassa, jól gondolkodjék róla.)

16 Akkor a kik Júdeában *lésznek*, fussanak a hegyekre.

17 A ki a felső házában *lészzen*, ne szálljon alá, hogy valamit házából kivigyen.

18 És a ki a mezőn *lészzen*, ne térjen haza, hogy az ő ruháit elvigye.

19 Jaj pedig a terhes asszonyoknak és a szoptatóknak azokon a napokon.

20 Imádkozzatok pedig, hogy télben ne legyen futástok, se Szombaton.

21 Mert *lészzen* akkor nagy nyomorúság, minémű nem volt e világ kezdetitől fogva ez ideig, ezután is nem *lészzen*.

22 És ha azok a napok meg nem

6 And ye shall hear of wars and rumours of wars: see that ye be not troubled: for all *these things* must come to pass, but the end is not yet.

7 For nation shall rise against nation, and kingdom against kingdom: and there shall be famines, and pestilences, and earthquakes, in divers places.

8 All these *are* the beginning of sorrows.

9 Then shall they deliver you up to be afflicted, and shall kill you: and ye shall be hated of all nations for my name's sake.

10 And then shall many be offended, and shall betray one another, and shall hate one another.

11 And many false prophets shall rise, and shall deceive many.

12 And because iniquity shall abound, the love of many shall wax cold.

13 But he that shall endure unto the end, the same shall be saved.

14 And this gospel of the kingdom shall be preached in all the world for a witness unto all nations; and then shall the end come.

15 When ye therefore shall see the abomination of desolation, spoken of by Daniel the prophet, stand in the holy place, (whoso readeth, let him understand.)

16 Then let them which be in Judea flee into the mountains:

17 Let him which is on the housetop not come down to take any thing out of his house:

18 Neither let him which is in the field return back to take his clothes.

19 And woe unto them that are with child, and to them that give suck in those days!

20 But pray ye that your flight be not in the winter, neither on the sabbath day:

21 For then shall be great tribulation, such as was not since the beginning of the world to this time, no, nor ever shall be.

22 And except those days should

rövidítették volna, mindenestől fogva elveszne minden ember, de a választottakért megrövidítettnek a nyomorúságnak napjai.

23 Akkor, ha valaki ezt mondja néktek: Imé itt *va*gyon a Krisztus, vagy amott: ne hidjétek:

24 Mert hamis Krisztusok és hamis Proféták támadnak, és nagy jeleket és csudákat tésznek, ugyanarra, hogy elhitessék, ha lehetne, a választottakat is.

25 Imé eleve megmondottam néktek.

26 Azért ha ezt mondandják néktek: Imé a pusztában *va*gyon; ne menjetek ki. Imé a rejtek házakban: ne hidjétek;

27 Mert miként a villámlás kijő napkeletről, és megtetszik napnyugotra is, úgy lesz az ember Fijának eljövetele is.

28 Mert valahol lejend a dög, oda gyűlnek a saskeselyűk.

29 Mindjárt pedig azoknak a napoknak nyomorúságok után a nap meghomályosodik, és a hold nem fénylik, a csillagok lehullanak az égről, és az egeknek hatalmaságai megháborodnak.

30 Akkor megtetszik az ember Fijának jele az égen, és akkor a földnek minden nemzetiségei sírnak és meglátják az embernek fiját eljöni az égnek felhőiben nagy hatalommal és dicsőséggel.

31 És ő elküldi az ő Angyalait trombitának hatalmas szavával, és az ő választottit egybegyűjtik a négy szelekről, az egeknek egyik végektől fogva a másik végeig.

32 A figefáról pedig végyetek példát: mikor az ő ága gyenge és levelezik; tudjátok hogy közel *va*gyon a nyár.

33 Azonképen ti is mikor mind ezeket látandjátok, tudjátok hogy közel *va*gyon a Krisztus, és csak az ajtó előtt.

34 Bizony mondom néktek, hogy

be shortened, there should no flesh be saved: but for the elect's sake those days shall be shortened.

23 Then if any man shall say unto you, Lo, here *is* Christ, or there; believe *it* not.

24 For there shall arise false Christs, and false prophets, and shall shew great signs and wonders; insomuch that, if *it were* possible, they shall deceive the very elect.

25 Behold, I have told you before.

26 Wherefore if they shall say unto you, Behold, he is in the desert; go not forth: behold, *he is* in the secret chambers; believe *it* not.

27 For as the lightning cometh out of the east, and shineth even unto the west; so shall also the coming of the Son of man be.

28 For wheresoever the carcass is, there will the eagles be gathered together.

29 ¶ Immediately after the tribulation of those days shall the sun be darkened, and the moon shall not give her light, and the stars shall fall from heaven, and the powers of the heavens shall be shaken:

30 And then shall appear the sign of the Son of man in heaven: and then shall all the tribes of the earth mourn, and they shall see the Son of man coming in the clouds of heaven with power and great glory.

31 And he shall send his angels with a great sound of a trumpet, and they shall gather together his elect from the four winds, from one end of heaven to the other.

32 Now learn a parable of the fig tree; When his branch is yet tender, and putteth forth leaves, ye know that summer *is* nigh:

33 So likewise ye, when ye shall see all these things, know that it is near, *even* at the doors.

34 Verily I say unto you, This

el nem múlik e mostani egy nemzet, mígnem mindezek meglesznek.

35 Az ég és a föld elmúlnak, de az én beszédim semmiképen el nem múlnak.

36 Ama napot pedig és órát senki nem tudja, még a menynei Angyalok is; hanem csak az én Atyám egyedül.

37 Minémű *vala* pedig Noénak ideje, olyan leszen az ember Fijának eljövételének *is* ideje;

38 Mert mint az özönvíz előtt való napokban, esznek és isznak *vala*, házasodnak és házasítják *vala* leányikat mind a napig, melly nap béméne Noé a bárkába.

39 És nem tudhatták meg az özönvizet, mígnem eljött volna és mindeneket eltörlött volna; úgy leszen az ember Fijának eljövetele is.

40 Akkor ketten lesznek a mezőn: az egyik elragadtatik, a másik elhagyatik.

41 Két órló asszonyok lesznek a malomban: az egyik elragadtatik, a másik elhagyatik.

42 Vigyázatok azért: mert nem tudjátok melly órában jó el a ti Uratok.

43 Azt pedig megtudjátok, hogyha a háznak gazdája megtudhatná, az éjszakanak mellyik részén jó el a lopó; vigyázna, és nem hagyná megásni az ő házát.

44 Azért ti is legyetek készek; mert a melly órában nem gondolnátok, abban jó el az embernek Fija.

45 Kicsoda azért hív és bölcs szolgál, kit az ő Ura gondviselővé tett az ő háznépén, hogy azoknak eledelt adjon alkalmas idöben.

46 Boldog szolgál az, kit az ő Ura talál az ő tisztí szerint cselekedni, mikor *haza* jövénd.

47 Bizony mondom néktek, hogy minden jószágán gondviselővé teszi azt.

48 Hogyha pedig ama gonosz szolgál ezt gondolánda az ő szívében: Elhalasztja még az én Uram a hazajövetelt:

generation shall not pass, till all these things be fulfilled.

35 Heaven and earth shall pass away, but my words shall not pass away.

36 ¶ But of that day and hour knoweth no man, no, not the angels of heaven, but my Father only.

37 But as the days of Noe were, so shall also the coming of the Son of man be.

38 For as in the days that were before the flood they were eating and drinking, marrying and giving in marriage, until the day that Noe entered into the ark,

39 And knew not until the flood came, and took them all away; so shall also the coming of the Son of man be.

40 Then shall two be in the field; the one shall be taken, and the other left.

41 Two women shall be grinding at the mill; the one shall be taken, and the other left.

42 ¶ Watch therefore; for ye know not what hour your Lord doth come.

43 But know this, that if the goodman of the house had known in what watch the thief would come, he would have watched, and would not have suffered his house to be broken up.

44 Therefore be ye also ready: for in such an hour as ye think not the Son of man cometh.

45 Who then is a faithful and wise servant, whom his lord hath made ruler over his household, to give them meat in due season?

46 Blessed is that servant, whom his lord when he cometh shall find so doing.

47 Verily I say unto you, That he shall make him ruler over all his goods.

48 But and if that evil servant shall say in his heart, My lord delayeth his coming;

49 És kezdéndi verni az ő szolgáltságait, és a részegesekkel kezd enni és inni ;

50 Megjő annak a szolgának Ura, a melly napon nem várja, és a melly órában nem gondolja.

51 És elszakasztja azt, és a képmutató szolgálak közé számlálja ; ott léssen sírás és fogcsikorgatás.

25. RÉSZ.

AKKOR hasonló léssen a mennyeknek országa a tíz szűzekhez, kik az ő lámpásokat kezekbe vétén, a vőlegények eleibe menének.

2 Az öte pedig eszes vala, az öte bolond ;

3 A kik bolondok valának, mikor az ő lámpásokat kezekbe vevék, nem vivének olajt magokkal ;

4 Az eszesek pedig vittek vala olajt, az ő edényekben az ő lámpásokkal egybe.

5 Mikor pedig a vőlegény késnék, elszunnyadának mindnyájan és elaluvának.

6 Éjfélkor pedig kiáltás lón : Ihol jó a vőlegény, menjetek ki ő eleibe !

7 Akkor felkelének mind azok a szűzek, és elkészíték az ő lámpásokat.

8 A bolond szűzek pedig mondanak az eszeseknek : Adjatok nekünk a ti olajotokból : mert a mi lámpásink elaluszna.

9 Felelének pedig amaz eszesek mondván : *Nem adunk* : mert netalán nekünk és néktek nem léssen elég : Menjetek el inkább azokhoz, a kik árulják az olajt, és vegyetek magatoknak.

10 És mikor mennének venni, eljőve a vőlegény ; és a kik készek valának, bemenének ő vele a lakodalomba ; és bezáraték az ajtó.

11 Azután eljövének a több szűzek is, kik ezt mondják vala : Uram! Uram! nyisd meg nekünk.

12 Ő pedig felelvén, monda : Bizony mondom néktek, nem esmérlek titeket.

49 And shall begin to smite his fellow servants, and to eat and drink with the drunken ;

50 The lord of that servant shall come in a day when he looketh not for him, and in an hour that he is not aware of,

51 And shall cut him asunder, and appoint him his portion with the hypocrites : there shall be weeping and gnashing of teeth.

CHAPTER 25.

THEN shall the kingdom of heaven be likened unto ten virgins, which took their lamps, and went forth to meet the bridegroom.

2 And five of them were wise, and five were foolish.

3 They that were foolish took their lamps, and took no oil with them :

4 But the wise took oil in their vessels with their lamps.

5 While the bridegroom tarried, they all slumbered and slept.

6 And at midnight there was a cry made, Behold, the bridegroom cometh ; go ye out to meet him.

7 Then all those virgins arose, and trimmed their lamps.

8 And the foolish said unto the wise, Give us of your oil ; for our lamps are gone out.

9 But the wise answered, saying, Not so ; lest there be not enough for us and you : but go ye rather to them that sell, and buy for yourselves.

10 And while they went to buy, the bridegroom came ; and they that were ready went in with him to the marriage : and the door was shut.

11 Afterward came also the other virgins, saying, Lord, Lord, open to us.

12 But he answered and said, Verily I say unto you, I know you not.

13 Vigyázzatok azért: mert nem tudjátok sem a napját, sem az óráját, mellyen az embernek Fija eljő.

14 Mert *szinte úgy vagyon*, mint *mikor* valamely ember messze földre akarván menni, előszólitá az ő szolgálit és minden pénzét kezekbe adá.

15 Egynek ada öt talentomot, másnak kettőt, harmadiknak pedig egyet, mindeniknek a kereskedésben való értelme szerint: és azonnal elméne messze földre.

16 És elmenvén, a ki öt talentomot vett vala, kereskedék azokkal, és nyere más öt talentomot.

17 Azonképen, a ki két *talentomot* vett vala, nyere az is más két *talentomot*.

18 A ki pedig egy *talentomot* vett vala, elmenvén elásá azt a földbe, és elrejté az ő Urának pénzét.

19 Sok idő mulva pedig megjőve a szolgálknak Urok, és számot vete azokkal.

20 Akkor előjövén a ki öt talentomot vett vala, hoza más öt talentomot, ezt mondván: Uram! nékem öt talentomot adtál volt, ímé más öt talentomot nyertem azokon.

21 Monda pedig néki az ő Ura: Jól *vagyon* jámbor és hív szolgám, kevesen voltál hív, sokra bizlak ezután: menj bé a te Uradnak örömébe.

22 Előjövén az is, a ki két talentomot vett vala, monda: Uram! két talentomot adtál vala nékem, ímé két talentomot nyertem azokon.

23 És monda néki az ő Ura: Jól *vagyon* jó és hív szolgám: kevesen voltál hív, sokra bizlak ezután: menj bé a te Uradnak örömébe.

24 Előjövén az is, a ki egy talentomot vett vala, monda: Uram! tudtam, hogy kegyetlen ember vagy te, ki ott is aratsz, a hol nem vetettél, és a hol nem vetettél ott is takarsz.

18 Watch therefore; for ye know neither the day nor the hour wherein the Son of man cometh.

14 ¶ For the kingdom of heaven is as a man travelling into a far country, who called his own servants, and delivered unto them his goods.

15 And unto one he gave five talents, to another two, and to another one; to every man according to his several ability; and straightway took his journey.

16 Then he that had received the five talents went and traded with the same, and made them other five talents.

17 And likewise he that had received two, he also gained other two.

18 But he that had received one went and digged in the earth, and hid his lord's money.

19 After a long time the lord of those servants cometh, and reckoneth with them.

20 And so he that had received five talents came and brought other five talents, saying, Lord, thou deliveredst unto me five talents: behold, I have gained beside them five talents more.

21 His lord said unto him, Well done, thou good and faithful servant: thou hast been faithful over a few things, I will make thee ruler over many things: enter thou into the joy of thy lord.

22 He also that had received two talents came and said, Lord, thou deliveredst unto me two talents: behold, I have gained two other talents beside them.

23 His lord said unto him, Well done, good and faithful servant; thou hast been faithful over a few things, I will make thee ruler over many things: enter thou into the joy of thy lord.

24 Then he which had received the one talent came and said, Lord, I knew thee that thou art a hard man, reaping where thou hast not sown, and gathering where thou hast not strewed:

25 Ezért félvén *tőled*, elmentem és elástam a te talentomodat a földbe; ihon a te pénzed megvagyon.

26 Felelvén pedig az ő Ura, monda néki: Gonosz és rest szolga, tudtad hogy ott is aratok, a hol nem vetettem; és ott is takarok, a hol nem vetettem.

27 Kellett volna azért az én pénzemet a pénzváltóknak adnod, és én megjövén nyereséggel vettem volna el az én pénzemet.

28 Vegyétek el azért ő tőle az *egy* talentomot, és adjátok annak, a kinek tíz talentoma vagyon.

29 Mert mindennek, a kinek vagyon, adatik, és megszaporitattik, a kinek pedig nincs, a mije vagyon is, elvétetik tőle.

30 És a haszontalan szolgát vesétek a külső setétségre; ott leszen sírás és fogaknak csikorgatások.

31 Mikor pedig eljövendő az embernek Fija az ő dicsőségével és mind a szent Angyalok ő vele, akkor től az ő dicsőségének királyi-székiében.

32 És gyűjtetnek ő eleibe minden népek, és elválasztja őket egymástól, mint a pásztor elválasztja a juhokat a kecskéktől.

33 És állatja a juhokat jobbkeze felől, a kecskéket pedig balkeze felől.

34 Akkor ezt mondja a Király azoknak, kik az ő jobbkeze felől *lesznek*: Jertek el én Atyámnak áldottai, birjátok az országot, melly megkészítettet néktek e világ fundamentomának felvettése előtt.

35 Mert éheztem, és ennem adtatok; szomjuhoztam és innom adtatok: útonjáró voltam és befogadtatok engemet.

36 Meztelen voltam, és megruháztatok engemet: beteg voltam, és meglátogattatok engemet: fogoly voltam, és én hozzám jöttetek.

37 Akkor felelnek néki az igazak, ezt mondván: Uram! mikor lát-

25 And I was afraid, and went and hid thy talent in the earth: lo, *there* thou hast *that is* thine.

26 His lord answered and said unto him, *Thou* wicked and slothful servant, thou knewest that I reap where I sowed not, and gather where I have not strewed:

27 Thou oughtest therefore to have put my money to the exchangers, and *then* at my coming I should have received mine own with usury.

28 Take therefore the talent from him, and give it unto him which hath ten talents.

29 For unto every one that hath shall be given, and he shall have abundance: but from him that hath not shall be taken away even that which he hath.

30 And cast ye the unprofitable servant into outer darkness: there shall be weeping and gnashing of teeth.

31 ¶ When the Son of man shall come in his glory, and all the holy angels with him, then shall he sit upon the throne of his glory:

32 And before him shall be gathered all nations: and he shall separate them one from another, as a shepherd divideth *his* sheep from the goats:

33 And he shall set the sheep on his right hand, but the goats on the left.

34 Then shall the King say unto them on his right hand, Come, ye blessed of my Father, inherit the kingdom prepared for you from the foundation of the world:

35 For I was a hungered, and ye gave me meat: I was thirsty, and ye gave me drink: I was a stranger, and ye took me in:

36 Naked, and ye clothed me: I was sick, and ye visited me: I was in prison, and ye came unto me.

37 Then shall the righteous answer him, saying, Lord, when

tuk, hogy éheztl volna és táplál-
tunk volna tégedet? vagy hogy
szomjuhoztál volna és innod ad-
tunk volna?

38 Mikor láttuk pedig hogy úton-
járó voltál volna, és házunkba
fogadtunk volna tégedet? vagy
hogy mezítelen voltál volna, és
megruháztunk volna?

39 Vagy mikor láttunk téged
beteg, vagy tömlőczben, hogy
tehozzád mentünk volna?

40 És felelvén a Király, ezt
mondja nékik: Bizony mondom
néktek, a mit cselekedtetek egygel
az én kicsiny atyámfiai közül, én
magammal cselekedtetek.

41 Akkor szól azoknak is, kik az
ő balkeze felől *lésznek illgen mó-
don*: Atkoztak, menjete el tőlem
az örök tűzre, melly készítettett
az Ördögnek és az ő Angyalainak:

42 Mert éheztem, és nem adtatok
ennem: szomjuhoztam, és nem
adtatok innom.

43 Útonjáró voltam, és nem fo-
gadtatok bé engemet: mezítelen
voltam, és meg nem ruháztatok
engemet: beteg *voltam*, tömlőcz-
ben *voltam*, és meg nem látogatta-
tok engemet.

44 Akkor azok is felelnek néki,
azt mondván: Uram! mikor lát-
tunk téged éhezni, vagy szomju-
hozni, vagy úton járni, vagy me-
zítelenen, vagy beteg, vagy a
tömlőczben, és nem szolgáltunk
volna néked?

45 Akkor felel nékik, ezt mond-
ván: Bizony mondom néktek,
mivelhogy *ezeket* nem míveltétek
egygel ez én kicsinyeim közül, én
velem nem míveltétek.

46 És elmennek ezek az örök
gyötrelembe; az igazak pedig az
örök életre.

26. RÉSZ.

ÉS mikor mind ezeket a beszé-
deket elvégezte volna Jézus,
monda az ő tanítványinak:

2 Tudjátok, hogy két nap el-
mulva a Husvétnek innepeleszen,
és az embernek Fija elárultatik
hogy megfeszíttessék.

saw we thee a hungered, and
fed *thee*? or thirsty, and gave *thee*
drink?

38 When saw we thee a stranger,
and took *thee* in? or naked, and
clothed *thee*?

39 Or when saw we thee sick, or
in prison, and came unto thee?

40 And the Kings shall answer and
say unto them, Verily I say unto
you, Inasmuch as ye have done *it*
unto one of the least of these my
brethren, ye have done *it* unto
me.

41 Then shall he say also unto
them on the left hand, Depart from
me, ye cursed, into everlasting
fire, prepared for the devil and
his angels:

42 For I was a hungered, and ye
gave me no meat: I was thirsty,
and ye gave me no drink:

43 I was a stranger, and ye took
me not in: naked, and ye clothed
me not: sick, and in prison, and
ye visited me not.

44 Then shall they also answer
him, saying, Lord, when saw we
thee a hungered, or athirst, or a
stranger, or naked, or sick, or in
prison, and did not minister unto
thee?

45 Then shall he answer them,
saying, Verily I say unto you,
Inasmuch as ye did *it* not to one
of the least of these, ye did *it* not
to me.

46 And these shall go away into
everlasting punishment: but the
righteous into life eternal.

CHAPTER 26.

AND it came to pass, when Jesus
had finished all these sayings,
he said unto his disciples,

2 Ye know that after two days is
the feast of the passover, and the
Son of man is betrayed to be cru-
cified.

3 Akkor egybegyülének a Papi-
fejedelmek, az Írástudók és a nép-
nek Vénei a Főpapnak házába, ki
Kajafásnak mondatik vala.

4 És egyenlőképen tanácsot tar-
tának, hogy Jézust álnoksággal
megfognák és megölnék.

5 De ezt mondják vala: Ne *mi-
veljük* az innepen, hogy a nép
között ne legyen támadás.

6 És mikor Jézus volna Bethá-
niában a poklos Simon házában.

7 Ment vala ő hozzá egy asszony,
kinél vala drága kenetnek alabás-
tromból *csindli szelenczéje*, és töltöt-
te vala az ő fejére, mikor ő *az ass-
talhoz* leült volna.

8 Azt látván pedig az ő ta-
nítványai, megharagvának, ezt
mondván: Mire való ez a haszon-
talan tékozlás?

9 Mert eladhatták volna nagy
áron e kenetet és adhatták volna
a szegényeknek.

10 Mikor pedig ezt eszébe vette
volna Jézus, monda nékik: Miért
háborgatjátok ez asszonyt? Mert
jó cselekedetet cselekedett én
velem;

11 Mert a szegények mindenkor
lésznek veletek; de én nem min-
denkor lészek veletek.

12 Mert hogy ez e kenetet töltötte
az én testemre, az én temetésemre
nézve mívelte.

13 Bizony mondom néktek, vala-
hol az egész világon prédikáltatik
az Evangyéliom, a mit ez én velem
cselekedék, az is hirdettetik, az ő
emlékezetéért.

14 Akkor elmenvén egy a tizen-
két tanítványok közül, ki monda-
tik vala Iskáriótes Júdásnak, a
Papifejedelmekhez.

15 Monda nékik: Mit akartok
nékem adni, és én, őtet néktek
kezetekbe adom? Ők pedig ren-
delének néki harmincz ezüst*pénzt*.

16 Az időtől fogva keres vala
alkalmatosságot *Júdás*, hogy őtet
elárulná.

17 A pogácsás innepnek pedig
első *napján* menének a tanítványok
Jézushoz, ezt mondván néki: Hol

3 Then assembled together the
chief priests, and the scribes, and
the elders of the people, unto the
palace of the high priest, who was
called Caiaphas,

4 And consulted that they might
take Jesus by subtilty, and kill
him.

5 But they said, Not on the feast
day, lest there be an uproar among
the people.

6 ¶ Now when Jesus was in
Bethany, in the house of Simon
the leper,

7 There came unto *him* a woman
having an alabaster box of very
precious ointment, and poured it
on his head, as he sat at meat.

8 But when his disciples saw *it*,
they had indignation, saying, To
what purpose *is* this waste?

9 For this ointment might have
been sold for much, and given to
the poor.

10 When Jesus understood *it*, he
said unto them, Why trouble ye
the woman? for she hath wrought
a good work upon me.

11 For ye have the poor always
with you; but me ye have not
always.

12 For in that she hath poured
this ointment on my body, she did
it for my burial.

13 Verily I say unto you, Where-
soever this gospel shall be preached
in the whole world, *there* shall also
this, that this woman hath done,
be told for a memorial of her.

14 ¶ Then one of the twelve,
called Judas Iscariot, went unto
the chief priests,

15 And said *unto them*, What will
ye give me, and I will deliver him
unto you? And they covenanted
with him for thirty pieces of silver.

16 And from that time he sought
opportunity to betray him.

17 ¶ Now the first *day* of the
feast of unleavened bread the dis-
ciples came to Jesus, saying unto

akarod hogy megkészítsük néked ételedre a Húsvéti bárányt ?

18 Ő pedig monda : Menjetek el a városba egy emberhez, és ezt mondjátok néki : A Mester ezt mondja : Az én idóm közel vagyon ; te nálad eszem meg a Húsvéti bárányt az én tanítványaimmal.

19 És aképen cselekedének a tanítványok, a mint megparancsolta vala nékik Jézus ; és megkészíték a Húsvéti bárányt.

20 És mikor estve volna, letelepedék a tizenkét tanítványokkal.

21 És mikor ennének, monda : Bizony mondom néktek, ti közöttetek egy elárul engemet.

22 És felette igen megszorodván, kezdék egyenként néki mondani : Én vagyok-é az Uram ?

23 Ő pedig felelvén, monda : A ki velem együtt mártja kezét a táliba, az árul el engemet.

24 Az embernek Fija jó lehet elmegyén, a mint meg vagyon írva ő fölé : de jaj annak az embernek, a ki által az embernek Fija elárultatik ; jobb volt volna annak az embernek, ha nem született volna.

25 Felelvén pedig Júdás, a ki őtet akarja vala elárulni, monda : Én vagyok-é az, Mester ? Mondta néki : Te mondád.

26 És mikor ennének, vevé Jézus a kenyeret, és mikor hálákat adott volna megszegé, és adá az ő tanítványinak, s monda : Vegyétek, egyétek, ez az én testem.

27 És mikor a pohárt vette volna és hálákat adott volna, adá nékik, mondván : Igyatok ebből mindnyájan ;

28 Mert ez az én vérem, mely új Testamentomnak vére ; mely sokaknak bűnök bocsánatjára ki-ontatik.

29 Mondom pedig néktek, hogy nem iszom ez időtől fogva e szőlőtokének gyümölcsében, mind a napig, melyen ti veletek újat iszom az én Atyám országában.

30 És mikor dicséretet énekeltek

him, Where wilt thou that we prepare for thee to eat the passover ?

18 And he said, Go into the city to such a man, and say unto him, The Master saith, My time is at hand ; I will keep the passover at thy house with my disciples.

19 And the disciples did as Jesus had appointed them ; and they made ready the passover.

20 Now when the even was come, he sat down with the twelve.

21 And as they did eat, he said, Verily I say unto you, that one of you shall betray me.

22 And they were exceeding sorrowful, and began every one of them to say unto him, Lord, is it I ?

23 And he answered and said, He that dippeth his hand with me in the dish, the same shall betray me.

24 The Son of man goeth as it is written of him : but woe unto that man by whom the Son of man is betrayed ! it had been good for that man if he had not been born.

25 Then Judas, which betrayed him, answered and said, Master, is it I ? He said unto him, Thou hast said.

26 ¶ And as they were eating, Jesus took bread, and blessed it, and brake it, and gave it to the disciples, and said, Take, eat ; this is my body.

27 And he took the cup, and gave thanks ; and gave it to them, saying, Drink ye all of it ;

28 For this is my blood of the new testament, which is shed for many for the remission of sins.

29 But I say unto you, I will not drink henceforth of this fruit of the vine, until that day when I drink it new with you in my Father's kingdom.

30 And when they had sung a

volna, kimenének az Olajfáknak hegyére.

31 Akkor monda nékik Jézus: Mindnyájan ti ez éjszaka megbotránkoztok én bennem: mert meg vagyon írva: Megverem a pászort, és elszéledeznek a nyájnak jűhái.

32 Minekutánna pedig feltámadandok, előveszlek titeket Galileában.

33 Felelvén pedig Péter, monda néki: Ha mindnyájan megbotránkoznak is te benned, én soha meg nem botránkozom.

34 Monda néki Jézus: Bizony mondom néked, ez éjszakán minkeelőtte a kakas szólna, háromszor megtagadsz engemet.

35 Monda néki Péter: Ha meg kell is veled halnom, meg nem tagadlak téged! Hasonlatosképen szólának a többi tanítványok is.

36 Akkor méne Jézus ó velek a faluba, melly Gethsemánének hivatik és monda a tanítványoknak: Űjjetek le itt addig, míg elmegyek, és amott imádkozom.

37 És maga mellé vevén Pétert és Zebedeusnak két fíjait, szomorodni kezdé, és felette igen gyöttrődni.

38 Akkor monda nékik Jézus: Mindenfelől szomorú az én lelkem halálíg: maradjatok itt, és vigyázzatok én velem.

39 És egy kevésé előmenvén, arcczal lecsék, könyörögvén és ezt mondván: Én atyám! ha lehetséges, múlték el e pohár én tőlem: mindazáltal nem úgy legyen mint én akarom, hanem a mint te.

40 Akkor méne a tanítványokhoz, és találá őket aluva, és monda Péternek: Így nem vigyázhattok-é én velem egy óráig?

41 Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértetbe ne essetek: mert jóllehet a lélek kész, de a test erőtelen.

42 Ismét elméne másodszer is, és könyörge, mondván: Én Atyám! ha el nem múltatik én tőlem e pohár, hogy meg ne innám azt, legyen a te akaratod.

43 És mikor megtért volna, találá

hymn, they went out into the mount of Olives.

31 Then saith Jesus unto them, All ye shall be offended because of me this night: for it is written, I will smite the Shepherd, and the sheep of the flock shall be scattered abroad.

32 But after I am risen again, I will go before you into Galilee.

33 Peter answered and said unto him, Though all men shall be offended because of thee, yet will I never be offended.

34 Jesus said unto him, Verily I say unto thee, That this night, before the cock crow, thou shalt deny me thrice.

35 Peter said unto him, Though I should die with thee, yet will I not deny thee. Likewise also said all the disciples.

36 ¶ Then cometh Jesus with them unto a place called Gethsemane, and saith unto the disciples, Sit ye here, while I go and pray yonder.

37 And he took with him Peter and the two sons of Zebedee, and began to be sorrowful and very heavy.

38 Then saith he unto them, My soul is exceeding sorrowful, even unto death: tarry ye here, and watch with me.

39 And he went a little further, and fell on his face, and prayed, saying, O my Father, if it be possible, let this cup pass from me: nevertheless, not as I will, but as thou wilt.

40 And he cometh unto the disciples, and findeth them asleep, and saith unto Peter, What, could ye not watch with me one hour?

41 Watch and pray, that ye enter not into temptation: the spirit indeed is willing, but the flesh is weak.

42 He went away again the second time, and prayed, saying, O my Father, if this cup may not pass away from me, except I drink it, thy will be done.

43 And he came and found them

lá őket ismét aluva: mert az ő szemek megnehezédtek vala.

44 És nékik békét hagyván, ismét elméne, és imádkozék harmadszor is azon beszéddel szólván.

45 Akkor méne az ő tanítványaihoz és monda nékik: Aludjatok immár és nyugodjatok: Imé elközelget az óra és az embernek Fija adatik a bűnösöknek kezekbe.

46 Keljetek fel, menjünk el: Imé elközelget, a ki engemet elárúl.

47 És mikor ezeket szóláná, imé Júdás, egy a tizenkettő közül eljőve, és vele együtt sok nép fegyverekkel és fustélyokkal, kik a Papifejedelmektől és a népnek Vénéitől *bocsáttattak vala*.

48 A ki pedig ötet elárúlta vala, adott nékik jelt, ezt mondván: Valakit én megcsókolándok, az a Jézus, megtartsátok azt.

49 Annakokáért mihelyt Jézus-hoz jutott volna, monda néki: Egésséggel Mester! és megcsókolá őtet.

50 Jézus pedig monda néki: Bárátom miért jöttél? Akkor járulának, és kezeiket Jézusra vetvén, megfogák őtet.

51 És imé egy azok közül, kik Jézussal *valának*, kezét nyújtván, kivoná az ő szablyáját, és mikor a Főpapnak szolgáljához vágott volna, elvágá az egyik fülét.

52 Akkor monda annak Jézus: Tedd el a te szablyádat helyére: mert valakik fegyvert fognak, fegyverrel kell veszniek.

53 Avagy gondolod-é, hogy én nem kérhetném az én Atyámat, hogy most ide én mellém adna többeket tizenkét sereg Angyaloknál?

54 De mimódon telnének bé az Írások, hogy így kell lenni?

55 Az órában monda Jézus a seregnek: Mint egy latorra úgy jöttek fegyverekkel és fustélyokkal, hogy megfognátok engemet, *jöllehet* minden napon ti nálatok ültem, tanítván a templomban és nem fogtatok meg engemet.

56 Mind ez pedig lett, hogy bé-

asleep again: for their eyes were heavy.

44 And he left them, and went away again, and prayed the third time, saying the same words.

45 Then cometh he to his disciples, and saith unto them, Sleep on now, and take *your* rest: behold, the hour is at hand, and the Son of man is betrayed into the hands of sinners.

46 Rise, let us be going: behold, he is at hand that doth betray me.

47 ¶ And while he yet spake, lo, Judas, one of the twelve, came, and with him a great multitude with swords and staves, from the chief priests and elders of the people.

48 Now he that betrayed him gave them a sign, saying, Whomsoever I shall kiss, that same is he; hold him fast.

49 And forthwith he came to Jesus, and said, Hail, Master; and kissed him.

50 And Jesus said unto him, Friend, wherefore art thou come? Then came they, and laid hands on Jesus, and took him.

51 And, behold, one of them which were with Jesus stretched out *his* hand, and drew his sword, and struck a servant of the high priest, and smote off his ear.

52 Then said Jesus unto him, Put up again thy sword into his place: for all they that take the sword shall perish with the sword.

53 Thinkest thou that I cannot now pray to my Father, and he shall presently give me more than twelve legions of angels?

54 But how then shall the Scriptures be fulfilled, that thus it must be?

55 In that same hour said Jesus to the multitudes, Are ye come out as against a thief with swords and staves for to take me? I sat daily with you teaching in the temple, and ye laid no hold on me.

56 But all this was done, that the

telnének a Prófétáknak írásaik. Akkor mind az ő tanítványai elhagyván őtet, elfutának.

57 Amazok pedig megfogván Jézust, vivék Kajafáshoz a Főpaphoz, hol az Írástudók és a Vének összegyűltek vala.

58 Péter pedig követi vala őtet távol mind a Főpap házáig, és bé menvén, ül vala a szolgálkkal, hogy látná végét.

59 A papifejedelmek pedig és a Vének, és mind az egész gyülekezet keresnek vala hamis bizonyosságot Jézus ellen, hogy őtet megölnék.

60 És nem találának: És noha sok hamis tanúk jöttek volna elő: mindazáltal ugyan nem találának: Utolszor pedig két hamis tanúk előjövén.

61 Mondának: Ez ezt mondotta: Elronthatom az Istennek templomát, és harmadnapra megépíthetem azt.

62 És felevén a Főpap, monda néki: Semmit nem felelsz-e? micsoda a mit te ellened ezek vallanak?

63 Jézus pedig hallgat vala. És felevén a Főpap, monda néki: Az élő Istenre kénszerítelek tégedet, hogy mond meg nekünk, hogy te vagy-e ama Krisztus, az Istennek Fija?

64 Monda néki Jézus: Te mondád. Sőt annakfelette mondom nektek: Ez idő után meglátjátok az embernek Fiját ülni az Istennek hatalmas jobbja felől és eljőni az égnek felhőiben.

65 Akkor a Főpap megszakasztá a maga ruháit és monda: Káromlást szóla; mit teszünk több bizonyosságokkal? ímé most halljátok az ő káromlását!

66 Mint tetszik nektek? Amazok pedig felevén, mondának: Méltó halálra!

67 Akkor pökdösének az ő orcájára, és őtet arczúl csapdosák, némmeltek pedig pálczákkal verék őtet.

68 Ezt mondván: Mond meg nekünk Kriszte, kicsoda vere tégedet.

69 Péter pedig ül vala kívül a

Scriptures of the prophets might be fulfilled. Then all the disciples forsook him, and fled.

57 ¶ And they that had laid hold on Jesus led him away to Caiaphas the high priest, where the scribes and the elders were assembled.

58 But Peter followed him afar off unto the high priest's palace, and went in, and sat with the servants, to see the end.

59 Now the chief priests, and elders, and all the council, sought false witness against Jesus, to put him to death;

60 But found none: yea, though many false witnesses came, yet found they none. At the last came two false witnesses,

61 And said, This fellow said, I am able to destroy the temple of God, and to build it in three days.

62 And the high priest arose, and said unto him, Answerest thou nothing? what is it which these witness against thee?

63 But Jesus held his peace. And the high priest answered and said unto him, I adjure thee by the living God, that thou tell us whether thou be the Christ, the Son of God.

64 Jesus saith unto him, Thou hast said: nevertheless I say unto you, Hereafter shall ye see the Son of man sitting on the right hand of power, and coming in the clouds of heaven.

65 Then the high priest rent his clothes, saying, He hath spoken blasphemy; what further need have we of witnesses? behold, now ye have heard his blasphemy.

66 What think ye? They answered and said, He is guilty of death.

67 Then did they spit in his face, and buffeted him; and others smote him with the palms of their hands,

68 Saying, Prophecy unto us, thou Christ, Who is he that smote thee?

69 ¶ Now Peter sat without in

palotában, és méne ő hozzá egy szolgáló leányka, ezt mondván: Te is a Galileabeli Jézussal valál!

70 Ő pedig megtagadá mindenek hallására, mondván: Nem tudom mit mondasz?

71 És mikor kimenne Péter a tornácba, látá ötet egymás leányzó, és monda azoknak, a kik ott valának: Im ez is a Názáretbeli Jézussal vala!

72 Akkor ismét megtagadá ötet, esküvéssel mondván: Nem esmértem ez embert!

73 Egy kevés idő mulva pedig, a kik ott állanak vala, előjövének és mondának Péternek: Bizony te is ő közülök való vagy: mert a te szód is megjelent tégedet!

74 Akkor kezdé magát átkozni, és kezdé esküdni, hogy nem esmérte volna az embert: és a kakas azonnal megszólala.

75 Akkor megemlékezék Péter Jézusnak beszédéről, ki megmondotta vala néki: Minekelötte a kakas szólna, háromszor megtagadsz engemet. És kimenvén, nagy keservesen síra.

27. RÉSZ.

ÉS reggel tanácsot tartának mind a Papifejedelmek, és a nép Vénei Jézus ellen, hogy ötet megölnék.

2 És ötet kötözve elvívék, és adák kezébe Pontzius Pilátusnak, a Tisztartónak.

3 Akkor Judás, ki ötet elárulta vala, látván, hogy ötet halálra kárhóztatták, megbánván *dolgát*, visszavivé a harmincz ezüstpénzt a Papifejedelmeknek és a Véneknek.

4 Ezt mondván: Vétkeztem, hogy elárultam az ártatlan vért. És ök mondának: Mit gondolunk mi azzal? ám te lássad.

5 Ő pedig elvetvén az ezüstpénzeket a templomban, félfelé méne, és felakasztá magát.

6 A Papifejedelmek pedig azokat az ezüst *pénzeket* felvevén, mondának: Nem szabad ezt a templom kincse közé tennünk: mert vérnek ára.

the palace: and a damsel came unto him, saying, Thou also wast with Jesus of Galilee.

70 But he denied before *them* all, saying, I know not what thou sayest.

71 And when he was gone out into the porch, another *maid* saw him, and said unto them that were there, This *fellow* was also with Jesus of Nazareth.

72 And again he denied with an oath, I do not know the man.

73 And after a while came unto *him* they that stood by, and said to Peter, Surely thou also art *one* of them; for thy speech bewrayeth thee.

74 Then began he to curse and to swear, *saying*, I know not the man. And immediately the cock crew.

75 And Peter remembered the word of Jesus, which said unto him, Before the cock crow, thou shalt deny me thrice. And he went out, and wept bitterly.

CHAPTER 27.

WHEN the morning was come, all the chief priests and elders of the people took counsel against Jesus to put him to death:

2 And when they had bound him, they led *him* away, and delivered him to Pontius Pilate the governor.

3 ¶ Then Judas, which had betrayed him, when he saw that he was condemned, repented himself, and brought again the thirty pieces of silver to the chief priests and elders,

4 Saying, I have sinned in that I have betrayed the innocent blood. And they said, What *is that* to us? see thou *to that*.

5 And he cast down the pieces of silver in the temple, and departed, and went and hanged himself.

6 And the chief priests took the silver pieces, and said, It is not lawful for to put them into the treasury, because it is the price of blood.

7 És tanácsot tartván róla, megvették azon a fazekasnak ama mezejét, a jövevény embereknek temetésekre.

8 Annakokáért hivattatott az a mező vér mezejének mind a mai napig.

9 (Akkor telék bé, a mit mondott volt Jeremiás Próféta, ezt mondván: És vevék a harmincz ezüst *pénzeket*, a megbecsültetettnek árát, ki megbecsültetett az Izráel fiaitól.)

10 És adák azokat a fazekasnak mezeje *megvételére*, a mint az Úr rendelte volt nekem).

11 Jézus pedig állá a Tisztartó eleibe, és megkérde őtet a Tisztartó, ezt mondván: Te vagy-é a Zsidóknak Királyok? És monda néki Jézus: Te mondod!

12 És mikor ő vádoltatnék a Papifejedelmektől, és a Vénektől, semmit sem felele.

13 Akkor monda néki Pilátus: Nem hallod-é, melly sok tanubizonyságot tesznek ellened.

14 És nem felele néki egy beszédére is, ugyannyira, hogy igen álmélné azon a Tisztartó.

15 A Tisztartó pedig szokott vala az Innepen elbocsátani egy foglyot a községnek *kedvéért*, a kit ők kívántak.

16 Vala pedig akkor nékik egy fő foglyok, ki Barabbásnak neveztetik vala.

17 Mikor azért a község egybe gyűlt volna, monda nékik Pilátus: Mellyiket akarjátok, hogy elbocsássam néktek? Barabbást-é vagy Jézust, ki mondatik Krisztusnak?

18 Mert jól tudja vala, hogy irigységből adták volna őtet kézbe.

19 És mikor ő a törvénytevő székbe űlt volna, küldé ő hozzá az ő felesége, ezt izenvé néki: Ne avasd magadat ez igaz embernek dolgához, mert én sokat szenvedtem ma álmomban ő miatta.

20 A Papifejedelmek pedig és a Vének adák tanácsul a községnek, hogy Barabbást kérnék meg, és Jézust elvesztenék.

7 And they took counsel, and bought with them the potter's field, to bury strangers in.

8 Wherefore that field was called, The field of blood, unto this day.

9 Then was fulfilled that which was spoken by Jeremy the prophet, saying, And they took the thirty pieces of silver, the price of him that was valued, whom they of the children of Israel did value;

10 And gave them for the potter's field, as the Lord appointed me.

11 And Jesus stood before the governor: and the governor asked him, saying, Art thou the King of the Jews? And Jesus said unto him, Thou sayest.

12 And when he was accused of the chief priests and elders, he answered nothing.

13 Then said Pilate unto him, Hearest thou not how many things they witness against thee?

14 And he answered him to never a word; insomuch that the governor marvelled greatly.

15 Now at that feast the governor was wont to release unto the people a prisoner, whom they would.

16 And they had then a notable prisoner, called Barabbas.

17 Therefore when they were gathered together, Pilate said unto them, Whom will ye that I release unto you? Barabbas, or Jesus which is called Christ?

18 For he knew that for envy they had delivered him.

19 ¶ When he was set down on the judgment seat, his wife sent unto him, saying, Have thou nothing to do with that just man: for I have suffered many things this day in a dream because of him.

20 But the chief priests and elders persuaded the multitude that they should ask Barabbas, and destroy Jesus.

21 Felelvén pedig a Tisztartó, monda nékik: Mellyiket akarjátok a kettő közül, hogy elbocsássam néktek? És ők mondanak: Barabbást.

22 Monda nékik Pilátus: Mit műveljek tehát Jézussal, ki mondatik Krisztusnak? Mondának néki mindnyájan: Feszíttessék meg!

23 A Tisztartó pedig monda: De micsoda gonoszt tett? De azok annál inkább kiáltanak vala, mondván: Feszíttessék meg!

24 Látván pedig Pilátus, hogy semmit nem használna az ő beszéde, hanem annál nagyobb háborúság lenne, vizet hozatván, megmosá az ő kezeit a község előtt, ezt mondván: Ártatlan vagyok én ez igaz embernek véréből; ám ti lássátok!

25 És felelvén az egész község, monda: Az ő vére mi rajtunk és a mi fíjainkon.

26 Akkor elbocsátá nékik Barabbást, Jézust pedig megostoroztatván, kézbe adá, hogy megfeszíttetnék.

27 Akkor a Tisztartónak vitézei, mikor Jézust kivitték volna a palotába, ő hozzá gyűjté az egész sereget.

28 És mikor levetkeztették volna őtet, adának ő reá veres palástot.

29 És tövisből csinált koronát tőnek az ő fejébe, és nádszálat az ő jobb kezébe, és térdet hajtván ő előtte, csüfolják vala őtet, ezt mondván: Egészséggel Zsidóknak Királyok!

30 És mikor őtet megpökdösték volna, a nádszálat kezéből kivévé, verik vala azzal az ő fejét.

31 És mikor eléggé csüfolták volna, levetkeztették a veres palástból, és az ő maga ruháiba felöltöztetnék, és elvivék őtet, hogy megfeszíttetnék.

32 Mikor pedig oda kimennének, találának egy Czirénebeli embert, kinek neve Simon vala, azt kénseríték hogy az ő keresztfáját elvinné.

33 És mikor jutottak volna a helyre, melly Golgotának, azaz, koponya helyének mondatik vala:

21 The governor answered and said unto them, Whether of the twain will ye that I release unto you? They said, Barabbas.

22 Pilate saith unto them, What shall I do then with Jesus which is called Christ? They all say unto him, Let him be crucified.

23 And the governor said, Why, what evil hath he done? But they cried out the more, saying, Let him be crucified.

24 ¶ When Pilate saw that he could prevail nothing, but that rather a tumult was made, he took water, and washed his hands before the multitude, saying, I am innocent of the blood of this just person: see ye to it.

25 Then answered all the people, and said, His blood be on us, and on our children.

26 ¶ Then released he Barabbas unto them: and when he had scourged Jesus, he delivered him to be crucified.

27 Then the soldiers of the governor took Jesus into the common hall, and gathered unto him the whole band of soldiers.

28 And they stripped him, and put on him a scarlet robe.

29 ¶ And when they had platted a crown of thorns, they put it upon his head, and a reed in his right hand: and they bowed the knee before him, and mocked him, saying, Hail, King of the Jews!

30 And they spit upon him, and took the reed, and smote him on the head.

31 And after that they had mocked him, they took the robe off from him, and put his own raiment on him, and led him away to crucify him.

32 And as they came out, they found a man of Cyrene, Simon by name: him they compelled to bear his cross.

33 And when they were come unto a place called Golgotha, that is to say, a place of a skull,

34 Adának néki inni eczetet méreggel megegyítve; és mikor megkóstolta volna, nem akara inni.

35 Minekutánna pedig megfeszíték őtet, megoszták az ő ruháit, sorsot vetvén *azokra*, hogy bételnék a Próféta mondása: Megoszták magok közt az én ruháimat, és az én köntösömrre sorsot vetének.

36 És a kik ott ülnek vala, vigyáznak vala ő reá.

37 És az ő feje felébe feltevék írva az ő halálának okát: EZ A JÉZUS, A ZSIDÓKNAK KIRÁLYA.

38 Akkor feszítének meg vele együtt két latrot, egyiket jobbkeze felől, a másikat balkeze felől.

39 A kik pedig ő mellőle elmulnak vala, szidalmazták vala őtet, az ő fejeket hajtogatván rajta.

40 És ezt mondván: Te ki az Isten templomát elrontod, és harmadnapra megépítéd, szabadítsd meg magadat: ha Isten Fija vagy, szállj le a keresztfáról!

41 Hasonlatosképen a Papifejedelmek is csúfolván őtet az Írástudókkal és a Vénékkel, ezt mondják vala:

42 Egyebeket megtartott, magát nem tarthatja meg: ha Izráel Királya, szálljon le most a Keresztfáról, és hiszünk néki!

43 Bizott az Istenben, szabadítsa meg most őtet, ha kedvelli; mert ezt mondotta: Istennek Fija vagyok.

44 A latrok is pedig, a kik vele megfeszítették vala, ugyanazont hányják vala szemére.

45 Hat órától fogva pedig sötétség lén mind az egész tartományban, mind kilencz órákorig.

46 Kilencz órákor pedig felkiálta Jézus nagy szóval, ezt mondván: ELI, ELI, LAMA SABAKTANI! azaz: én Istenem! én Istenem! miért hagyál engemet!

47 Némellyek pedig azok közül, kik ott állanak vala, mikor ezt hallották volna, ezt mondják vala: Illyést hívja ez.

34 ¶ They gave him vinegar to drink mingled with gall: and when he had tasted *thereof*, he would not drink.

35 And they crucified him, and parted his garments, casting lots: that it might be fulfilled which was spoken by the prophet, They parted my garments among them; and upon my vesture did they cast lots.

36 And sitting down they watched him there;

37 And set up over his head his accusation written, THIS IS JESUS THE KING OF THE JEWS.

38 Then were there two thieves crucified with him; one on the right hand, and another on the left.

39 ¶ And they that passed by reviled him, wagging their heads,

40 And saying, Thou that destroyest the temple, and buildest it in three days, save thyself. If thou be the Son of God, come down from the cross.

41 Likewise also the chief priests mocking him, with the scribes and elders, said,

42 He saved others; himself he cannot save. If he be the King of Israel, let him now come down from the cross, and we will believe him.

43 He trusted in God; let him deliver him now, if he will have him: for he said, I am the Son of God.

44 The thieves also, which were crucified with him, cast the same in his teeth.

45 Now from the sixth hour there was darkness over all the land unto the ninth hour.

46 And about the ninth hour Jesus cried with a loud voice, saying, Eli, Eli, lama sabachthani? that is to say, My God, my God, why hast thou forsaken me?

47 Some of them that stood there, when they heard *that*, said, This man calleth for Elias.

48 És azonnal egy ő közülök oda futamodván, mikor egy spongyiát megtöltött volna eczettel, és valami nádszálra függesztette volna, adá néki hogy innék.

49 A többi pedig ezt mondják vala: Hadd el, lássuk ha eljő-e Illyés, hogy megszabadítsa őtet.

50 Jézus pedig mikor viszontag kiáltott volna nagy felszóval, kibocsátá lelkét.

51 És ímé a templomnak kárpitja ketté hasada a feletől fogva mind az alsó részéig, és a föld megindula, és a kősziklák megrepedezének.

52 És a koporsók megnyilatkoznak, és sok szenteknek testek, kik elaludtak vala, feltámadának.

53 Kik a koporsóból kijövé, Jézusnak feltámadása után bementek a szent városba, és megjelentek sokaknak.

54 A Százados pedig, és a kik ő vele valának őrizvén Jézust, mikor látták volna a földindulást, és azokat, a mellyek lettek vala, igen megrémülének, mondván: Bizony Istennek Fija vala ez.

55 Valának pedig ott sok asszonyok, kik távol nézik vala ~~ezeket~~, kik követték vala Jézust Galileából; és szolgálnak vala néki.

56 Kik között vala Mária Magdaléna, és Mária, Jakabnak és Jósénak anyyok, és a Zebedeus fjainak anyyok.

57 Mikor pedig immár estve volna, eljőve egy gazdag ember, ki Arimáthiából való vala, kinek neve József vala, ki is Jézusnak tanítványa vala.

58 Az hozzá méne Pilátushoz, és megkéré Jézusnak testét: és parancsolá Pilátus, hogy megadnák az ő testét.

59 És József mikor a Jézus testét levette volna, bétakará azt tiszta gyolcsba.

60 És helyhezteté az ő újkoporsójába, mellyet kősziklából vágattott vala ki; és nagy követ tévén a koporsó szájára, elméne.

61 Ott vala pedig Mária Magdaléna, és a másik Mária, kik ülnek vala a koporsó ellenébe.

48 And straightway one of them ran, and took a sponge; and filled it with vinegar, and put it on a reed, and gave him to drink.

49 The rest said, Let be, let us see whether Elias will come to save him.

50 ¶ Jesus, when he had cried again with a loud voice, yielded up the ghost.

51 And, behold, the vail of the temple was rent in twain from the top to the bottom; and the earth did quake, and the rocks rent;

52 And the graves were opened; and many bodies of the saints which slept arose,

53 And came out of the graves after his resurrection, and went into the holy city, and appeared unto many.

54 Now when the centurion, and they that were with him, watching Jesus, saw the earthquake, and those things that were done, they feared greatly, saying, Truly this was the Son of God.

55 And many women were there beholding afar off, which followed Jesus from Galilee, ministering unto him:

56 Among which was Mary Magdalene, and Mary the mother of James and Joses, and the mother of Zebedee's children.

57 When the even was come, there came a rich man of Arimathea, named Joseph, who also himself was Jesus' disciple:

58 He went to Pilate, and begged the body of Jesus. Then Pilate commanded the body to be delivered.

59 And when Joseph had taken the body, he wrapped it in a clean linen cloth,

60 And laid it in his own new tomb, which he had hewn out in the rock: and he rolled a great stone to the door of the sepulchre, and departed.

61 And there was Mary Magdalene, and the other Mary, sitting over against the sepulchre.

62 Másodnap pedig mely a Husvétára készülő nap után vala: gyűlének a Papifejedelmek és a Farizeusok Pilátushoz.

63 Ezt mondván: Uram! emlékezünk róla, hogy ama hitető még éltében megmondotta: Harmadnap feltámadok.

64 Parancsold meg azért, hogy őrizzék a koporsót, harmadnapig, hogy valami módon el ne jöjjenek az ő tanítványai éjszakán, és ellopják őtet, és ezt mondják a községnek: Feltámadott a halálból, és az utolsó tévelygés gonoszból leszen az elsőnél.

65 Monda nekik Pilátus: Vagynak őrizetre való vitézitek, menjetekek el, és őriztessétek, a mint tudjátok.

66 Azok pedig elmenvén, megerősíték a koporsót, a követ megpecsételvén, és őrizőket vetvén mellé.

28. RÉSZ.

A SZOMBATNAK pedig végén, mikor virradna a hétnek első napjára, elméne Mária Magdaléna, és a másik Mária, hogy meglátánák a koporsót.

2 És ímé nagy földindulás lón: mert az Úr Angyala, mikor mennyből leszállott volna, és oda járult volna, elvevé a követ a koporsó ajtajáról, és felül azon ül vala.

3 És vala az ő tekintete mint egy villámlás: és az ő ruhája fehér mint a hó.

4 Az őrizők pedig az ő tőle való félelem miatt megrettenének, és olyanok lőnek mint a holtak.

5 Felelvén pedig az Angyal, monda az asszonyoknak: Ti ne féljetekek: mert jól tudom, hogy a megfeszített Jézust keresitek.

6 Nincsen itt; mert feltámadott, a mint megmondotta. Jöjjetek ide, lássátok a helyet, a hol feküdt az Úr.

7 És hamar elmenvén, mondjátok meg az ő tanítványinak, hogy ő feltámadott a halálból: És ímé elöttetek megyen Galileába, ott meglátjátok őtet, ímé megmondottam néktek.

62 ¶ Now the next day, that followed the day of the preparation, the chief priests and Pharisees came together unto Pilate,

63 Saying, Sir, we remember that that deceiver said, while he was yet alive, After three days I will rise again.

64 Command therefore that the sepulchre be made sure until the third day, lest his disciples come by night, and steal him away, and say unto the people, He is risen from the dead: so the last error shall be worse than the first.

65 Pilate said unto them, Ye have a watch: go your way, make it as sure as ye can.

66 So they went, and made the sepulchre sure, sealing the stone, and setting a watch:

CHAPTER 28.

IN the end of the sabbath, as it began to dawn toward the first day of the week, came Mary Magdalene and the other Mary to see the sepulchre.

2 And, behold, there was a great earthquake: for the angel of the Lord descended from heaven, and came and rolled back the stone from the door, and sat upon it.

3 His countenance was like lightning, and his raiment white as snow:

4 And for fear of him the keepers did shake, and became as dead men.

5 And the angel answered and said unto the women, Fear not ye: for I know that ye seek Jesus, which was crucified.

6 He is not here: for he is risen, as he said. Come, see the place where the Lord lay.

7 And go quickly, and tell his disciples that he is risen from the dead; and, behold, he goeth before you into Galilee; there shall ye see him: lo, I have told you.

8 És kijöven hamar a koporsóból, nagy félelemmel és örömmel futnak vala, hogy megmondának az ő tanítványinak.

9 És mikor mennének, hogy megmondának az ő tanítványinak, ímé Jézus eleikbe méne nékik, ezt mondván: Egészséggel. Azok pedig járulának és megfogák az ő lábait, térdre esvén tisztelik őtet.

10 Akkor monda nékik Jézus: Ne féljetek; menjetek el, mondjátok meg az én atyámfiaiak, hogy menjenek Galileába, ott engemet meglátanak.

11 És mikor ők elmentek volna, ímé az őrizők közül némelyek bemenének a városba, és megbeszélék a Papifejedelmeknek mind azokat, a mellyek lettek vala.

12 Akkor azok öszvegyűlvén a Vénekkel egybe, és tanácsot tartván, sok pénzt adának a vitézeknek.

13 Ezt mondván: Ezt mondjátok: Az ő tanítványai jöttek el éjszakán, és azok lopták el őtet, mikor elaludtunk volna.

14 Hogyha ezt meghallja a Tisztartó, mi elhitetjük vele, és titeket bátorosokká teszünk.

15 Azok pedig a pénzt felvén, úgy cselekedének, amint őket megtanították vala. És mind e mai napig a Zsidóknál elhírhedék e beszéd.

16 A tizenegy tanítványok pedig elmenének Galileába, a hegyre, a hová hagyta vala nékik Jézus.

17 És mikor látták volna őtet, térdre esve imádnak őtet; némelyek pedig kételkednek vala.

18 És hozzájok járulván Jézus, szóla nékik, mondván: Teljes hatalom adatott nékem mennyen és földön.

19 Azért elmenvén, tanítsatok minden népeket, megkeresztelvén őket Atyának, Fiunak és Szent Léleknek nevébe.

20 Tanítván őket, hogy megtartsák mind azokat, mellyeket én parancsoltam nektek. És ímé én ti veletek vagyok minden napon e világ végezetéig; Ámen!

8 And they departed quickly from the sepulchre with fear and great joy; and did run to bring his disciples word.

9 ¶ And as they went to tell his disciples, behold, Jesus met them, saying, All hail. And they came and held him by the feet, and worshipped him.

10 Then said Jesus unto them, Be not afraid: go tell my brethren that they go into Galilee, and there shall they see me.

11 ¶ Now when they were going, behold, some of the watch came into the city, and shewed unto the chief priests all the things that were done.

12 And when they were assembled with the elders, and had taken counsel, they gave large money unto the soldiers,

13 Saying, Say ye, His disciples came by night, and stole him away while we slept.

14 And if this come to the governor's ears, we will persuade him, and secure you.

15 So they took the money, and did as they were taught: and this saying is commonly reported among the Jews until this day.

16 ¶ Then the eleven disciples went away into Galilee, into a mountain where Jesus had appointed them.

17 And when they saw him, they worshipped him: but some doubted.

18 And Jesus came and spake unto them, saying, All power is given unto me in heaven and in earth.

19 ¶ Go ye therefore, and teach all nations, baptizing them in the name of the Father, and of the Son, and of the Holy Ghost:

20 Teaching them to observe all things whatsoever I have commanded you: and, lo, I am with you alway, even unto the end of the world. Amen.

1/2. 25
Г1079

YA 03596

M268569

B 5 25 74
H 8
1909

THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA LIBRARY

